

PROCREDIT BANK AD BEOGRAD

**Finansijski izveštaji za godinu
završenu 31. decembra 2023.**

i

**Izveštaj nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji
finansijskih izveštaja za 2023. godinu**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 3
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans uspeha	
Izveštaj o ostalom rezultatu	
Bilans stanja	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Napomene uz finansijske izveštaje	1 - 109
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARU I UPRAVNOM ODBORU PROCREDIT BANK AD BEOGRAD

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja PROCREDIT BANK AD BEOGRAD (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje sadrže materijalne računovodstvene politike i ostala obelodanjivanja.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2023. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("MSFI računovodstveni standardi").

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odeljku našeg izveštaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izveštaj o poslovanju (koji ne uključuje finansijske izveštaje i Izveštaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. Naše mišljenje o finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uveravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa Godišnjim izveštajem o poslovanju, sprovedi smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju proveru da li je Godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARU I UPRAVNOM ODBORU PROCREDIT BANK AD BEOGRAD (Nastavak)

Ostale informacije (Nastavak)

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih izveštaja, po našem mišljenju:

- informacije obelodanjene u Godišnjem izveštaju o poslovanju za 2023. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim izveštajima Banke za 2023. godinu; i
- Godišnji izveštaj o poslovanju za 2023. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije uvek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARU I UPRAVNOM ODBORU
PROCREDIT BANK AD BEOGRAD (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja (Nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom obavljanja revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u našem izveštaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne poslovne promene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Beograd, 11. mart 2024. godine

Ksenija Ristić Kostić
Ovlašćeni revizor

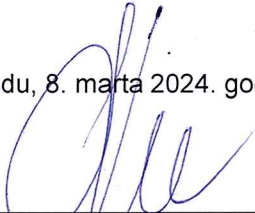

**BILANS USPEHA
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

	Napomena	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od kamata	5.1, 7	8.203.007	4.880.925
Rashodi kamata	5.1, 7	(2.502.512)	(956.226)
Neto prihod po osnovu kamata	7	5.700.495	3.924.699
Prihodi od naknada i provizija	5.2, 8	2.512.011	2.247.186
Rashodi naknada i provizija	5.2, 8	(616.142)	(560.822)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	8	1.895.869	1.686.364
Neto (gubitak)/dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	5.3, 9	(9.227)	155.715
Neto prihod/(rashod) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	4, 10	45.151	(96.668)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	5.3, 11	(930.148)	(808.225)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		11.318	-
Ostali poslovni prihodi	13	112.693	111.116
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		6.826.151	4.973.001
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	14	(1.332.114)	(1.096.846)
Troškovi amortizacije	15	(172.293)	(197.019)
Ostali prihodi	16	89.097	216.625
Ostali rashodi	17	(2.804.274)	(2.488.309)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		2.606.567	1.407.452
Porez na dobitak	5.17, 18	(272.600)	(175.962)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		2.333.967	1.231.490

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

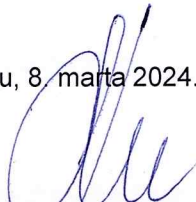

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

**IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

	Napomena	2023.	U RSD hiljada 2022.
DOBITAK PERIODA		2.333.967	1.231.490
Ostali rezultat perioda			
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava	38	1.195	147.765
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	38	113	284
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
Pozitivni/(negativni) efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	38	217.500	(383.466)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	18	(196)	(22.208)
Ukupan pozitivan/(negativan) ostali rezultat perioda		218.612	(257.625)
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		2.552.579	973.865

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Šmiljković
Član izvršnog odbora

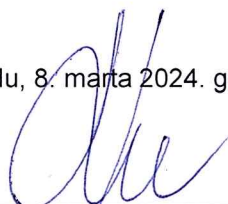

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

**BILANS STANJA
NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

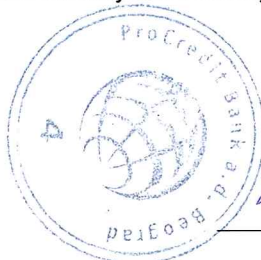
	<u>Napomena</u>	<u>31.12.2023.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2022.</u>
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	5.7, 20	29.917.809	19.814.215
Potraživanja po osnovu derivata	5.3, 21	1.898	5.642
Hartije od vrednosti	5.3, 22	5.203.368	6.741.979
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	5.3, 23	19.696.333	11.611.839
Kredit i potraživanja od komitenata	5.3, 24	103.654.790	106.913.139
Investicije u zavisna društva	5.8, 25	127.752	127.752
Nematerijalna imovina	5.11, 26	390.354	329.363
Nekretnine, postrojenja i oprema	5.9, 27	2.217.268	2.022.577
Investicione nekretnine	5.10, 28	136.123	140.515
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	5.20, 29	47.370	47.370
Ostala sredstva	30	1.322.652	978.869
UKUPNO AKTIVA		<u>162.715.717</u>	<u>148.733.260</u>
PASIVA			
Obaveze			
Obaveze po osnovu derivata	5.3, 31	1.095	581
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5.4, 32	23.957.643	34.137.851
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	5.4, 33	117.056.212	94.219.102
Rezervisanja	5.14, 34	387.230	378.583
Tekuće poreske obaveze	5.17, 35	119.666	64.913
Odložene poreske obaveze	5.17, 36	61.438	67.284
Ostale obaveze	37	1.518.556	1.165.648
Ukupno obaveze		<u>143.101.840</u>	<u>130.033.962</u>
Kapital			
Aksijski kapital	5.18, 38	6.439.757	6.439.757
Neraspoređeni dobitak	5.18, 38	10.878.233	10.182.266
Rezerve	5.18, 38	2.295.887	2.077.275
Ukupno kapital		<u>19.613.877</u>	<u>18.699.298</u>
UKUPNO PASIVA		<u>162.715.717</u>	<u>148.733.260</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni
deo ovih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

**IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

U RSD hiljada

	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revaloriza- cione rezerve	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2022. godine	3.663.012	2.776.745	1.643.864	691.036	8.950.776	17.725.433
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina	-	-	-	147.765	-	147.765
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	284	-	284
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	(383.466)	-	(383.466)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	-	-	-	(22.208)	-	(22.208)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.231.490	1.231.490
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	3.663.012	2.776.745	1.643.864	433.411	10.182.266	18.699.298
Početno stanje na dan 1. januara 2023. godine	3.663.012	2.776.745	1.643.864	433.411	10.182.266	18.699.298
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina	-	-	-	1.195	-	1.195
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	113	-	113
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	217.500	-	217.500
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	-	-	-	(196)	-	(196)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.333.967	2.333.967
Odobrene dividende	-	-	-	-	(1.638.000)	(1.638.000)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	3.663.012	2.776.745	1.643.864	652.023	10.878.233	19.613.877

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

 Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

 Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

**IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

	2023.	U RSD hiljada 2022.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	11.383.862	7.665.077
Prilivi od kamata	8.260.757	4.945.529
Prilivi od naknada	2.508.651	2.284.710
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	614.454	434.838
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(8.210.042)	(5.243.888)
Odlivi po osnovu kamata	(2.212.982)	(901.996)
Odlivi po osnovu naknada	(614.934)	(556.968)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1.349.173)	(1.093.711)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(699.510)	(334.249)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(3.333.443)	(2.356.964)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	3.173.820	2.421.189
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	18.256.712	6.661.023
Smanjenje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	-	5.961.260
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	44.119	45.432
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	18.212.593	654.331
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	7.284.162	-
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	7.284.162	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	14.146.370	9.082.212
Plaćeni porez na dobit	(158.977)	(75.004)
Isplaćene dividende	(1.392.300)	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	12.595.093	9.007.208
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1.722.753	21.325
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	1.700.000	-
Prilivi od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	22.753	21.325
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(82.013)	(221.712)
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(82.013)	(221.712)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	1.640.740	(200.387)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	1.812.181	6.538.695
Prilivi po osnovu uzetih kredita	1.812.181	6.538.695
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.530.016)	(15.037.064)
Odlivi po osnovu subordiniranih obaveza	-	(1.891.870)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(7.498.377)	(13.105.641)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(40.639)	(39.553)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(5.717.835)	(8.498.369)
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	33.175.508	20.886.120
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(24.657.510)	(20.577.668)
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	8.517.998	308.452
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	12.616.603	12.318.139
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	(18.916)	(9.988)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA (Napomena 44)	21.115.685	12.616.603

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

ZA 2023. GODINU

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***Sadržaj**

1.	OPŠTE INFORMACIJE	1
2.	OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	2
3.	PROCENE I PROSUĐIVANJA	6
4.	FUNKCIONALNA VALUTA I VALUTA PRIKAZIVANJA	8
5.	MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	9
6.	UPRAVLJANJE RIZICIMA	22
7.	PRIHODI I RASHODI OD KAMATA	70
8.	PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	71
9.	NETO (GUBITAK)/DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA	71
10.	NETO PRIHOD/(RASHOD) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE	71
11.	NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	72
12.	NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI	74
13.	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	74
14.	TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI	74
15.	TROŠKOVI AMORTIZACIJE	75
16.	OSTALI PRIHODI	75
17.	OSTALI RASHODI	76
18.	POREZ NA DOBITAK	77
19.	KLASIFIKACIJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA	79
20.	GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE	81
21.	POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA	82
22.	HARTIJE OD VREDNOSTI	82
23.	KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA	82
24.	KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA	83
25.	INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA	84
26.	NEMATERIJALNA IMOVINA	85
27.	NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	86
28.	INVESTICIONE NEKRETNINE	88
29.	STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI	89
30.	OSTALA SREDSTVA	89
31.	OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA	90
32.	DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI	90
33.	DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA	92
34.	REZERVISANJA	93
35.	TEKUĆE PORESKE OBAVEZE	94
36.	ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	95
37.	OSTALE OBAVEZE	96
38.	KAPITAL	97
39.	POTENCIJALNE OBAVEZE I VANBILANSNE POZICIJE	99
40.	LIZING	101
41.	USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA	102
42.	USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA NARODNE BANKE SRBIJE	103
43.	ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA	103
44.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI U IZVEŠTAJU O TOKOVIMA GOTOVINE	108
45.	UTICAJ GLOBALNE MAKROEKONOMSKE NESTABILNOSTI NA POSLOVANJE BANKE	108
46.	DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA	109

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE

ProCredit Bank a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Banka“) osnovana je Ugovorom o osnivanju Micro Finance Bank a.d. Beograd, zaključenim 31. marta 2001. godine između 5 osnivača – inostranih finansijskih institucija.

Banka je dobila dozvolu za rad Rešenjem Narodne banke Jugoslavije broj G.538 od 5. aprila 2001. godine. Banka je stekla svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar Privrednog suda u Beogradu pod brojem V Fi-3571-01 od 9. aprila 2001. godine (registarski uložak 3-135-00).

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

- primanje svih vrsta novčanih depozita;
- davanje i uzimanje svih vrsta kredita;
- deviznim, devizno-valutnim i menjačkim poslovima;
- izdavanjem hartija od vrednosti i novčanih kartica;
- čuvanjem sredstava i hartija od vrednosti i upravljanjem njima;
- kupovinom i prodajom hartija od vrednosti;
- izdavanjem jemstva, garancija, avala i drugih oblika jemstva;
- poslovima platnog prometa;
- posredovanje u trgovini hartijama od vrednosti; i
- kupovanje i naplata potraživanja, kao i pružanje drugih finansijskih usluga.

Rešenjem Narodne banke Jugoslavije br. 85/2001 od 10. aprila 2001. godine Banka je dobila dozvolu za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom („veliko ovlašćenje“).

U 2003. godini, Micro Finance Banka a.d. Beograd je promenila naziv u ProCredit Bank a.d. Beograd. Promena naziva je upisana u registar Trgovinskog suda u Beogradu 12. septembra 2003. godine pod brojem XVI-Fi-8824/03.

Banka je članica ProCredit Grupe, a ProCredit Holding AG & CO KGaA, Frankfurt, Nemačka je vlasnik 100% kapitala Banke i ujedno krajnji matični entitet Grupe.

Banka poslovanje obavlja u svom sedištu u Beogradu, u ulici Milutina Milankovića br. 17 i 6 ekspozitura od kojih su po jedna u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu, Nišu, Subotici i Pančevu.

Banka je osnovala ProCredit Leasing d.o.o. Beograd koji je registrovan kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005. godine. Banka je 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o. Beograd (u daljem tekstu „Lizing“).

U skladu sa Zakonom o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje, Skupština Lizinga je dana 1. januara 2018. godine donela Odluku o prestanku rada i pokretanju likvidacije, koja je u zakonskom roku dostavljena Narodnoj banci Srbije kao regulatornom telu, i koja je dala saglasnost za pokretanje postupka likvidacije. Postupak likvidacije ProCredit Leasing d.o.o. Beograd-u likvidaciji je otpočeo 30. aprila 2018. godine i još uvek nije okončan.

S obzirom da Banka ispunjava uslove iz člana 8. Odluke Narodne banke Srbije o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, Banka ne sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala 431 zaposlenog radnika (31. decembar 2022. godine: 404 zaposlenih radnika).

Poreski identifikacioni broj Banke je 100000215.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi finansijski izveštaji Banke za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima, izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i tumačenjima standarda (zajedno „MSFI računovodstveni standardi“), kao i propisima Narodne banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Banka, kao veliko pravno lice, u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Službeni glasnik RS“, br. 73/2019 i 44/2021 - u daljem tekstu „Zakon“) u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI). Dodatno, u skladu sa Zakonom o bankama („Službeni glasnik RS“, br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), propisano je da banke pri sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju MSFI od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan početka njihove primene. MSFI čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, Međunarodni računovodstveni standardi - MRS, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), odnosno Komiteta za tumačenje MSFI (IFRIC).

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- nekretnina iskazanih po tržišnoj, odnosno revalorizovanoj vrednosti;
- finansijskih sredstava iskazanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat; i
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što podrazumeva da će Banka nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke („Službeni glasnik RS“, br. 93/2020).

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) je zvanična izveštajna i funkcionalna valuta u Republici Srbiji. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 5.

Računovodstvene politike i procene korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2022. godinu, izuzev za primenu novih i izmenjenih MSFI računovodstvenih standarda obelodanjenih u Napomeni 2(a) od 1. januara 2023. godine, gde je primenjivo.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
(Nastavak)****(a) Novi i izmenjeni MSFI računovodstveni standardi koji se obavezno primenjuju prvi put za izveštajne periode koji počinju 1. januara 2023. godine**

Sledeći novi i izmenjeni standardi izdati od strane IASB se obavezno primenjuju prvi put za izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine i stoga su primenjivi na priložene finansijske izveštaje Banke:

- *MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ koji zamenjuje MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i naknadne izmene MSFI 17 koje se bave problemima i izazovima implementacije koji su identifikovani nakon što je MSFI 17 objavljen 2017. godine*

MSFI 17 uvodi sveobuhvatan i konzistentan pristup za računovodstveno obuhvatanje ugovora o osiguranju. Pre MSFI 17, širom sveta je postojala značajna raznolikost u vezi sa računovodstvenim obuhvatanjem i obelodanjivanjem ugovora o osiguranju, a MSFI 4 je dozvoljavao primenu mnogih prethodnih računovodstvenih pristupa. MSFI 17 se primenjuje na sve vrste ugovora o osiguranju i na investicione ugovore sa obeležjem diskrecionog učešća koje entitet izdaje. Dozvoljeno je da ugovori o finansijskim garancijama budu uključeni u delokrug MSFI 17, ako je entitet prethodno naveo da ih smatra ugovorima o osiguranju.

S obzirom da se MSFI 17 primenjuje na sve ugovore o osiguranju koje entitet izdaje (sa ograničenim izuzecima od primene), njegovo usvajanje može imati uticaja i na neosiguravače kao što je Banka. Banka je izvršila analizu svojih ugovora i aktivnosti i zaključila da nema ugovora koji ispunjavaju definiciju ugovora o osiguranju prema MSFI 17, te da usvajanje MSFI 17 nema uticaja na priložene finansijske izveštaje.

- *Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i MSFI Izjava o praksi 2 – Obelodanjivanje računovodstvenih politika*

Izmene imaju za cilj da obelodanjivanje računovodstvenih politika učine informativnijim, tako što zamenjuju zahtev za obelodanjivanjem „značajnih računovodstvenih politika“ sa zahtevom za obelodanjivanjem „materijalnih računovodstvenih politika“. Izmene takođe daju smernice u kojim okolnostima se informacije o računovodstvenoj politici mogu smatrati materijalnim i stoga zahtevaju obelodanjivanje. Informacije o računovodstvenoj politici su materijalne ako se, kada se razmatraju zajedno sa drugim informacijama uključenim u finansijske izveštaje entiteta, može razumno očekivati da utiču na odluke koje primarni korisnici finansijskih izveštaja opšte namene donose na osnovu tih finansijskih izveštaja.

MSFI Izjava o praksi 2 „Prosudivanje o materijalnosti u obelodanjivanju računovodstvenih politika“ obuhvata smernice i ilustrativne primere koji imaju za cilj da pomognu entitetu u primeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procena o obelodanjivanju računovodstvenih politika.

Ove izmene nemaju uticaja na vrednovanje ili prezentaciju bilo koje stavke u finansijskim izveštajima Banke, ali mogu uticati na obelodanjivanje računovodstvenih politika Banke. Navedene izmene nisu značajno uticale na obelodanjivanje računovodstvenih politika u priloženim finansijskim izveštajima Banke.

- *Izmene MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - Definicija računovodstvene procene*

Izmenama se definicija promene u računovodstvenim procenama zamenjuje definicijom računovodstvenih procena. Prema novoj definiciji, računovodstvene procene su definisane kao „novčani iznosi u finansijskim izveštajima koji su podložni neizvesnosti pri odmeravanju“.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
(Nastavak)****(a) Novi i izmenjeni MSFI računovodstveni standardi koji se obavezno primenjuju prvi put za izveštajne periode koji počinju 1. januara 2023. godine (Nastavak)**

- *Izmene MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - Definicija računovodstvene procene (Nastavak)*

Entiteti razvijaju računovodstvene procene ako računovodstvene politike zahtevaju da se stavke u finansijskim izveštajima mere na način koji uključuje neizvesnost odmeravanja. Izmjenama se pojašnjava da promena u računovodstvenoj proceni koja je posledica novih informacija ili novih događaja nije ispravka greške. Ove izmene pojašnjavaju entitetima kako da naprave razliku između promena u računovodstvenim procenama, promena računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijeg perioda.

Navedene izmene nisu imale efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

- *Izmene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Odloženi porez koji se odnosi na sredstva i obaveze proistekle iz jedne transakcije*

Izmene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako entiteti treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmene pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna stavka za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine.

Prema izmenama MRS 12, izuzetak od početnog priznavanja se ne primenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primenjuje se samo ako priznavanje zakupljenog sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno stanje uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake.

Navedene izmene nisu imale efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

- *Izmene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Međunarodna poreska reforma – Pravila modela Stub 2*

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) je u decembru 2021. godine objavila nacrt zakonodavnog okvira za globalni minimalni porez od 15% koji bi trebalo da koriste pojedinačne jurisdikcije. Cilj okvira je da se smanji prebacivanje profita iz jedne jurisdikcije u drugu kako bi se smanjile globalne poreske obaveze u korporativnim strukturama. U martu 2022. godine, OECD je objavio detaljne tehničke smernice o drugom stubu pravila.

IASB je 23. maja 2023. godine izdao konačne izmene MRS 12 (Međunarodna poreska reforma – pravila modela Stub 2) kao odgovor na zabrinutost zainteresovanih strana u vezi sa potencijalnim implikacijama na računovodstveno obuhvatanje poreza na dobitak, posebno odloženih poreza, koje prozilaze iz pravila modela drugog stuba. Izmene MRS 12 stupile su na snagu odmah. Izmene predviđaju privremeno izuzeće od zahteva u vezi sa odloženim poreskim sredstvima i obavezama vezanim za poreze na dobitak iz drugog stuba. Izmene takođe predviđaju dodatne zahteve za objavljivanjem u odnosu na izloženost entiteta porezu na dobitak iz drugog stuba.

Ove izmene nisu relevantne za Banku i nemaju uticaj na priložene finansijske izveštaje Banke. Trenutno važeća stopa poreza na dobit u Republici Srbiji iznosi 15% i ne očekuje se da će se u narednom periodu promeniti.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
(Nastavak)**(b) Novi i izmenjeni MSFI računovodstveni standardi koji nisu stupili na snagu i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke**

IASB je objavio određeni broj novih i izmenjenih standarda čija je primena obavezna u budućim izveštajnim periodima. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namerava da ih primeni kada stupe na snagu.

- Izmene MSFI 16 „Lizing“ – Obaveze po osnovu lizinga u prodaji i povraćaju lizinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahteve koje prodavac-zakupac koristi u odmeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne menja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga.
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Cilj izmena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne.
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – Dugoročne obaveze sa kovenantama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmjenama se pojašnjava kako uslovi koje entitet mora da ispuni u roku od dvanaest meseci nakon datuma izveštajnog perioda utiču na klasifikaciju obaveza. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest meseci nakon datuma izveštajnog perioda.
- Izmene MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjivanja“ – Finansijski aranžmani dobavljača (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmjenama se dodaju zahtevi za obelodanjivanjem, kao i „reperne tačke“ u okviru postojećih zahteva za obelodanjivanjem koji od entiteta traže da obezbede kvalitativne i kvantitativne informacije o finansijskim aranžmanima dobavljača.
- MSFI S1 „Opšti zahtevi za obelodanjivanje finansijskih informacija u vezi sa održivošću“ i MSFI S2 „Obelodanjivanja u vezi sa klimom“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). MSFI S1 i MSFI S2 predstavljaju nove MSFI standarde koji se bave obelodanjivanjima u vezi sa održivošću, pri čemu MSFI S1 daje osnovni okvir za obelodanjivanje materijalnih informacija o rizicima i mogućnostima u vezi sa održivošću u celom lancu vrednosti entiteta, dok MSFI S2 utvrđuje zahteve za entitete da obelodane informacije o rizicima i mogućnostima vezanim za klimu. Primena ovih standarda u našoj zemlji zavisi od regulatornog procesa, odnosno donošenja propisa kojima se uvodi obaveza njihove primene.
- Izmene MRS 21 „Efekti promene deviznih kurseva“ - Nedostatak razmenjivosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine). Izmjenama se precizira kako se vrši procena da li je valuta razmenjiva i kako se utvrđuje trenutni devizni kurs ukoliko nije.

U toku je procena uticaja navedenih novih standarda i izmena od strane rukovodstva Banke. Banka smatra da izmene MRS 1 neće imati značajan uticaj na klasifikaciju njenih obaveza. Rukovodstvo Banke takođe ne očekuje da će primena drugih standarda koje je izdao IASB, a koji tek treba da stupe na snagu, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke u periodu njihove početne primene.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

3. PROCENE I PROSUĐIVANJA

Banka vrši procene i pretpostavke koje utiču na iznose sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima za sledeću finansijsku godinu. Procene i mišljenja se neprekidno evaluiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koja se smatra da su razumna u datim okolnostima. Stvarni iznosi se mogu razlikovati od ovih procena.

U daljem tekstu navedene su ključne procene i pretpostavke koje sadrže rizik da mogu prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

Odmeravanje očekivanih kreditnih gubitaka

Banka najmanje na mesečnoj bazi revidira svoje kreditne portfolije radi procene obezvređenja. Metodologija podrazumeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka u svakom trenutku kako bi iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih na svaki izveštajni datum odlikavao promene u kreditnom riziku finansijskih instrumenata.

Ispravke vrednosti se zasnivaju na očekivanim kreditnim gubicima povezanim sa verovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih dvanaest meseci osim ukoliko nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od nastanka. Neophodnost ispravke vrednosti očekivanih gubitaka tokom veka trajanja nastupa kada se otkrije znatno uvećanje kreditnog rizika od datuma priznavanja izloženosti. Cilj zahteva o umanjenju vrednosti jeste da se prizna očekivani gubitak kredita za sve finansijske instrumente uzimajući u obzir sve razumne i dostupne podatke, uključujući i one koji se odnose na budući period. Ovaj model je okrenut budućnosti i menja model nastalih gubitaka za priznavanje kreditnih gubitaka u smislu što više nije neophodno da se desi neki nepredviđeni događaj (okidač) kako bi se priznavali kreditni gubici.

Vrednovanje očekivanih kreditnih gubitaka je zasnovano na svim razumnim i pouzdanim podacima koji su dostupni bez nepotrebnih troškova, pri čemu se uključuju i istorijski, trenutni i podaci predviđeni za budući period. Prosečne primenjene stope PD po nivoima su prikazane u Napomeni 6.1.1 - Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik.

Gubici usled ispravke vrednosti za pojedinačno značajne plasmane bazirani su na proceni diskontovanih budućih novčanih tokova pojedinačnih plasmana, imajući u vidu otplate i realizaciju sredstava koja služe kao kolaterali tih plasmana.

Rezervisanja

Rezervisanja su, u velikoj meri, stvar prosuđivanja, posebno kad su u pitanju sudski sporovi. Banka procenjuje verovatnoću nastanka nepovoljnog događaja koji je rezultat prošlog događaja, i ako je procenjeno da će događaj nastati sa više od pedeset procenata verovatnoće, Banka vrši rezervisanje ukupnog iznosa obaveze.

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Fer vrednost investicija kotiranih na aktivnim tržištima zasniva se na tekućim cenama ponude (finansijska sredstva) ili tražnje (finansijske obaveze). Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, analizu diskontovanih novčanih tokova i druge tehnike procene koje koriste učesnici na tržištu.

Modeli procene odlikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili posle datuma merenja. Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke revidira modele kako bi se postaralo da na odgovarajući način odlikavaju tekuće tržišne uslove, uključujući relativnu likvidnost tržišta i kamatne marže.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

3. PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)***Koristan vek trajanja nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme***

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme („osnovnih sredstava“) zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, tehničkom razvoju i promenama na koji utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za korišćenje korisnog veka trajanja.

Promene u procenama mogu da dovedu do značajnih promena u sadašnjoj vrednosti stalne imovine i iznosima koji su evidentirani u bilansu uspeha u određenim periodima.

Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina i osnovna sredstva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti.

Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

Klasifikacija finansijskih sredstava

Banka procenjuje poslovni model u okviru kojeg se drže finansijska sredstva.

Takođe, Banka procenjuje da li ugovoreni novčani tokovi finansijskih sredstava predstavljaju samo plaćanja kamate i glavnice (Napomena 5.3).

Lizing

Inkrementalna stopa zaduživanja, koja se koristi kao diskontna stopa za vrednovanje sadašnje vrednosti lizing plaćanja, utvrđuje se analiziranjem internih izvora informacija o pozajmicama i koriguje kako bi reflektovala ugovorene uslove lizinga i tip sredstva koje je uzeto u lizing.

Inkrementalna stopa zaduživanja se određuje na bazi troškova finansiranja obaveze sličnog trajanja i sličnog obezbeđenja kao ona koja je predviđena lizing ugovorom.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima prilikom odlaska u penziju nakon ispunjenja zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih.

Ukoliko bi diskontna stopa koja se koristi bila viša/niža za 1,0% od procene rukovodstva, rezervisanja za otpremnine bila bi niža za RSD 1.166 hiljada ili viša za RSD 1.411 hiljada u odnosu na rezervisanja iskazana u poslovnim knjigama Banke na dan 31. decembra 2023. godine.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***4. FUNKCIONALNA VALUTA I VALUTA PRIKAZIVANJA**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje („funkcionalna valuta“). Finansijski izveštaji su prikazani u dinarima (RSD) koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja.

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunati su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije koji je važio na taj dan.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi ili rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule (Napomena 10).

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, bili su sledeći:

U RSD	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
USD	105,8671	110,1515
EUR	117,1737	117,3224
CHF	125,5343	119,2543
CNY	14,9175	15,8441
GBP	<u>135,0550</u>	<u>132,7026</u>

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE**5.1. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente koji nose kamatu, osim finansijskih sredstava koja se klasifikuju po fer vrednost kroz bilans uspeha priznaju se u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u bilansu uspeha koristeći metod efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod koji računa troškove otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza kao i troškove dodeljivanja kamatnih prihoda ili kamatnih troškova u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta (na primer, mogućnost plaćanja unapred) ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dve ugovorne strane koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte.

Naknade po osnovu odobrenih kredita se razgraničavaju i amortizuju kao prihod od kamata na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita. Proporcionalno razgraničavanje naknada se ne razlikuje materijalno od primene metode efektivne kamatne stope.

5.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija se priznaju u momentu nastanka usluge, a po načelu uzročnosti prihoda i rashoda na obračunskoj osnovi.

Ostale naknade i provizije uglavnom nastaju po osnovu izvršenih usluga platnog prometa, izdavanja garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

5.3. Finansijska sredstva i obaveze*Klasifikacija*

Banka klasifikuje finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrednosti, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Klasifikacija zavisi od poslovnog modela i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Banka klasifikuje finansijske obaveze kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Inicijalno priznavanje

Finansijska sredstva i obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove za sva finansijska sredstva ili obaveze koja se ne vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim obavezama vezala za instrument.

Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.3. Finansijska sredstva i obaveze (Nastavak)***Naknadno merenje*

Finansijska sredstva i finansijske obaveze po amortizovanoj vrednosti se nakon početnog priznavanja vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha i finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha se nakon inicijalnog priznavanja iskazuju po fer vrednosti.

Fer vrednost finansijskih sredstava koja se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva (i tržište hartija od vrednosti koje se ne kotiraju na berzi) nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrednost tehnikama procene.

To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

Prestanak priznavanja

Banka prestaje da priznaje finansijsko sredstvo kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla ili kada Banka prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva, ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom.

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i zbira primljene naknade i eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitaka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog rezultata priznaje se u bilansu uspeha.

Banka prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Cilj zahteva o umanjenju vrednosti jeste da se prizna očekivani gubitak kredita za sve finansijske instrumente uzimajući u obzir sve razumne i dostupne podatke, uključujući i one koji se odnose na budući period.

Stoga, neophodnost rezervisanja očekivanih gubitaka tokom veka trajanja nastupa kada se otkrije znatno uvećanje kreditnog rizika od datuma otkrivanja izloženosti.

Nivoi MSFI 9 odgovaraju sledećim kategorijama u Banci:

- Nivo 1
- Nivo 2
- Nivo 3

Redovna procena objektivnih dokaza obezvređenja je primenjiva kod svih bilansnih i vanbilansnih kreditnih izloženosti, bez obzira na njihovu veličinu.

Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (ECL – *Expected Credit Losses*) koja reflektuju promene u kreditnom kvalitetu od početnog priznavanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (AC) i po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), uključujući kredite, dužničke hartije od vrednosti, ugovore o finansijskim garancijama i preuzete obaveze po osnovu odobrenih kreditnih linija.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.3. Finansijska sredstva i obaveze (Nastavak)***Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava (Nastavak)*

Očekivani kreditni gubici se definišu kao verovatnoćom ponderisana procena kreditnih gubitaka koja uzima u obzir vremensku vrednost novca. Nakon inicijalnog priznavanja finansijskih sredstava koja ulaze u obuhvat politike obezvređenja, Banka knjiži rezervisanje za gubitak (ispravku vrednosti finansijskog sredstva) jednako 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima, koji proizilaze iz događaja koji uzrokuju status neizmirenja obaveza, mogućih u narednih 12 meseci.

Naknadno, za finansijska sredstva za koja je utvrđeno značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, priznaje se rezervisanje za gubitak (ispravku vrednosti finansijskog sredstva) jednako očekivanim kreditnim gubicima tokom celog perioda trajanja finansijskog sredstva, koji proizilaze iz događaja koji uzrokuju status neizmirenja obaveza, mogućih tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva.

Odmeravanje očekivanih kreditnih gubitaka

Odmeravanje očekivanih kreditnih gubitaka je objektivna (nepriistrasna) verovatnoćom ponderisana prosečna procena kreditnih gubitaka koja reflektuje vremensku vrednost novca i utvrđuje se evaluacijom niza mogućih ishoda. Kreditni gubitak je razlika između novčanih tokova koje Banka potražuje u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da primi (odnosno manjak novčanih sredstava) diskontovana inicijalnom efektivnom kamatnom stopom konkretnog finansijskog instrumenta.

Prilikom merenja očekivanih kreditnih gubitaka razmatraju se informacije o prošlim događajima, trenutni uslovi i razumna i argumentovana procena buduće situacije. Za nepovučena sredstva i finansijske garancije u obračunu očekivanih kreditnih gubitaka koriste se faktori kreditne konverzije (CCF).

Očekivani kreditni gubici se obračunavaju za maksimalni ugovoreni period izloženosti kreditnom riziku po osnovu konkretnog finansijskog instrumenta.

Kada je kredit nenaplativ, umanjeње vrednosti se radi preko računa ispravke vrednosti za obezvređenje kredita. Takvim kreditima se umanjuje vrednost nakon što se završe sve neophodne procedure i utvrdi iznos gubitka.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvređenja smanji i smanjenje se može objektivno povezati sa bilo kojim događajem nakon što je obezvređenje priznato (kao što je poboljšanje dužnikovog kreditnog rejtinga), prethodno priznati gubitak zbog obezvređenja se koriguje promenama na računu ispravke vrednosti. Iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha.

Poslovni model

Poslovni model Banke za kredite i potraživanja od komitenata se bazira na pristupu držanja radi prikupljanja novčanih sredstava:

- Banka ima jednostavan tradicionalan bankarski pristup;
- Postoji jasno određena ciljna grupa (MSP);
- Banka nudi jednostavne kreditne usluge, kao što su krediti, dozvoljeni minusi, kreditne linije; kreditne kartice i dokumentarno poslovanje; i
- Ni na jednom nivou ne postoji sistem kompenzacija zasnovan na bonusima vezanim za učinak.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.3. Finansijska sredstva i obaveze (Nastavak)***Poslovni model (Nastavak)*

Poslovni model obuhvata ključne aktivnosti jednostavnog tradicionalnog bankarskog poslovanja, pri čemu je Banka specijalizovana za zadovoljavanje potreba malih i srednjih preduzeća (MSP), uključujući njihove vlasnike i poslovne partnere. Isto tako, Banka pruža bankarske usluge fizičkim licima i nudeći im jednostavno i lako pristupačne depozitne usluge i na taj način promovise razvoj kulture štednje i doprinosi većoj ekonomskoj stabilnosti privatnih domaćinstava.

Banka ne nudi nikakve složene finansijske proizvode ili usluge upravljanja sredstvima, već je usmerena na transparentne i jednostavne proizvode koje traže mala i srednja preduzeća i privatna domaćinstva. Primarni izvor prihoda je kamata koja se zaračunava na kreditni portfolio. Kamatne stope su transparentno utvrđene i konkurentne u tržišnom kontekstu.

Prodaja portfolija ne menja nužno poslovni model, odnosno ako prodaje nisu učestale (čak i ako su materijalno značajne u smislu vrednosti) ili njena vrednost nije materijalno značajna bilo na pojedinačnom ili ukupnom nivou (čak i ako su učestale). Takve prodaje mogu biti:

- Redovne prodaje iz sledećih razloga:
 - Došlo je do povećanja kreditnog rizika (problematične/defaulted izloženosti); i
 - Ostali razlozi – kada godišnja prodaja iznosi manje od 5% od ukupnog prosečnog godišnjeg kreditnog portfolija, portfolio se smatra materijalno beznačajnim i ne kosi se sa poslovnim modelom držanja sredstava radi prikupljanja.
- Vanredne prodaje – kao rezultat promene poslovne strategije:
 - Prodaja finansijskog sredstva zbog toga što više ne ispunjava kreditne uslove naznačene u Poslovnoj strategiji Banke.

Procena poslovnog modela se vrši ad-hoc, ukoliko postoje značajne promene poslovne aktivnosti i/ili strategije.

SPPI test

SPPI (*Solely Payment of Principal and Interest*) kriterijum je ispunjen ako ugovoreni uslovi finansijskog sredstva pokrenu, na naznačene datume, novčane tokove koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos glavnice.

Glavnica se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog knjiženja. Prihvaćeno je da se glavnica vremenom može menjati ako postoje otplate glavnice.

Kamatna stopa treba da sadrži samo sledeće elemente:

- vremenska vrednost novca;
- kreditni rizik povezan sa neizmirenim iznosom glavnice;
- ostali bazični rizici kreditiranja i troškovi – rizik likvidnosti, administrativni troškovi; i
- profitna marža.

Merenje finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrednosti je adekvatno samo za jednostavne novčane tokove sa niskom varijabilnošću, kao što su to jednostavni kreditni proizvodi, potraživanja i dužničke hartije od vrednosti. Ugovoreni novčani tokovi koji ispunjavaju SPPI kriterijum u skladu su sa osnovnim kreditnim aranžmanom, tj. proizvodima Banke.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.3. Finansijska sredstva i obaveze (Nastavak)***SPPI test (Nastavak)*

Banka sprovodi SPPI test najmanje u sledećim situacijama:

- Inicijalni test;
- Prilikom uvođenja nove kreditne olakšice Banka treba da ima SPPI test kao deo Odobrenja novog rizika (*New Risk Approval – NRA*);
- Prilikom uvođenja novog modela ugovora;
- Prilikom uvođenja novog individualnog ugovora;
- Prilikom uvođenja nove odredbe koja nije potvrđena i dokumentovana da ispunjava SPPI kriterijum; i
- Kada Banka odluči da sprovede pravo iz ugovora. Takvo pravo može biti povećanje kamatne stope usled pogoršanja makroekonomske situacije na tržištu. Banka treba da obezbedi dokaz i dokumentuje da promene koje proizlaze iz ostvarivanja prava zadovoljavaju SPPI kriterijum.

Reklasifikacije

Finansijska sredstva se reklasifikuju samo u slučaju promene poslovnog modela upravljanja tim finansijskim sredstvima. Reklasifikacija se vrši u skladu sa odredbama definisanim MSFI. Finansijske obaveze se ne reklasifikuju.

5.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Nakon inicijalnog priznavanja, a na osnovu poslovnog modela koji za cilj ima isključivo prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i karakteristika ugovorenih novčanih tokova koji za cilj imaju isključivo naplatu kamate i glavnice, naknadna odmeravanja se vrše po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost se izračunava uzimanjem u obzir svih troškova odobravanja kredita kao i svih popusta ili premija u vezi sa izmirenjem obaveza.

5.3.2. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat kada su ispunjeni sledeći uslovi:

- poslovnim modelom je definisano da se finansijsko sredstvo drži sa ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova kao i prodaje, i
- ugovoreni novčani tokovi se odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate.

Nakon inicijalnog priznavanja, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat, se iskazuju po fer vrednosti.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se finansijsko sredstvo ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok to sredstvo nije obezvređeno.

Kada se finansijska sredstva klasifikovana kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat otuđe ili kada im se umanja vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru kapitala knjiže se u bilansu uspeha.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.3. Finansijska sredstva i obaveze (Nastavak)****5.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Finansijska sredstva koja nisu ispunila kriterijum da budu vrednovana po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat, klasifikuju se kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Derivatni finansijski instrumenti su takođe klasifikovani kao instrumenti koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha osim ako su određeni kao instrumenti zaštite od rizika. Dobici i gubici proistekli iz promena u fer vrednosti derivata se uključuju u neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata.

5.4. Finansijske obaveze

Depoziti, obaveze po kreditima i subordinirane obaveze su osnovni izvor finansiranja Banke, početno se vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati.

Depoziti, obaveze po kreditima i subordiniranim obavezama se naknadno prikazuju po amortizovanoj vrednosti.

Sve razlike između priliva sredstava umanjenoj za transakcione troškove i otkupne vrednosti se priznaju u bilansu uspeha i razgraničavaju se na period korišćenja finansijskog instrumenta primenom metoda efektivne kamatne stope.

5.5. Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja kada postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se izvrši izmirenje na neto bazi ili da se istovremeno realizuje i sredstvo i obaveza.

5.6. Sporazumi o prodaji i ponovnoj kupovini

Hartije od vrednosti kupljene po sporazumu o ponovnoj prodaji („reverse repos“) evidentiraju se kao Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija.

Repo transakcije su uključene u poziciju Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija ukoliko im je rok dospeća kraći od tri meseca od datuma kupovine. Razlika između cena prodaje i ponovne kupovine tretira se kao kamata i razgraničava se na period trajanja sporazuma.

5.7. Gotovina i sredstva kod centralne banke

Gotovina i sredstva kod centralne banke iskazani su po amortizovanom trošku u okviru bilansa stanja i obuhvataju stanja sa rokom dospeća kraćim od tri meseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu na žiro računu, gotovinu u trezoru i blagajni kako u dinarima tako i u stranoj valuti, obaveznu deviznu rezervu izdvojenu kod Narodne banke Srbije, kao i deponovane viškove likvidnih sredstava kod Narodne Banke Srbije.

5.8. Investicije u zavisna društva

Ulaganja u povezana preduzeća se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti. Naknadno vrednovanje ulaganja u zavisna društva je po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)****5.9. Nekretnine, postrojenja i oprema**

Osnovna sredstva čine nekretnine, oprema, ostala osnovna sredstva i osnovna sredstva u pripremi.

Sva osnovna sredstva izuzev nekretnina prikazuju se po istorijskoj (nabavnoj) vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja. Istorijska vrednost uključuje izdatke koji se mogu direktno pripisati nabavci tih pozicija.

Nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti. Vrednovanja nekretnine nakon njenog početnog priznavanja po nabavnoj vrednosti vrši se po modelu revalorizacije (fer vrednosti).

Nakon početnog priznavanja nekretnine, evidentiranje po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njenu fer vrednost na dan revalorizacije umanjuje se za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju. Revalorizacija se radi na svakih pet godina, kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo ako bi se koristila fer vrednost na datum bilansa stanja. Procenu nepokretnosti mogu vršiti samo ovlašćeni procenitelji.

Naknadni troškovi se uključuju u iskazani iznos sredstava ili priznaju kao posebno sredstvo, kako je prikladno, samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi vezane za tu poziciju priticati Banci i kada vrednost pozicije može pouzdano da se izmeri.

Sve druge popravke i održavanje evidentiraju se na teret bilansa uspeha tokom finansijskog perioda u kojem nastaju.

Amortizacija se obračunava na revalorizovanu vrednost nekretnina, odnosno nabavnu vrednost za ostala osnovna sredstva po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije počinje od narednog meseca od kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Primenjene godišnje stope amortizacije su:

Opis	% za 2023.	% za 2022.
Poslovne zgrade	2,50%	2,50%
Računarska oprema	20%	20%
Nameštaj	10%	10%
Sefovi	15,50%	15,50%
Bankomati	14,30%	14,30%
Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	prema roku zakupa poslovnog prostora prema periodu trajanja	prema roku zakupa poslovnog prostora prema periodu trajanja
Pravo korišćenja sredstava	konkretnog prava korišćenja sredstva	konkretnog prava korišćenja sredstva

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se iz razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru ostalih poslovnih prihoda/ostalih rashoda.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.10. Investicione nekretnine**

Investicione nekretnine su nekretnine koje drži vlasnik ili korisnik lizinga radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili uvećanja vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za: a) korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe; ili b) prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstvo kada je verovatno da će Banka imati buduće koristi od tih sredstava i kada se može pouzdano utvrditi njihova nabavna vrednost.

Investicione nekretnine se početno vrednuju na osnovu nabavne vrednosti. Vrednovanje investicione nekretnine nakon njenog početnog priznavanja vrši se po modelu nabavne vrednosti (cene koštanja). Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine prikazuju se po istorijskoj (nabavnoj) vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Naknadni troškovi se uključuju u iskazani iznos investicionih nekretnina samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi priticati Banci i kada se njihova vrednost može pouzdano izmeriti. Sve druge popravke i održavanje evidentiraju se na teret bilansa uspeha tokom finansijskog perioda u kojem nastaju.

Amortizacija se obračunava na nabavnu vrednost investicionih nekretnina po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije počinje od narednog meseca od kada se investiciona nekretnina prizna.

Investicione nekretnine amortizuju se putem proporcionalne metode amortizacije primenom godišnje stope koju Banka primenjuje i prilikom amortizacije pozicije poslovnih zgrada.

5.11. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina stečena kupovinom se iskazuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja. Nematerijalna imovina obuhvata softver, licence i nematerijalna imovina u pripremi.

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procenjenog veka upotrebe i perioda na koji su licence izdate.

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima koje kontroliše Banka i koji će verovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana, priznaju se kao nematerijalna imovina.

Amortizacija se obračunava na nabavnu vrednost nematerijalne imovine po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalne imovine počinje od narednog meseca od kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi pet godina, amortizaciona stopa iznosi 20% osim imovine čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

Nematerijalna imovina uključuje i ulaganja u softvere u pripremi koja se ne amortizuju, budući da nisu još uvek u upotrebi.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.12. Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava**

Za sredstva koja podležu amortizaciji proverava da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi.

Za svrhu procene umanjenja vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja umanjenja vrednosti.

5.13. Lizing/Zakupi

Prilikom zaključenja ugovora, Banka procenjuje da li ugovor sadrži komponente lizinga.

Ugovor je ugovor o lizingu, odnosno sadrži elemente lizinga ukoliko se njime ustupa pravo kontrole nad korišćenjem određene imovine tokom datog perioda u zamenu za naknadu, koji:

1. Može da se identifikuje;
2. Korisnik lizinga stiče gotovo sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovanog sredstva; i
3. Korisnik lizinga ima pravo kontrole nad upotrebom identifikovanog sredstva.

Banka se javlja kao korisnik lizinga u ugovorima o zakupu. Ukoliko vrednost novog identifikovanog sredstva u ugovoru nije veća od EUR 5.000 ili je u pitanju kratkoročni lizing (trajanje ugovora ne prelazi period od 12 meseci), Banka koristi mogućnost izuzetka za kratkoročni lizing i lizing male vrednosti, i takve ugovore ne priznaje kao lizing u skladu sa MSFI 16. Ugovori o iznajmljivanju IT opreme se takođe ne klasifikuju kao lizing jer je vrednost pojedinačnih novih sredstava u ugovoru manja od EUR 5.000.

Za ugovore gde nije eksplicitno naveden period trajanja lizinga, Banka vrši procenu perioda trajanja lizinga u skladu sa svojim planovima poslovanja u budućim periodima.

Banka ugovore o lizingu priznaje u bilansu stanja kao aktivu (pravo na korišćenje sredstva) i pasivu (obavezu po osnovu lizinga). Inicijalna vrednost prava na korišćenje identifikovanih sredstava lizinga jednaka je sadašnjoj vrednosti budućih lizing obaveza uvećanih za direktne troškove lizinga.

U bilansu uspeha Banka priznaje trošak amortizacije i trošak kamate koji čine ukupni trošak lizinga. Amortizacija se priznaje u bilansu uspeha po proporcionalnoj metodi od trenutka priznavanja do kraja lizing perioda.

Za lizing sredstava male vrednosti i kratkoročne lizinge, Banka priznaje trošak usluge korišćenja tih sredstava u periodu kada je usluga izvršena.

Troškovi koji ulaze u inicijalno priznavanje lizing obaveze su fiksna ili indeksirana plaćanja (rate), troškovi prevremenog raskida ukoliko Banka procenjuje da će raskinuti ugovor o lizingu pre isteka ugovorenog roka, troškovi usled izvršenja opcije o produžetku ugovora ukoliko Banka procenjuje da će tu opciju realizovati. Troškovi poreza, osiguranja i drugi administrativni troškovi nisu lizing komponente i direktno terete rashode perioda u kome su nastali.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.13. Lizing/Zakupi (Nastavak)**

Modifikacija ugovora o lizingu podrazumeva izmenu ugovorenih uslova lizinga (npr. povećanje ili smanjenje obima lizinga, promena roka ili cene i dr.). Modifikacija može da se tretira kao zaseban ugovor o lizingu ili kao promena postojećeg ugovora o lizingu. Izmena postojećeg ugovora o lizingu će se tretirati kao novi lizing ukoliko je došlo do značajne promene u obimu lizinga ili značajne promene cene. Ukoliko se modifikacija ne tretira kao poseban lizing, Banka će ponovo izmeriti vrednost ugovora sa izmenjenim uslovima i izvršiti korekciju postojećeg ugovora kroz priznavanje dobitaka ili gubitaka u bilansu uspeha.

Inkrementalna stopa zaduživanja

Na osnovu raspoloživih podataka, Banka je za određivanje inkrementalne stope zaduživanja koristila kamatne stope na državne obveznice najbliže periodu zaključivanja ugovora o lizingu, odnosno periodu prve primene uvećane za kreditni rizik Banke, sa rokom dospeća jednakim, odnosno najbližim, periodu trajanja lizinga.

U skladu sa navedenim, Banka procenjuje svoje inkrementalne stope zaduživanja kao stopu prinosa ostvarenu na primarnoj emisiji državnih obveznica Republike Srbije, uvećanoj za kreditni rizik Banke koji je određen na nivou od 1%.

Računovodstveno evidentiranje

Banka je pravo na korišćenje identifikovanih sredstava lizinga evidentirala u okviru pozicije Nekretnine, postrojenja i oprema. Inicijalna vrednost prava na korišćenje identifikovanih sredstava lizinga jednaka je sadašnjoj vrednosti budućih lizing obaveza diskontovanih inkrementalnom stopom zaduživanja.

Obaveza po osnovu lizinga priznata je u okviru pozicije Ostale obaveze.

U bilansu uspeha Banka priznaje trošak kamate i trošak amortizacije koji čine ukupan trošak lizinga.

Za lizing sredstava male vrednosti i kratkoročne lizinge, Banka priznaje trošak usluge korišćenja tih sredstava u periodu kad je usluga izvršena.

5.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva*Rezervisanja*

Rezervisanja za odštetne zahteve po sudskim sporovima se priznaju kada Banka ima postojeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj meri verovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze (Napomena 34).

Kada postoji veći broj sličnih obaveza, verovatnoća da se zahteva odliv resursa da bi se namirila obaveza se utvrđuje razmatranjem vrste obaveza kao celine. Rezervisanje za pravne rizike priznaje se u punom iznosu ako je verovatnoća odliva sredstava veća od verovatnoće da do odliva sredstava neće doći.

Rezervisanja se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i specifične rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog protoka vremena se priznaje kao trošak rezervisanja.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva (Nastavak)***Rezervisanja (Nastavak)*

Kod rezervisanja za pravne sporove kao diskontna stopa koristi se prosečna kamatna stopa za plasmane Banke u EUR i RSD (u zavisnosti od valute obračuna) iz aktuelnog cenovnika Banke u skladu sa prosečnom visinom rezervisanja po sporu i prosečnim procenjenim vremenom trajanja spora. Diskont se ne radi za sporove kod kojih se okončanje spora očekuje u narednom obračunskom periodu.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje (Napomena 39.1), osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

5.15. Ugovori o finansijskoj garanciji

Ugovori o finansijskim garancijama su ugovori koji zahtevaju da izdavalac vrši određena plaćanja da obešteti imaoca za gubitak koji je nastao zbog toga što određeni dužnik nije izvršio plaćanja u roku, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Pomenute finansijske garancije izdaju se bankama, finansijskim institucijama i drugim organima u ime klijenata u cilju obezbeđenja kredita, obezbeđenja prekoračenja po računima i drugih bankarskih usluga.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u vanbilansnoj evidenciji po fer vrednosti na dan izdavanja garancije. Nakon inicijalnog priznavanja obaveze Banke po osnovu pomenutih garancija se vrednuju po vrednosti većoj od inicijalnog odmeravanja, korigovanoj za amortizaciju obračunatu s ciljem da se u bilansu uspeha prizna prihod od naknade ostvaren na proporcionalnoj osnovi u toku važenja garancije i obračuna ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9.

5.16. Primanja zaposlenih**(a) Porezi i doprinosi za socijalno osiguranje**

Primanja zaposlenih obuhvataju obaveze za redovne zarade definisane ugovorom o radu i obaveze za doprinose. Banka i zaposleni izdvajaju doprinose u državne penzione fondove na obaveznoj osnovi. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Kada se doprinosi uplate, Banka nema dalju obavezu plaćanja doprinosa.

Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospeju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

(b) Ostala primanja zaposlenih

Banka isplaćuje otpremnine zaposlenima u skladu sa odredbama Zakona o radu Republike Srbije prilikom penzionisanja. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.16. Primanja zaposlenih (Nastavak)****(b) Ostala primanja zaposlenih (Nastavak)**

Definisana penziona obaveza se procenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice.

Sadašnja vrednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za otpremnine biti plaćene i koje imaju rok dospeća koji približno odgovara rokovima dospeća obaveze za penzije.

Aktuarski dobitci i gubici, ukoliko su materijalno značajni, knjiže se na teret ili u korist kapitala, dok se troškovi tekućeg rada, minulog rada i kamate evidentiraju na teret ili u korist bilansa uspeha.

5.17. Porez na dobitak*Tekući porez na dobitak*

Porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primenom poreske stope od 15% (2022. godina: 15%) na iznos dobitka pre oporezivanja, po odbitku efekata stalnih razlika koje propisanu poresku stopu svode na efektivnu poresku stopu.

Konačni iznos obaveza po osnovu poreza na dobitak utvrđuje se primenom propisane poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu poreskim bilansom. Procenjene mesečne rate se obračunavaju od strane Banke i plaćaju mesečno unapred.

Zakon o porezu na dobitak Republike Srbije ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se obračunava za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima. Odloženi porez na dobitak se odmerava prema stopi poreza na dobitak (15%) i zakonu koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanog budućeg oporezivog dobitka dovoljan da se sve odbitne privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti.

Glavne privremene razlike nastaju iz amortizacije nekretnina, revalorizacije određenih finansijskih sredstava i obaveza uključujući derivativne ugovore, rezervisanja za penzije i druga primanja zaposlenih nakon penzionisanja i prenesene poreske kredite.

Odloženi porez koji se odnosi na ponovno odmeravanje fer vrednosti ulaganja u hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat koje se evidentiraju direktno na teret ili u korist kapitala, takođe se direktno evidentira na teret ili u korist kapitala i naknadno priznaje zajedno sa odloženim dobitkom ili gubitkom u bilansu uspeha.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.17. Porez na dobitak (Nastavak)***Odloženi porez na dobitak (Nastavak)*

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi se iskazuju kao prihod ili rashod i uključuju se u neto dobitak perioda osim onih iznosa koji su direktno evidentirani na računu kapitala u tekucem ili nekom drugom periodu (Napomena 18).

Indirektni porezi i doprinosi

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih rashoda (Napomena 17).

5.18. Kapital

Kapital Banke obuhvata akcijski kapital, emisionu premiju, revalorizacione rezerve, rezerve fer vrednosti i akumulirani dobitak (Napomena 38).

Dobici i gubici po osnovu promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, kao i ispravka vrednosti ovih hartija od vrednosti u skladu sa MSFI 9 se evidentiraju u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu navedenih hartija od vrednosti.

5.19. Oduzeta imovina (sredstva stečena naplatom potraživanja)

Sredstva nad kojima je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita, uključena su u poziciju „Ostala sredstva“ osim ukoliko nije drugačije naglašeno. Takva sredstva se privremeno drže u svrhu likvidacije i iskazuju po nižoj od nabavne i tržišne cene umanjene za troškove prodaje.

Svi prihodi ili rashodi od otuđenja sredstava uključeni su u ostale poslovne prihode/ostale rashode.

5.20. Stalna imovina namenjena prodaji

U skladu sa MSFI 5 „Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja“, Banka klasifikuje stalnu imovinu kao imovinu koja se drži radi prodaje ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Da bi prodaja bila verovatna, rukovodstvo Banke mora da bude posvećeno planu za prodaju imovine, da je program za pronalaženje kupca već počeo i da je imovina prisutna na tržištu po ceni koja je razumna u odnosu na njenu sadašnju fer vrednost. Imovina treba da bude prodana u roku od jedne godine od datuma priznavanja.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

5. MATERIJALNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.20. Stalna imovina namenjena prodaji (Nastavak)**

Događaji ili okolnosti koji su van kontrole Banke mogu dovesti do produženja perioda završetka prodaje i na više od godinu dana što ne sprečava da se imovina i dalje klasifikuje kao imovina namenjena prodaji.

Imovina koja se klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju se odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti, i
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje.

Banka ne amortizuje stalnu imovinu klasifikovanu kao imovinu namenjenu prodaji.

5.21. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 „Obelodanjivanje povezanih strana“.

Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izveštavanja, kao i transakcije u toku izveštajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se obelodanjuju (Napomena 43).

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Banke je izloženo različitim vrstama rizika. Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Izvršni odbor Banke definiše politike i procedure za upravljanje rizicima, koje su u saglasnosti sa zajedničkom strategijom i politikom upravljanja rizicima usvojenom na nivou ProCredit Grupe, kao i zakonskim i podzakonskim aktima važećim na teritoriji Republike Srbije.

Upravni odbor Banke odobrava strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke. Upravni odbor Banke razmatra i vrednuje navedene strategije i politike, kao i adekvatnost i efikasnost samog procesa upravljanja rizicima u Banci.

Izvršni odbor Banke sprovodi strategiju i politiku upravljanja rizicima u skladu sa odlukama Upravnog odbora. Takođe, Izvršni odbor odobrava procedure za upravljanje rizicima.

Proces upravljanja rizicima organizovan je kroz sistem komiteta za upravljanje rizicima. Komiteti za upravljanje rizicima se održavaju redovno u dinamici predviđenoj procedurama rada tih komiteta, a uz obavezno učešće članova Izvršnog odbora Banke. Ti komiteti su:

- Komitet za upravljanje kreditnim rizikom;
- Komitet za upravljanje aktivom i pasivom; i
- Komitet za upravljanje operativnim rizicima.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke - Službi za upravljanje rizicima.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**Vrste rizika**

Banka je po prirodi svoje delatnosti naročito izložena sledećim vrstama rizika:

- 6.1. Kreditni rizik;
- 6.2. Tržišni rizici u koje spadaju:
 - 6.2.1. Rizik od promene kamatnih stopa,
 - 6.2.2. Devizni rizik – rizik od promene kurseva valuta,
 - 6.2.3. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza;
- 6.3. Rizik likvidnosti;
- 6.4. Rizici izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- 6.5. Rizici ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva;
- 6.6. Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena;
- 6.7. Operativni rizik, uključujući i rizik neodgovarajućeg upravljanja informacionim i drugim tehnologijama značajnim za poslovanje Banke; i
- 6.8. Upravljanje kapitalom.

6.1. Kreditni rizik

Banka je u svom poslovanju izložena kreditnom riziku koji se može definisati kao mogućnost da dužnik ne izvrši svoje obaveze prema Banci u ugovorenom iznosu i na dan dospeća. Izloženost kreditnom riziku prevashodno proizilazi iz poslova kreditiranja komitenata.

Da bi održala kreditni rizik na prihvatljivom nivou, Banka:

- sagledava kreditnu sposobnost svakog pojedinačnog dužnika na osnovu njegove ukupne zaduženosti po kreditima, garancijama i drugim kreditnim proizvodima;
- analizira rizike koji proizilaze iz same investicije koja je predmet kreditiranja;
- utvrđuje limite kreditnih zaduženja komitenata na bazi procene rizika;
- povećava kreditnu izloženost samo kreditno sposobnim komitentima i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja; i
- ima jasno definisane politike, procese i procedure za odobravanje plasmana, adekvatnu organizacionu strukturu za upravljanje kreditnim rizikom sa jasnom podelom dužnosti u delu koji se tiče odnosa sa klijentima i dela analize kreditne sposobnosti komitenata.

Kako bi kontrolisala kreditne rizike, Banka je definisala opreznu politiku kreditiranja. Klijenti koji se kreditiraju se pažljivo i detaljno analiziraju. Odluke o kreditiranju klijenata se donose na osnovu sposobnosti otplate korisnika kredita i odgovarajućeg sredstva obezbeđenja.

Odluka o kreditnoj izloženosti bazira se na sledeća četiri kriterijuma:

- a) **Pouzdanost, reputacija i stabilnost poslovanja klijenta:** rezultat analize profila klijenta i toga koliko dobro klijent ublažava rizik poslovanja, rizik upravljanja, organizacioni rizik, tržišni rizik i politički i pravni rizik. Ovo uključuje i kreditnu istoriju klijenta kod Banke i drugih finansijskih institucija, kao i pregled korišćenja usluga koje Banka pruža; klijentove odluke donete u prošlosti, kao i klijentovu pravnu istoriju. Rezultat klasifikacije rizika, za izloženosti za koje je obavezan, takođe se kritički uzima u obzir.
- b) **Platežna sposobnost:** rezultat analize odgovornih zaposlenih o sposobnosti klijenta da otplati svoj dug.
- c) **Zaloga:** struktura i vrednost koja odgovara zahtevima Banke.
- d) **Poslovni potencijal:** klijentove potrebe kao dopuna zahtevu koji je predmet trenutne obrade i potencijalna buduća saradnja sa Bankom.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik**

Banka je razvila procedure za klasifikaciju kredita i ostalih potraživanja Banke, a u skladu sa procenjenim stepenom naplativosti.

Interna politika rezervisanja

Banka obračunava ispravku vrednosti kreditnih plasmana (rezervisanja) na mesečnom nivou za klijente za koje se ispravke vrednosti formiraju na nivou portfolija (grupna rezervisanja) kao i za pojedinačne ispravke vrednosti – ispravke vrednosti koje se utvrđuju na nivou individualnog klijenta.

Centralni element pristupa MSFI 9 modela obezvređenja za Banku je model očekivanog gubitka za priznavanje i merenje obezvređenja. Ovaj model zahteva blagovremeno identifikovanje očekivanih kreditnih gubitaka kako bi se obezbedilo da iznos identifikovanih očekivanih kreditnih gubitaka na svaki datum izveštavanja odražava promene u kreditnom riziku finansijskih instrumenata.

Kao takav, ovaj model se zasniva na predviđanju (forward-looking pristupu) i zamenjuje model nastalih troškova za identifikovanje kreditnih gubitaka, time što identifikuje kreditne gubitke koji nisu isključivo podstaknuti događajem koji dovodi do gubitka.

Cilj pristupa modela obezvređenja je da se identifikuju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja obzirom na sve realne i potkrepljujuće informacije, uključujući i one koje su predviđajućeg (forward- looking) karaktera.

Prema tome, neophodnost rezervisanja za očekivane gubitke tokom veka trajanja kredita nastaje kada se utvrdi značajno povećanje kreditnog rizika od datuma nastanka izloženosti.

Metodologija za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika se zasniva na sveobuhvatnim predviđajućim (forward- looking) informacijama i informacijama iz prošlosti.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

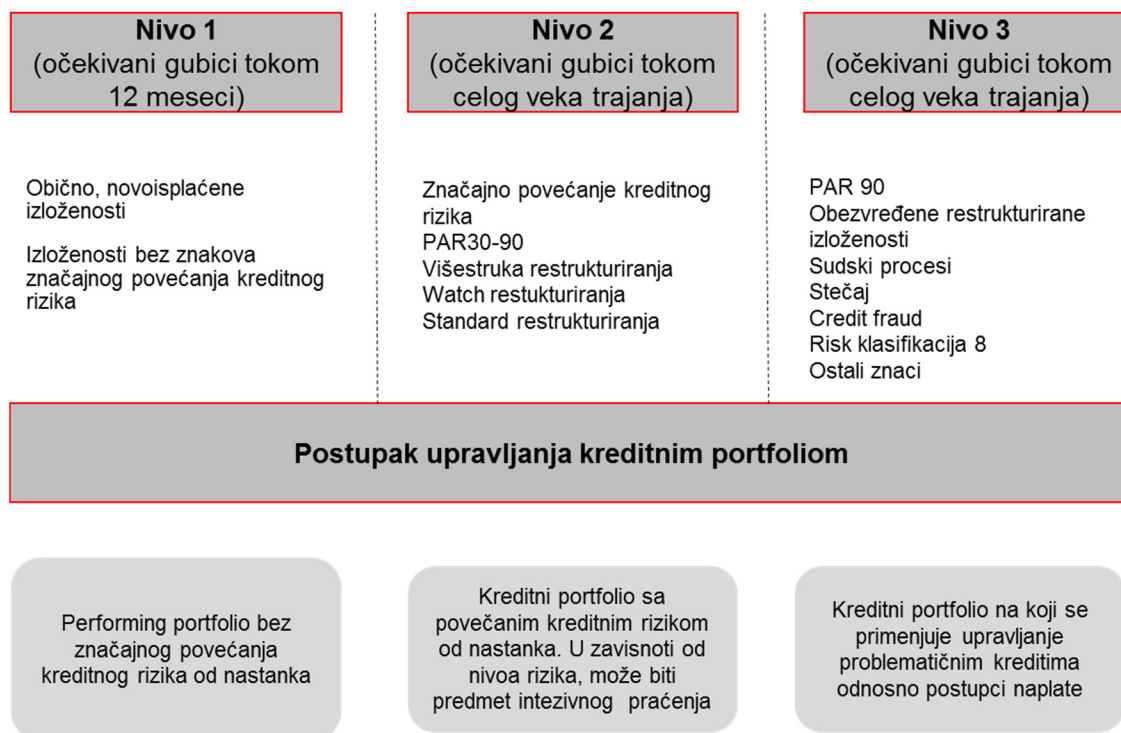
6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)

Interna politika rezervisanja (Nastavak)

Model izdvaja tri nivoa (stages) zasnovana na promenama u kreditnom riziku izloženosti od datuma inicijalnog priznavanja.

Značajno povećanje kreditnog rizika se tipično otkriva tokom analize/monitoringa finansijskog stanja klijenta ili otkrivanjem bilo kojih ad-hoc slučajeva koji ukazuju na povećanje rizika. Oba događaja pokreću ažuriranje klijentove risk klasifikacije. Sa druge strane, istorijski podaci se uzimaju u obzir s obzirom da se izloženosti pomeraju u Nivo 2 i Nivo 3 u zavisnosti od broja dana u kašnjenju, kao kriterijumom.

Ovaj metod podrazumeva sveobuhvatnu analizu raznih izvora informacija uključujući analizu finansijskog stanja dužnika, istorijskih podataka, podataka o slučajevima restrukturiranja i analizu očekivanih makroekonomskih kretanja (putem izrade risk klasifikacije).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Interna politika rezervisanja (Nastavak)****Nivo 1**

Nivo 1 obuhvata finansijska sredstva koja nisu imala značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja kao i ona koja pokazuju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja ili za koja ne postoje okidači za alokaciju u Nivo 2 ili 3.

Sredstva su alocirana u Nivo 1 nakon inicijalnog priznavanja, osim POCI sredstava koja se tretiraju i izveštavaju zasebno u okviru Nivoa 3. Za sredstva u Nivou 1 očekivani kreditni gubitak koji proističe iz mogućeg default-a u periodu od 12 meseci od datuma izveštavanja (12 mesečni ECL) se priznaje kao trošak. Za izloženosti sa preostalom ročnošću manjom od 12 meseci, korišćeni PD oslikava preostalu ročnost.

Ne smatra se da kreditne izloženosti imaju nizak kreditni rizik samo zbog vrednosti sredstva obezbeđenja, niti da ugovori o kreditu imaju nizak kreditni rizik zato što imaju niži rizik od neizmirenja obaveza nego druge kreditne usluge.

Sve izloženosti u ovom nivou se sastoje od portfolija koji ne pokazuje znake povećanog kreditnog rizika.

Nivo 2

Nivo 2 obuhvata finansijska sredstva koja su imala značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja ali za koja ne postoji nijedan objektivni dokaz obezvređenja. Ova procena se zasniva na adekvatnim i proverljivim informacijama. Ispravka vrednosti se utvrđuje u iznosu jednakom očekivanom gubitku tokom celokupnog veka trajanja, odnosno *lifetime expected credit losses (not impaired)*.

Značajno povećanje kreditnog rizika se utvrđuje na bazi kvantitativnih i kvalitativnih informacija:

- Na bazi poređenja preostalog lifetime PD-a izloženosti na datum izveštavanja sa njihovim preostalim lifetime PD-em na dan nastanka. Parametri gubitka se zasnivaju na sistemu internih risk klasifikacija za izloženosti koje se rejtinguju.
- Značajno povećanje kreditnog rizika nastaje ako je razlika u PD-evima iznad definisanog praga i tada će sredstva biti prebačeno iz Nivoa 1 u Nivo 2. Obrnuto, prelazak iz Nivoa 2 u Nivo 1 je moguć ako je utvrđen kreditni rizik značajno smanjen.
- Kada se barem jedan od navedenih događaja desi:
 - Klijent je u kašnjenju preko 30 dana ali manje od 91 dana
 - Klijent je klasifikovan kao Standard ili Watch restrukturiranja
 - Klijent ima risk klasifikaciju 6
 - Klijent ima risk klasifikaciju 7

Nakon što bude prebačen u Nivo 2, očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja mora da bude određen.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Interna politika rezervisanja (Nastavak)****Nivo 3**

Nivo 3 uključuje sve izloženosti koje su obezvređene na datum izveštavanja. Kalkulacija ispravke vrednosti je na bazi očekivanih gubitaka tokom veka trajanja uzimajući u obzir 100% verovatnoću neizmirenja (*lifetime ECL credit impaired*).

Default kreditne izloženosti (status neizmirenja obaveza) Nivo 3, su sve one izloženosti kod kojih se najmanje jedan od sledećih slučajeva desio:

- obezvređeno restrukturiranje;
- Banka je pokrenula sudski postupak;
- pokrenut je stečajni postupak;
- dospeća u kašnjenju više od 90 dana;
- credit fraud (prevare);
- svi klijenti sa malim ili srednjim kreditnim izloženostima kod kojih je risk klasifikacija rizika 8;
- nastala obezvređena kreditna izloženost (POCI) prilikom inicijalnog priznavanja;¹
- RC 8 za PI i VS klijente;
- kvalitativni i kvantitativni pokazatelji na osnovu kojih Banka smatra da klijent neće platiti (UTP) u potpunosti, bez realizacije kolaterala (definisani u dokumentu 2.4 Interna klasifikacija i rezervisanja); i
- ostali znaci obezvređenja.

Pošto bude prebačen u Nivo 3, očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja mora da bude određen.

Princip kontaminacije

Ne postoji direktna kontaminacija između kreditnih usluga istog klijenta / grupe povezanih lica za svrhu klasifikacije po nivoima i utvrđivanja ispravke vrednosti. Kontaminacija se primenjuje na status klijenta (restrukturiran ili nerestrukturiran) i funkcioniše na nivou klijenta preko risk klasifikacije. U ovom smislu, princip kontaminacije se primenjuje na sve bilansne kreditne izloženosti i svu vanbilansnu izloženost prema klijentu.

Nefinansijske garancije kao što su garancije za dobro izvršenje posla, se tretiraju zasebno zbog njihove prirode, stoga nastali gubici ili očekivani gubici od ove vrste usluga ne kontaminiraju paralelne usluge. Ako neki klijent ima nekoliko paralelnih kreditnih usluga (kreditni u ratama, dozvoljeni minus, revolving kreditne linije, kreditne kartice, itd.), kategorija najvećeg kašnjenja u otplati i kategorija najgoreg restrukturiranja određuju risk klasifikaciju klijenta.

Pored toga, znaci obezvređenosti bilo koje klijentove bilansne kreditne izloženosti predstavljaju okidač za preispitivanje svih klijentovih bilansnih i vanbilansnih izloženosti.

Princip kontaminacije se ne odnosi na potraživanja Banke koja su generisana od ne-kreditnih poslova, kao što su provizije za održavanje računa, ostale provizije i naknade i sl.

¹ Standard za klasifikaciju i merenje finansijske aktive – kredita izdatih klijentima

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Određivanje ispravke vrednosti i rezervisanja za kreditne izloženosti**

Bilansna kreditna izloženost – bruto knjigovodstvena vrednost zbira svih isplaćenih kredita, korišćenog dela dozvoljenog minusa, kreditnih linija i kreditnih kartica klijenta ili grupe povezanih lica koji se nalaze u otplati na dan izveštavanja. To se tipično obračunava kao: dospela i nedospela glavnica + obračunata kamata + obračunata zatezna kamata – neamortizovana provizija za isplatu kredita.

Ovako dobijena izloženost sa uključenim efektom potpunih i delimičnih prevremenih otplata predstavlja osnovicu za obračun ispravke vrednosti (EAD).

Vanbilansna izloženost – zbir svih potraživanja koje Banka ima prema klijentu ili grupi povezanih lica na dan izveštavanja u sledećim kategorijama:

- a) Bankarske garancije
 - Jemstva i garancije
- b) Akreditivi
- c) Kreditne obaveze uključujući potencijalne obaveze kao što su: neiskorišćeni deo dozvoljenog minusa, kreditnih linija, limita po kreditnoj kartici, odobrene ali još uvek neisplaćene tranše kredita ili drugi kreditni proizvodi. Kreditne obaveze mogu da budu:
 - opozive, uključuju obaveze koje ispunjavaju najmanje sledeće kriterijume:
 - može da bude poništena u bilo kom trenutku iz bilo kog razloga od strane Banke bez prethodnog obaveštenja i bezuslovno (Banka ima kompletnu moć odlučivanja i ne mora da razmatra bilo koje uslove – npr. period otkazivanja – ili penali pre otkazivanja kredita);
 - kreditna obaveza/ugovor o kreditu predviđa punovažno trenutno otkazivanje usled pogoršanja finansijskog stanja dužnika, u tom slučaju Banka mora aktivno da prati finansijsku situaciju dužnika; šta više, interni sistem kontrole Banke bi trebalo odmah da otkrije pogoršanje njegove kreditne sposobnosti;
 - neopozive, sve kreditne obaveze koje ne ispunjavaju gornje kriterijume.

Faktori konverzije kredita (CCF) zasnovani na karakteristikama finansijskih usluga i, ako je primenjivo, na empirijskim podacima, se primenjuju u određivanju rezervisanja za vanbilansne izloženosti. Za pojedine finansijske usluge su implementirani faktori konverzije koji se zasnivaju na empirijskim podacima dok se za preostale nastavila upotreba regulatornih.

Tip kreditnog proizvoda	Faktor konverzije kredita
Kreditna linija - revolving	35.54%
Neisplaćene tranše kredita (nepovučeni iznosi odobrenih kredita)	0.00%
Dozvoljeni minus	66.98%
Kreditne kartice	9.87%
Plative garancije	100.00%
Činidbene garancije	20.00%

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Određivanje ispravke vrednosti i rezervisanja za kreditne izloženosti (Nastavak)**

Očekivani kreditni gubitak (ECL) - objektivan i na bazi verovatnoće ponderisan iznos, izračunat kao razlika između novčanih tokova u skladu sa ugovorenim uslovima i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. ECL se zasniva na razumnim i potkrepljenim informacijama koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova ili napora na datum izveštavanja o događajima iz prošlosti, trenutnim uslovima i predviđanjima budućih ekonomskih stanja.

ECL se izračunava na bazi sledećih parametara: izloženosti u default-u (EAD), verovatnoće neizmirenja obaveza (PD) i gubitaka na osnovu neizmirenja (LGD) i diskontuje se na sadašnju vrednost.

Makroekonomske vremenske serije se koriste za izračunavanje predviđanja PiT PD parametra, a podaci se pribavljaju iz baze podataka MMF-a - World Economic Outlook Database, Economist Intelligence Unit (EIU) Database, European Central Bank Database, Narodne banke Srbije, Bank of International Settlements (BIS), Federalnih Rezervi Sent Luisa i Zavoda za statistiku Republike Srbije.

Analizirano je ukupno 60 makroekonomskih varijabli, od kojih je sledećih 18 varijabli koje se odnose na Republiku Srbiju ušlo u uži izbor varijabli za razvoj statističkih modela:

- rast bruto domaćeg proizvoda;
- indeks industrijske proizvodnje (2022=100);
- ukupni potraživanja u zemlji bankarskog sektora;
- stopa rasta dinarskih depozita kompanija;
- stopa rasta dinarskih depozita preduzetnika;
- stopa rasta dinarskih depozita domaćinstava;
- stopa rasta depozita kompanija u stranim valutama;
- stopa rasta depozita domaćinstava u stranim valutama;
- stopa rasta ukupnih depozita u stranim valutama;
- stopa rasta ukupnih dugoročnih depozita;
- stopa rasta ukupnih depozita;
- promena (prva diferencija) monetarnog agregata M2;
- promena (prva diferencija) salda bilansa tekućih plaćanja (procenat od BDP-a);
- promena (prva diferencija) stope rasta ukupnog izvoza;
- promena (prva diferencija) stope rasta ukupnog uvoza;
- promena (prva diferencija) ukupnih prihoda vlade (procenat od BDP-a);
- stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP);
- stopa rasta broja izdatih građevinskih dozvola; i
- stopa rasta nominalne spot cene nafte.

Nakon dalje analize ovih varijabli, za korišćenje u konačnim modelima su izabrane sledeće varijable:

- stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP);
- stopa rasta dinarskih depozita preduzetnika;
- stopa rasta dinarskih depozita domaćinstava; i
- promena (prva diferencija) monetarnog agregata M2.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Određivanje ispravke vrednosti i rezervisanja za kreditne izloženosti (Nastavak)**

Ove vrednosti su direktan odraz razvoja poslovnog ciklusa, pa su kao takvi validan ulazni podatak za PiT modele. Finalni PiT parametri su ponderisane prosečne vrednosti predviđanja, a na osnovu različitih scenarija makroekonomskih faktora u budućnosti (forward-looking). S tim ciljem se generišu osnovni, optimistični i pesimistični scenariji za svaki makroekonomski faktor.

- Osnovni scenario se bazira na trenutnim predviđanjima iz dostupnih izvora ili na osnovu ARIMA (autoregresivni integrisani pokretni prosek) analize vremenskih serija ukoliko za konkretnu varijablu predviđanja iz izvora podataka nisu dostupna.
- Pesimistični i optimistični scenariji:
 - Na osnovu istorijske distribucije promena makroekonomskih promenljivih vrednosti.
 - Scenariji se formiraju na osnovu distribucije od 25. i 75. percentila, osim za pesimistički scenario stope rasta BDP-a, gde se koristi 10. percentil.
 - Zavisno od promenljive vrednosti, viši (ili niži) kvantil može se tumačiti kao pesimističan ili optimističan scenario.

Pesimistični, osnovni i optimistični scenariji imaju pondere od 0.4, 0.5 i 0.1, respektivno.

Banka vrši procenu obezvređenja na dva nivoa: pojedinačnom i grupnom.

Procena individualne obezvređenosti (poznata i kao „**Individualna procena**“) – je individualna procena gubitka usled obezvređenja za individualno značajne izloženosti, zasnovana na unapred definisanim kvantitativnim i kvalitativnim znacima obezvređenja. Pojedinačno značajne izloženosti su kreditne izloženosti za koje na datum izveštavanja zbir bilansnog i vanbilansnog dela prelazi iznos od EUR 250.000.

Procena se bazira na oceni očekivanih budućih novčanih tokova kreditnih izloženosti, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi kreditne izloženosti da bi se obračunala neto sadašnja vrednost (NSV) očekivanih budućih novčanih tokova izvedenih iz kreditne izloženosti. Upoređivanjem sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova sa bruto knjigovodstvenom vrednošću utvrđuje se nivo obezvređenja plasmana.

Procena budućih novčanih tokova se zasniva na sledećim pretpostavkama:

- a) Redovne novčane otplate od strane klijenta – uključuje pretpostavku da će klijent, povezano lice i/ili garant biti u stanju da otplaćuje kredit iz redovnih poslovnih prihoda.
- b) Novčani tok od naplate iz sredstava obezbeđenja (kolaterala) – uključuje pretpostavku da klijent, povezano lice i/ili garanti neće biti u stanju da otplate kredit u potpunosti bez naplate iz sredstava obezbeđenja. Naplata kolaterala ne znači nužno parnični postupak nakon preuzimanja sredstava obezbeđenja od strane Banke. Ova pretpostavka uključuje prodaju kolaterala bez obzira na to koja strana ostvaruje pravo nad sredstvom obezbeđenja.

Za obračun očekivanih gubitaka uvedena su različita scenarija ponderisana verovatnoćom. Individualna procena se radi najmanje kvartalno.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)****Određivanje ispravke vrednosti i rezervisanja za kreditne izloženosti (Nastavak)**

U slučaju **grupne procene obezvređenja**, prvo se sprovodi klasifikacija finansijskih sredstava prema indikatorima kvaliteta portfolija u nivoe obezvređenja. Nivoi obezvređenja se razlikuju po stepenu povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja. Prema MSFI 9 odgovarajuća LLP stopa će zavisiti od segmenta portfolija u kojem se nalazi izloženost klijenta (Nivo 3, Nivo 2 i Nivo 1).

U 2023. i 2022. godini ne postoje finansijska sredstva koja su kreditno obezvređena, a kod kojih su ugovoreni uslovi značajno izmenjeni tako da dolazi do prestanka priznavanja originalnog sredstva i priznavanja novog finansijskog sredstva (POCI). Za potrebe obračuna ispravke vrednosti, ova sredstva bi za ceo period trajanja ostala u Nivou 3, odnosno pri obračunu životnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Znaci (indikator) obezvređenja

Redovna procena objektivnih dokaza obezvređenosti se primenjuje na sve bilansne i vanbilansne izloženosti, nezavisno od njihove veličine. Shodno tome, sledeći pokazatelji se tretiraju kao indikatori obezvređenosti:

- obezvređeno restrukturiranje;
- Banka je pokrenula sudski postupak;
- pokrenut je stečajni postupak;
- dospeće u kašnjenju više od 90 dana;
- credit fraud;
- svi klijenti sa malim ili srednjim kreditnim izloženostima kod kojih je klasifikacija rizika 8;
- nastala obezvređena kreditna izloženost (POCI) prilikom inicijalnog priznavanja;
- RC 8 za PI i VS klijente;
- Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji na osnovu kojih banka smatra da klijent neće platiti (UTP) u potpunosti, bez realizacije kolaterala (definisani u dokumentu 2.4 Interna klasifikacija i rezervisanja); i
- ostali znaci obezvređenja.

Redovna procena objektivnih dokaza kod vanbilansnih izloženosti se primenjuje bez obzira na njihovu veličinu. Sledeći pokazatelji predstavljaju znakove obezvređenja:

- kod bankarskih garancija, ukoliko je bankarska garancija prezentovana za plaćanje od strane banke i ukoliko klijent ne može direktno da namiri to plaćanje; i
- kod akreditiva, prezentovanje akreditiva banci radi plaćanja ili protest akreditiva ukoliko klijent ne može direktno da namiri to plaćanje.

U slučaju pojedinačno beznačajnih kreditnih izloženosti koje pokazuju znake obezvređenja, obično se ne obavlja pojedinačni test obezvređenja, zbog toga što operativni troškovi ne opravdavaju obiman test obezvređenja za svakog od ovih klijenata. Rezervisanja se obračunavaju primenom LGD pondera utvrđenog u slučaju grupnog rezervisanja. Samo u izuzetnim slučajevima Banka može da obavi test obezvređenja za pojedinačno beznačajne kreditne izloženosti putem individualne procene obezvređenja.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)

Politika otpisa

Načelno, Banka otpisuje samo kreditne izloženosti za koje ne očekuje nikakav dalji povraćaj. Prilikom otpisa, bruto knjigovodstvena vrednost sredstva se smanjuje istovremeno sa pripadajućim stanjem ispravke vrednosti. Za sve kreditne izloženosti u trenutku kada se vrši njihov otpis ispravka vrednosti je 100%.

Modifikovanje finansijskih sredstava

Modifikacije su definisane kao svaka promena uslova ugovora o kreditu, pri čemu ista utiče na bruto knjigovodstvenu vrednost. Ovaj uticaj se meri procenom razlike između sadašnje vrednosti budućih očekivanih novčanih tokova, nakon što je došlo do modifikacije i prvobitnog novčanog toka pre modifikacije.

Vrsta modifikacije utvrđuje se primenom testa neto sadašnje vrednosti odnosno poređenjem sadašnje vrednosti diskontovanih očekivanih novčanih tokova nakon modifikacije u odnosu na sadašnju vrednost diskontovanog prvobitnog novčanog toka kredita pre modifikacije. Rezultati mogu da dovedu do značajnih i neznačajnih modifikacija na osnovu praga značaja od 10%.

Klasifikacija kao značajna ili neznačajna će odrediti vrstu računovodstvenog tretmana koji će potom biti primenjen na modifikovane ugovore.

Modifikacije ispod 1% se ne evidentiraju ni kao beznačajne.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija**

Sledeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine, pre sredstava obezbeđenja.

Pored kreditne izloženosti po osnovu plasmana bankama i plasmana komitentima, tabela takođe uključuje: plasmane Narodnoj banci Srbije (NBS) po repo poslovima, blagajničke zapise NBS, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat, kao i vanbilansne stavke po kojima Banka može imati kreditni rizik (razložene po stavkama koje čine tu poziciju).

Bilansne stavke izložene kreditnom riziku	Neto izloženost 31.12.2023.	Neto izloženost 31.12.2022.
Kreditni i potraživanja sa poslovnom svrhom	64.509.260	69.177.093
Kreditni i potraživanja za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	6.130.110	6.146.747
Poljoprivredni krediti i potraživanja	31.381.001	30.352.087
Potrošački krediti i potraživanja	1.634.419	1.237.212
Kreditni i potraživanja od komitenata	103.654.790	106.913.139
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	11.611.839
Gotovina i sredstva kod centralne banke	29.917.809	19.814.215
Hartije od vrednosti	5.203.368	6.741.979
Ostala sredstva*	1.021.771	624.101
Ukupno bilansne stavke izložene kreditnom riziku	159.494.071	145.705.273
Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku**	20.820.222	20.213.290
Stanje na dan (bilansne i vanbilansne stavke)	180.314.293	165.918.563

* *Struktura ukupnih ostalih sredstava prikazana u Napomeni 30.*

** *Struktura bruto izloženosti svih vanbilansnih pozicija je prikazana u Napomeni 39.2, dok je u tabeli iznad prikazan iznos neto izloženosti (razlika između bruto i neto izloženosti jednaka je iznosu rezervisanja za potencijalne obaveze u vanbilansnim stavkama).*

Prethodna tabela predstavlja scenario ukupne izloženosti kreditnom riziku na 31. decembra 2023. i 2022. godine.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)**

U daljem tekstu Banka analizira kreditnu izloženost po kreditima i potraživanjima od komitenata obzirom da preostala prikazana finansijska aktiva ne nosi značajan kreditni rizik kao što se vidi iz strukture samih pozicija.

Rukovodstvo Banke smatra da ovakva struktura izloženosti na adekvatan način ilustruje postojanje kontrola nad izloženošću kreditnom riziku:

- 57,48% ukupne izloženosti odnosi se na kredite i potraživanja od komitenata (31. decembar 2022. godine: 64,44%), odražavajući osnovnu delatnost Banke.
- Za razliku od pregleda u tabeli gde su prikazana ukupna bilansna i vanbilansna potraživanja za koje se vrši obračun obezvređenja, posmatrano kroz učešće samo bilansnih potraživanja (podrazumeva bilansnu poziciju Krediti i potraživanja od komitenata) 91,29% od ukupnih bilansnih plasmana klasifikovano je u najpovoljniju kategoriju rizika po internoj klasifikaciji Banke, odražavajući visok stepen naplativosti potraživanja (31. decembar 2022. godine: 91,93%).
- 57,42% bruto izloženosti svih kredita i potraživanja od komitenata je obezbeđeno depozitima komitenata ili hipotekom na nepokretnoj imovini (31. decembar 2022. godine: 53,24%).

Sledeće tabele pokazuju kvalitet **kredita i potraživanja od komitenata** raspoređenog po nivoima obezvređenja:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	95.440.788	(814.815)	94.625.973
Nivo obezvređenja 2	7.161.758	(233.246)	6.928.512
Nivo obezvređenja 3	3.814.129	(1.713.824)	2.100.305
Ukupno	106.416.675	(2.761.885)	103.654.790

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	98.897.645	(611.903)	98.285.742
Nivo obezvređenja 2	7.191.283	(178.433)	7.012.850
Nivo obezvređenja 3	2.857.306	(1.242.759)	1.614.547
Ukupno	108.946.234	(2.033.095)	106.913.139

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Sledeće tabele pokazuju kredite i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija raspoređene po nivoima obezvređenja:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	19.696.413	(80)	19.696.333
Nivo obezvređenja 2	-	-	-
Nivo obezvređenja 3	-	-	-
Ukupno	19.696.413	(80)	19.696.333

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	11.611.943	(104)	11.611.839
Nivo obezvređenja 2	-	-	-
Nivo obezvređenja 3	-	-	-
Ukupno	11.611.943	(104)	11.611.839

Sledeće tabele pokazuju vanbilansne stavke raspoređene po nivoima obezvređenja:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Rezervisanje	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	19.103.522	(68.664)	19.034.858
Nivo obezvređenja 2	1.769.391	(17.909)	1.751.482
Nivo obezvređenja 3	85.211	(51.329)	33.882
Ukupno	20.958.124	(137.902)	20.820.222

31.12.2022.	Bruto izloženost	Rezervisanje	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	18.668.679	(30.444)	18.638.235
Nivo obezvređenja 2	1.551.446	(11.071)	1.540.375
Nivo obezvređenja 3	86.379	(51.699)	34.680
Ukupno	20.306.504	(93.214)	20.213.290

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

U tabeli u nastavku prikazano je kretanje **ispravke vrednosti** po nivoima obezvređenja za **kredite i potraživanja od komitenata** u 2023. i 2022. godini:

Kretanje MSFI rezervisanja u 2023.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2023.	611.903	178.433	1.242.759	2.033.095
Transfer u Nivo 1	45.482	(45.482)	-	-
Transfer u Nivo 2	(107.522)	155.664	(48.142)	-
Transfer u Nivo 3	(2.083)	(158.639)	160.722	-
Promene rezervisanja po osnovu promene kreditnog rizika	21,771	126.420	690.127	838.318
Ispravka vrednosti po osnovu novih plasmana*	281.708	-	-	281.708
Smanjenje usled naplate	(35.063)	(23.150)	(123.197)	(181.410)
Otpisi - prenos na vanbilansnu evidenciju	-	-	(208.445)	(208.445)
Kursne razlike i unwinding	(1.381)	-	-	(1.381)
Stanje na dan 31.12.2023.	814.815	233.246	1.713.824	2.761.885

* *Novoodobreni plasmani klasifikovani su po nivoima na dan 31. decembra 2023. godine, a ne u trenutku inicijalnog odobrenja, odnosno kupovine*

Kretanje MSFI rezervisanja u 2022.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2022.	453.452	76.543	1.141.232	1.671.227
Transfer u Nivo 1	26.777	(26.665)	(112)	-
Transfer u Nivo 2	(55.951)	67.558	(11.607)	-
Transfer u Nivo 3	(20.454)	(112.870)	133.324	-
Promene rezervisanja po osnovu promene kreditnog rizika	89.902	196.498	559.019	845.419
Ispravka vrednosti po osnovu novih plasmana*	135.235	-	-	135.235
Smanjenje usled naplate	(14.746)	(22.631)	(120.459)	(157.836)
Otpisi - prenos na vanbilansnu evidenciju	-	-	(458.638)	(458.638)
Kursne razlike i unwinding	(2.312)	-	-	(2.312)
Stanje na dan 31.12.2022.	611.903	178.433	1.242.759	2.033.095

* *Novoodobreni plasmani klasifikovani su po nivoima na dan 31. decembra 2022. godine, a ne u trenutku inicijalnog odobrenja, odnosno kupovine.*

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)**

U tabeli u nastavku prikazano je kretanje **ispravke vrednosti** po nivoima obezvređenja za **kredite i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija** u 2023. i 2022. godini:

Kretanje MSFI rezervisanja u 2023.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2023.	104	-	-	104
Transfer u Nivo 1	-	-	-	-
Transfer u Nivo 2	-	-	-	-
Transfer u Nivo 3	-	-	-	-
Promene rezervisanja po osnovu promene vrednovanja	-	-	-	-
Ispravka vrednosti po osnovu novih plasmana	1.076	-	-	1.076
Smanjenje usled naplate	(1.054)	-	-	(1.054)
Smanjenje	(46)	-	-	(46)
Kursne razlike	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023.	80	-	-	80

* *Novoodobreni plasmani klasifikovani su po nivoima na dan 31. decembra 2023. godine, a ne u trenutku inicijalnog odobrenja, odnosno kupovine*

Kretanje MSFI rezervisanja u 2022.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2022.	153	-	-	153
Transfer u Nivo 1	-	-	-	-
Transfer u Nivo 2	-	-	-	-
Transfer u Nivo 3	-	-	-	-
Promene rezervisanja po osnovu promene vrednovanja	-	-	-	-
Ispravka vrednosti po osnovu novih plasmana	331	-	-	331
Smanjenje usled naplate	(277)	-	-	(277)
Smanjenje	(103)	-	-	(103)
Kursne razlike	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2022.	104	-	-	104

* *Novoodobreni plasmani klasifikovani su po nivoima na dan 31. decembra 2022. godine, a ne u trenutku inicijalnog odobrenja, odnosno kupovine.*

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

U tabeli u nastavku prikazano je kretanje bruto izloženosti kredita i potraživanja od komitenata kroz nivoe tokom 2023. i 2022. godine:

Kretanje bruto izloženosti kredita i potraživanja od komitenata u 2023.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2023.	98.897.645	7.191.283	2.857.306	108.946.234
Transfer u Nivo 1	4.964.221	(4.964.221)	-	-
Transfer u Nivo 2	(11.440.915)	11.647.605	(206.690)	-
Transfer u Nivo 3	(264.307)	(1.651.972)	1.916.279	-
Promene u nivou izloženosti postojećih plasmana	(22.663.455)	(3.226.726)	(305.378)	(26.195.559)
Novi plasmani	35.822.532	-	-	35.822.532
Naplata	(9.874.933)	(1.834.211)	(238.943)	(11.948.087)
Otpisi - prenos na vanbilansnu evidenciju	-	-	(208.445)	(208.445)
Stanje na dan 31.12.2023.	95.440.788	7.161.758	3.814.129	106.416.675

Kretanje bruto izloženosti kredita i potraživanja od komitenata u 2022.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje - 1.1.2022.	113.262.925	2.131.872	2.476.975	117.871.772
Transfer u Nivo 1	1.252.588	(1.241.082)	(11.506)	-
Transfer u Nivo 2	(10.056.122)	10.215.221	(159.099)	-
Transfer u Nivo 3	(173.675)	(1.857.334)	2.031.009	-
Promene u nivou izloženosti postojećih plasmana	(25.481.335)	(1.219.289)	(647.199)	(27.347.823)
Novi plasmani	28.738.114	-	-	28.738.114
Naplata	(8.644.850)	(838.105)	(374.236)	(9.857.191)
Otpisi - prenos na vanbilansnu evidenciju	-	-	(458.638)	(458.638)
Stanje na dan 31.12.2022.	98.897.645	7.191.283	2.857.306	108.946.234

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje prosečnu 12-mesečnu verovatnoću neizmirenja obaveza po segmentu **bruto kreditnog portfolija** na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

	Jednogodišnji PD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 31.12.2023.
Risk klasa 1-5*	0.15%-4.55%	81.873.454	5.017.616	-	86.891.070
Risk klasa 6-7*	22.25%-43.90%	552	1.821.015	-	1.821.567
Risk klasa 8*	100%	-	-	3.110.554	3.110.554
PI i VS (DPD 0-15)	3.09%-3.56%	13.525.439	255.661	-	13.781.100
PI i VS (DPD 16-30)	43.34%-54.11%	7.573	28.187	-	35.760
PI i VS (DPD 31-90)	99%	-	39.279	-	39.279
Ostalo	1.03%-3.56%	33.770	-	-	33.770
PI i VS 100% i ostalo	100%	-	-	703.575	703.575
Ukupno		95.440.788	7.161.758	3.814.129	106.416.675

* Risk klasa se dodeljuje biznis malim i srednjim kreditnim izloženostima preko EUR 50 hiljada (glavnica+vanbilans).

	Jednogodišnji PD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 31.12.2022.
Risk klasa 1-5	0,05%-5,20%	85.793.370	4.934.456	-	90.727.826
Risk klasa 6-7	16,84%-54,61%	23.617	2.007.199	-	2.030.816
Risk klasa 8	100%	-	-	2.256.062	2.256.062
Bez rejtinga*	2,75%-33,55%	13.080.658	249.628	-	13.330.286
Bez rejtinga*	100%	-	-	601.244	601.244
Ukupno		98.897.645	7.191.283	2.857.306	108.946.234

* Risk klasa se dodeljuje biznis malim i srednjim kreditnim izloženostima preko EUR 50 hiljada (glavnica+vanbilans). Sve ostale izloženosti su bez rejtinga.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje prosečnu 12-mesečnu verovatnoću neizmirenja **bruto izloženosti vanbilansnih stavki** na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

	Jednogodišnji PD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 31.12.2023
Risk klasa 1-5*	0,15%-4,55%	17.775.120	1.595.822	-	19.370.942
Risk klasa 6-7*	22,25%-43,90%	-	167.494	-	167.494
Risk klasa 8*	100%	-	-	3.892	3.892
PI i VS (DPD 0-15)	3,09%-3,56%	1.294.162	5.824	-	1.299.986
PI i VS (DPD 16-30)	43,34%-54,11%	-	-	-	-
PI i VS (DPD 31-90)	99%	-	251	-	251
Ostalo	0,13-0,41%	34.240	-	-	34.240
PI i VS 100% i ostalo	100%	-	-	81.319	81.319
Ukupno		19.103.522	1.769.391	85.211	20.958.124

* Risk klasa se dodeljuje biznis malim i srednjim kreditnim izloženostima preko EUR 50 hiljada (glavnica+vanbilans).

	Jednogodišnji PD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 31.12.2022.
Risk klasa 1-5	0,05%-5,20%	17.257.737	1.319.576	-	18.577.313
Risk klasa 6-7	16,84%-54,61%	10.324	112.713	-	123.037
Risk klasa 8	100%	-	-	84.176	84.176
Bez rejtinga*	2,75%-33,55%	1.400.618	119.157	-	1.519.775
Bez rejtinga*	100%	-	-	2.203	2.203
Ukupno		18.668.679	1.551.446	86.379	20.306.504

* Risk klasa se dodeljuje biznis malim i srednjim kreditnim izloženostima preko EUR 50 hiljada (glavnica+vanbilans). Sve ostale izloženosti su bez rejtinga.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Analiza kredita i potraživanja od komitenata po danima docnje i nivoima obezvređenja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazana je u sledećim tabelama:

	Kreditni portfolio			Bruto izloženost 31.12.2023.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	93.650.962	6.307.719	383.830	100.342.511
Potraživanja sa docnjom	1.789.826	854.039	3.430.299	6.074.164
01-30 dana	1.789.826	659.860	77.914	2.527.600
31-60 dana	-	128.917	16.884	145.801
61-90 dana	-	65.262	157.162	222.424
>90 dana	-	-	3.178.339	3.178.339
Ukupno	95.440.788	7.161.758	3.814.129	106.416.675

	Kreditni portfolio			Bruto izloženost 31.12.2022.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	97.129.127	6.151.119	503.445	103.783.691
Potraživanja sa docnjom	1.768.518	1.040.164	2.353.861	5.162.543
01-30 dana	1.768.518	786.164	294.171	2.848.853
31-60 dana	-	90.372	302.364	392.736
61-90 dana	-	163.628	6.104	169.732
>90 dana	-	-	1.751.222	1.751.222
Ukupno	98.897.645	7.191.283	2.857.306	108.946.234

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija u bruto iznosu od RSD 19.696.413 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembar 2022. godine: RSD 11.611.943 hiljade) se u potpunosti odnose na potraživanja bez docnje klasifikovana u Nivo 1.

Od navedenog iznosa najveći deo se odnosi na sredstva kod Narodne banke Srbije od RSD 15.011.562 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 8.003.690 hiljada) po osnovu repo poslova. Kreditni rejting Republike Srbije je Fitch rejting BB+, Moody's Ba2.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Analiza vanbilansnih stavki po danima docnje i nivoima obezvređenja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazana je u sledećim tabelama:

	Kreditni portfolio			Bruto 31.12.2023.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	18.983.459	1.769.096	84.673	20.837.228
Potraživanja sa docnjom	120.063	295	538	120.896
01-30 dana	120.063	44	-	120.107
31-60 dana	-	251	220	471
61-90 dana	-	-	-	-
>90 dana	-	-	318	318
Ukupno	19.103.522	1.769.391	85.211	20.958.124

	Kreditni portfolio			Bruto 31.12.2022.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	18.538.892	1.545.032	54.963	20.138.887
Potraživanja sa docnjom	129.787	6.414	31.416	167.617
01-30 dana	129.787	6.414	-	136.201
31-60 dana	-	-	201	201
61-90 dana	-	-	-	-
>90 dana	-	-	31.215	31.215
Ukupno	18.668.679	1.551.446	86.379	20.306.504

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija (Nastavak)

Analiza ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata po danima docnje i nivoima obezvređenja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazana je u sledećim tabelama:

	Ispravka vrednosti			Ispravka vrednosti 31.12.2023.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	791.717	182.282	131.827	1.105.826
Potraživanja sa docnjom	23.098	50.964	1.581.997	1.656.059
01-30 dana	23.098	25.252	27.547	75.897
31-60 dana	-	18.548	8.225	26.773
61-90 dana	-	7.164	131.008	138.172
>90 dana	-	-	1.415.217	1.415.217
Ukupno	814.815	233.246	1.713.824	2.761.885

	Ispravka vrednosti			Ispravka vrednosti 31.12.2022.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje	597.981	128.153	166.270	892.404
Potraživanja sa docnjom	13.922	50.280	1.076.489	1.140.691
01-30 dana	13.922	29.017	95.469	138.408
31-60 dana	-	7.341	199.514	206.855
61-90 dana	-	13.922	2.470	16.392
>90 dana	-	-	779.036	779.036
Ukupno	611.903	178.433	1.242.759	2.033.095

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.3 Analiza obezvređenih plasmana**

U narednim tabelama prikazan je *obezvređen kreditni portfolio* Banke sa ispravkom vrednosti na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Individualno obezvređen	1.583.528	(1.119.222)	464.306
Grupno obezvređen	2.230.601	(594.602)	1.635.999
Ukupno	3.814.129	(1.713.824)	2.100.305

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Individualno obezvređen	1.894.083	(714.009)	1.180.074
Grupno obezvređen	963.223	(528.750)	434.473
Ukupno	2.857.306	(1.242.759)	1.614.547

Restrukturirana potraživanja

Mere restrukturiranja podrazumevaju ustupke koji se odobravaju klijentu koji ima ili će imati poteškoće u izmirenju finansijskih obaveza. Ustupci se odobravaju dužniku na osnovu sporazuma između Banke i klijenta. Ustupci mogu rezultirati gubicima za Banku i odnose se na bilo koji od sledećih postupaka:

- izmena prethodnih ugovornih uslova za koje se smatra da dužnik ne može da ispuni zbog finansijskih poteškoća koje za rezultat imaju nedovoljne kapacitete za servisiranje duga i koje ne bi bile odobrene da klijent nema finansijskih poteškoća; i
- potpuno ili delimično refinansiranje ugovora o dugu, koje ne bi bilo odobreno da klijent nema finansijskih poteškoća.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši klasifikacija restrukturiranih kreditnih izloženosti objašnjeni su u nastavku:

Standard (standardne) restrukturirane kreditne izloženosti se definišu kao kreditne izloženosti koje u trenutku restrukturiranja ispunjavaju sve sledeće kriterijume:

- ocenjene su kao *Distressed Restructuring sa Diminished financial Obligation (DO)* $\leq 1\%$;
- na osnovu izvršene procene (uključujući dodatne indikatore za *Unlikelihood to Pay*) je zaključeno da će klijent biti u mogućnosti da obavezu u potpunosti izvrši bez realizacije sredstva obezbeđenja; i
- nisu već u statusu *default* (Nivo 3)/kategoriji *not-performing* na osnovu bilo kog indikatora za default/not-performing.

Uslovi Standarda restrukturiranih kreditnih izloženosti odražavaju trenutnu ekonomsku realnost i uopšte klijentovu zadovoljavajuću sposobnost otplate. Oni imaju za cilj smanjenje kreditnog rizika nakon restrukturiranja kreditne izloženosti, kao i stvaranje osnove za kasnije vraćanje kreditne izloženosti klijenta u redovni kreditni portfolio.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.3 Analiza obezvređenih plasmana (Nastavak)****Restrukturirana potraživanja (Nastavak)***Watch (kontrolisane) restrukturirane kreditne izloženosti* su one kreditne izloženosti koje:

- su nakon uspešnog oporavka reklasifikovane iz problematičnih (not-performing), u kategoriju neproblematičnih izloženosti (performing). Takve izloženosti ostaju u ovoj kategoriji za sve vreme trajanja probnog perioda, sve dok se ne reklasifikuju u kategoriju nerestrukturiranih (not-restructured) izloženosti.

Impaired (obezvređene) restrukturirane kreditne izloženosti su definisane kao one kreditne izloženosti koje u vreme restrukturiranja pokazuju ozbiljne probleme sa otplatom dužnika, što će verovatno uticati na rizik defaulta (neizvršenja obaveza) kreditne izloženosti.

Ovo su kreditne izloženosti koje u vreme restrukturiranja ispunjavaju bilo koji od sledećih kriterijuma:

- izloženost je već u statusu *default*/kategoriji *non-performing* zbog bilo kog pokazatelja za default (Nivo 3)/non-performing status;
- na osnovu izvršene procene (uključujući dodatne pokazatelje Unlikelihood to Pay) malo je verovatno da će obaveza biti isplaćena u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja, usled ozbiljnih problema sa otplatom sa kojima se klijent suočava; i
- primenjena mera restrukturiranja rezultira *Diminished financial Obligation* (DO) >1%.

Sledeće tabele pokazuju klasifikaciju *restrukturiranih* kreditnih izloženosti:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Standardni restrukturirani	866.242	(469.100)	397.142
Kontrolisani restrukturirani	206.835	(46.665)	160.170
Obezvređeni restrukturirani	309.023	(31.610)	277.413
Ukupno	1.382.100	(547.375)	834.725

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Standardni restrukturirani	882.852	(440.285)	442.567
Kontrolisani restrukturirani	323	(32)	291
Obezvređeni restrukturirani	280.655	(22.493)	258.162
Ukupno	1.163.830	(462.810)	701.020

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.4 Analiza sredstava obezbeđenja

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su depoziti, hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima, zaloga nad pokretnom imovinom, jemstva pravnih i fizičkih lica, garancije drugih banaka i slično. Utvrđivanje fer vrednosti kolaterala u skladu je sa važećom politikom Banke za procenu vrednosti zaloge (kolaterala).

Prikaz *kredita i potraživanja od komitenata* Banke prema sredstvima obezbeđenja i nivoima obezvređenja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine, pri čemu su sredstva obezbeđenja prikazana do visine bruto potraživanja, dat je u sledećim tabelama:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Bruto izloženost 31.12.2023.
Obezbeđeno depozitom	824.578	122.281	-	946.859
Obezbeđeno garancijama	12.132.407	1.447.079	619.409	14.198.895
Obezbeđeno hipotekom	54.451.288	3.752.406	1.953.703	60.157.397
Neobezbeđeno	28.032.515	1.839.992	1.241.017	31.113.524
Ukupno	95.440.788	7.161.758	3.814.129	106.416.675

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Bruto izloženost 31.12.2022.
Obezbeđeno depozitom	1.242.729	101.769	759	1.345.257
Obezbeđeno garancijama	13.783.643	1.860.079	198.912	15.842.634
Obezbeđeno hipotekom	52.667.417	2.421.297	1.563.837	56.652.551
Neobezbeđeno	31.203.856	2.808.138	1.093.798	35.105.792
Ukupno	98.897.645	7.191.283	2.857.306	108.946.234

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Kreditni rizik (Nastavak)

6.1.4 Analiza sredstava obezbeđenja (Nastavak)

Prikaz kredita i potraživanja od komitenata Banke prema sredstvima obezbeđenja na dan 31. decembra 2023 i 2022. godine, pri čemu su sredstva obezbeđenja prikazana do visine bruto potraživanja, dat je u sledećoj tabeli:

	Bruto izloženost 31.12.2023.	Bruto izloženost 31.12.2022.
Kreditni sa poslovnom svrhom	66.382.398	70.478.579
Obezbeđeno depozitom	820.346	1.180.947
Obezbeđeno hipotekom	33.655.444	30.840.318
Obezbeđeno garancijama	11.708.405	13.635.608
Neobezbeđeno	20.198.203	24.821.706
Kreditni za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	6.291.356	6.291.632
Obezbeđeno depozitom	35.017	38.648
Obezbeđeno hipotekom	5.482.948	5.802.756
Neobezbeđeno	773.391	450.228
Poljoprivredni krediti	31.927.861	30.779.770
Obezbeđeno depozitom	75.158	98.165
Obezbeđeno hipotekom	20.928.791	19.907.013
Obezbeđeno garancijama	2.490.490	2.207.026
Neobezbeđeno	8.433.422	8.567.566
Potrošački krediti	1.709.512	1.290.594
Obezbeđeno depozitom	16.338	27.497
Obezbeđeno hipotekom	90.214	102.464
Neobezbeđeno	1.602.960	1.160.633
Fond za razvoj	105.548	105.659
Neobezbeđeno	105.548	105.659
Ukupno	106.416.675	108.946.234

Prikaz odnosa bruto stanja stambenih kredita prema vrednosti kolaterala (LTV racio) na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine dat je u sledećoj tabeli:

Stambeni LTV	31.12.2023.	Stambeni LTV	31.12.2022.
<50%	2.956.688	<50%	2.683.659
51%-70%	1.752.288	51%-70%	1.610.844
71%-90%	808.616	71%-90%	1.233.348
91%-100%	40.686	91%-100%	47.493
>100%	56.903	>100%	29.135
Ukupno	5.615.181	Ukupno	5.604.479

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.1. Kreditni rizik (Nastavak)****6.1.5 Struktura i diversifikacija kreditnog portfolija**

Sledeća tabela prikazuje strukturu kredita i potraživanja od komitenata Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prema tipovima delatnosti:

	Plasmani komitentima 31.12.2023.	Plasmani komitentima 31.12.2022.
Poljoprivreda	31.462.416	30.455.712
Industrija i druga proizvodnja	25.160.300	29.223.796
Trgovina	18.616.185	20.266.097
Građevinarstvo	7.278.191	6.585.666
Druge usluge	5.849.305	5.947.848
Fizička lica	7.667.724	7.265.490
Transport	3.310.342	3.260.233
Turizam	4.294.937	3.893.454
Ostalo	15.390	14.843
Ukupno	103.654.790	106.913.139

Sledeća tabela prikazuje geografsku raspodeljenost kredita i potraživanja od komitenata Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Plasmani komitentima	Učešće (%)	Plasmani komitentima	Učešće (%)
Beogradski region	44.474.301	42,91%	45.638.783	42,69%
Centralni region	9.453.753	9,12%	10.564.476	9,88%
Južni region	12.132.326	11,70%	12.689.814	11,87%
Severni region	37.594.410	36,27%	38.020.066	35,56%
Ukupno	103.654.790	100,00%	106.913.139	100,00%

Struktura kreditnog portfolija se redovno prati kroz sastanke Odbora za upravljanje kreditnim rizikom kako bi se identifikovala bilo koja vrsta rizika koncentracije.

Događaji koji mogu imati uticaja na velike delove portfolija, bilo da su u pitanju geografske oblasti ili grane privrede, mogu voditi ka tome da Banka ustanovi limite za određene grupe klijenata koje pripadaju segmentima izloženim ovom zajedničkom faktoru rizika.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici****6.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Banka je izložena promenama u nivou tržišnih kamatnih stopa koje imaju uticaja na njenu finansijsku poziciju i tokove gotovine. Kao rezultat takvih promena, kamatna marža može da se poveća ili smanji. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim kamatnim stopama i Banka ih redovno usklađuje. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju neto prihoda od kamate i održavanje tržišne kamatne stope na konzistentnom nivou u skladu sa poslovnom strategijom Banke. Komitet za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, kao i analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Rizik kamatne stope predstavlja rizik da će promene tržišnih kamatnih stopa negativno uticati na ekonomsku vrednost Banke i prihod od kamata i eventualno na kapital Banke.

Sledeća tabela prikazuje uticaj efekta potencijalne promene kamatnih stopa na prihode Banke za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine. Efekti potencijalnih promena kamatnih stopa se odnose na kamatonosnu aktivnu i pasivnu u bilansu stanja Banke, kao i na pozicije kamatonosne aktive i pasive iz podbilansa Banke vezanog za EUR i podbilansa vezanog za dinare. U odnosu na prethodni obračunski period nije bilo promene u metodologiji obračuna efekata promene kamatnih stopa na prihode i kapital Banke.

	Uticaj na prihode (kumulativno tokom perioda od 12 meseci)					
	2% povećanje kamatnih stopa			2% smanjenje kamatnih stopa		
	UKUPNO	EUR	RSD	UKUPNO	EUR	RSD
2023.	430.775	503.286	(81.001)	(430.775)	(503.286)	81.001

	Uticaj na prihode (kumulativno tokom perioda od 12 meseci)					
	2% povećanje kamatnih stopa			2% smanjenje kamatnih stopa		
	UKUPNO	EUR	RSD	UKUPNO	EUR	RSD
2022.	199.386	275.011	(75.625)	(199.386)	(275.011)	75.625

Neusklađenost kamatonosne aktive i pasive je pre svega uzrokovana klasifikovanjem celokupne devizne obavezne rezerve u nekamatonosnu aktivnu, kao i kapitala Banke u nekamatonosnu pasivnu.

Banka pažljivo prati izloženost riziku promena kamatnih stopa. Na dan 31. decembra 2023. godine Banka nije imala važeće ugovore o svopu kamatnih stopa, kao ni na dan 31. decembra 2022. godine. Sa druge strane, Banka u svom kreditnom portfoliju ima kredite sa promenljivom kamatnom stopom, vezanom za tromesečni i šestomesečni Euribor, koji je na dan 31. decembra 2023. godine iznosio RSD 66.143 miliona, dok je 31. decembra 2022. godine portfolio vezan za tromesečni i šestomesečni Euribor iznosio RSD 61.119 miliona.

Banka u svom kreditnom portfoliju ima i kreditni portfolio sa promenljivom kamatnom stopom, koja je vezana za referentnu kamatnu stopu NBS i Belibor, koji je na dan 31. decembra 2023. godine iznosio RSD 12.683 miliona, dok je 31. decembra 2022. godine iznosio RSD 14.141 milion.

Izloženosti Banke riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazane su u sledećim tabelama. Tabele sadrže sredstva i obaveze izložene kamatnom riziku prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate (*Repricing Date*) ili datumu dospeća, u zavisnosti koji je raniji.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)**

31.12.2023.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
AKTIVA								
Gotovina i sredstva kod centralne banke	29.917.809	-	-	-	-	-	-	29.917.809
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	5.203.368	1.192.254	-	-	-	3.851.094	1.819	158.201
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	19.684.820	-	-	-	-	-	11.513
Kredit i potraživanja od komitenata	103.654.790	56.576.490	8.787.628	12.160.372	13.773.733	9.778.683	486.551	2.091.333
UKUPNO AKTIVA	158.472.300	77.453.564	8.787.628	12.160.372	13.773.733	13.629.777	488.370	32.178.856
Vanbilansne stavke	1.846.894	1.833.661	-	-	-	13.233	-	-
PASIVA								
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	23.957.643	46.085	150.387	3.444.628	7.719.430	10.142.229	1.636.065	818.819
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	117.056.212	4.009.841	10.967.449	16.010.452	32.566.024	10.488.826	814.680	42.198.940
UKUPNO PASIVA	141.013.855	4.055.926	11.117.836	19.455.080	40.285.454	20.631.055	2.450.745	43.017.759
Vanbilansne stavke	23.421.171	1.834.354	-	-	-	12.938	-	21.573.879
Ročna neusklađenost		73.397.638	(2.330.208)	(7.294.708)	(26.511.721)	(7.001.278)	(1.962.375)	(10.838.903)
Kumulativni gap		73.397.638	71.067.430	63.772.722	37.261.001	30.259.723	28.297.348	17.458.445

* Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravka vrednosti. Vanbilansne stavke u aktivi se odnose na derivate, dok se u pasivi odnose na derivate, neiskorišćene kreditne obaveze i potencijalne obaveze po osnovu garancija.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)**

31.12.2022.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
AKTIVA								
Gotovina i sredstva kod centralne banke	19.814.215	-	-	-	-	-	-	19.814.215
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	6.741.979	-	-	1.151.036	418.442	4.555.065	1.707	615.729
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	11.611.839	11.607.342	-	-	-	-	-	4.497
Kredit i potraživanja od komitenata	106.913.139	57.072.982	8.746.263	12.393.420	15.462.211	11.871.241	754.633	612.389
UKUPNO AKTIVA	145.081.172	68.680.324	8.746.263	13.544.456	15.880.653	16.426.306	756.340	21.046.830
<i>Vanbilansne stavke</i>	<i>3.569.142</i>	<i>2.461.763</i>	<i>942.152</i>	<i>-</i>	<i>165.227</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
PASIVA								
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	34.137.851	-	3.934.230	5.012.704	8.696.889	13.462.054	2.100.614	931.360
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	94.219.102	3.265.379	6.998.279	9.971.754	19.222.386	14.617.743	1.273.193	38.870.368
UKUPNO PASIVA	128.356.953	3.265.379	10.932.509	14.984.458	27.919.275	28.079.797	3.373.807	39.801.728
<i>Vanbilansne stavke</i>	<i>24.242.965</i>	<i>2.461.946</i>	<i>938.579</i>	<i>-</i>	<i>167.275</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>20.675.165</i>
Ročna neusklađenost	65.414.945	(2.186.246)	(1.440.002)	(12.038.622)	(11.653.491)	(2.617.467)	(18.754.898)	
Kumulativni gap	65.414.945	63.228.699	61.788.697	49.750.075	38.096.584	35.479.117	16.724.219	

* Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravka vrednosti. Vanbilansne stavke u aktivi se odnose na derivate, dok se u pasivi odnose na derivate, neiskorišćene kreditne obaveze i potencijalne obaveze po osnovu garancija.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Tržišni rizici (Nastavak)

6.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Tabele u nastavku prikazuju uticaj promene kamatnih stopa na neto prihod Banke i neto uticaj na ekonomsku vrednost kapitala Banke primenom standardnog scenarija. Standardni scenario podrazumeva paralelno pomeranje krive prinosa za 100 baznih poena i 200 baznih poena.

Osetljivost neto prihoda Banke na pomeranje kamatnih stopa	100bp šok na gore	100bp šok na dole	200bp šok na gore	200bp šok na dole
2023.				
Na dan 31.12.2023.	215.387	(215.387)	430.775	(430.775)
Prosek za period	18.998	(18.998)	37.996	(37.996)
Maksimum za period	(109.766)	109.766	(219.532)	219.532
Minimum za period	215.387	(215.387)	430.775	(430.775)

2022.				
Na dan 31.12.2022.	99.978	(99.978)	199.956	(199.956)
Prosek za period	25.083	(25.083)	50.166	(50.166)
Maksimum za period	105.060	(105.060)	210.120	(210.120)
Minimum za period	(38.254)	38.254	(76.508)	76.508

Osetljivost ekonomske vrednosti kapitala Banke na pomeranje kamatnih stopa	100bp šok na gore	100bp šok na dole	200bp šok na gore	200bp šok na dole
2023.				
Na dan 31.12.2023.	120.937	(120.937)	241.874	(241.874)
Prosek za period	(162.389)	162.389	(324.778)	324.778
Maksimum za period	(666.693)	666.693	(1.333.387)	1.333.387
Minimum za period	120.937	(120.937)	241.874	(241.874)

2022.				
Na dan 31.12.2022.	26.553	(26.553)	53.106	(53.106)
Prosek za period	(200.744)	200.744	(401.489)	401.489
Maksimum za period	(369.298)	369.298	(738.596)	738.596
Minimum za period	26.553	263.149	53.106	(53.106)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.2 Devizni rizik – rizik od promene kurseva valuta**

Devizni rizik proističe iz potencijalnih negativnih efekata promena deviznih kurseva na finansijski rezultat ili kapital Banke.

Banka upravlja deviznim rizikom kroz oprezno planiranje i procenjivanje otvorene devizne pozicije, i njeno usaglašavanje sa propisanim limitima od strane Narodne banke Srbije (limit za otvorene devizne pozicije je 20% regulatornog kapitala) i pridržavanje ograničenja rizika propisanih od strane Narodne banke Srbije, kao i ograničenja sadržanih u internim aktima propisanim od strane Upravnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (limit otvorene devizne pozicije 10% od kapitala Banke u totalu).

Banka upravlja deviznim rizikom aktivno usaglašavajući valutnu strukturu aktive i pasive. Banka održava deviznu poziciju pomoću odobravanja kredita sa deviznom klauzulom (kredit indeksirani u EUR) i zaključujući ugovore o valutnim svopovima.

Sledeća tabela prikazuje potencijalne efekte u slučaju rasta ili pada deviznih kurseva od 1.500 bazičnih poena na dobitke ili gubitke i kapital Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine.

U odnosu na prethodni izveštajni period nije bilo promena u metodologiji obračuna potencijalnih efekata promene deviznih kurseva.

	Stanje otvorene devizne pozicije na osnovu bilansnih stavki		Efekat depresijacije RSD za 15%		Efekat apresijacije RSD za 15%	
	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.
USD	(9,651)	18.317	(1,448)	2.748	1,448	(2.748)
EUR	(399,677)	410.463	(59,952)	61.569	59,952	(61.569)
CHF	(3,171)	(1.550)	(476)	(233)	476	233
GBP	(15,595)	(59.017)	(2,339)	(8.853)	2,339	8.853
Ostale valute	7,736	7.622	1,160	1.143	(1.160)	(1.143)

U toku 2023. godine, pokazatelj deviznog rizika je bio u okvirima internog i regulatornog limita:

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.2 Devizni rizik - rizik od promene kurseva valuta (Nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje sumiranu izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2023. godine. U tabelu su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima po valutama.

31.12.2023.	EUR (uključujući indeksirane)	USD	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	17.605.597	383.343	42.600	11.886.269	29.917.809
Potraživanje po osnovu derivata	-	-	-	1.898	1.898
Hartije od vrednosti	1.819	-	-	5.201.549	5.203.368
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.507.781	809.379	367.540	15.011.633	19.696.333
Kredit i potraživanja od komitenata	79.878.687	-	-	23.776.103	103.654.790
Investicije u zavisna društva	-	-	-	127.752	127.752
Nematerijalna imovina	-	-	-	390.354	390.354
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2.217.268	2.217.268
Investicione nekretnine	-	-	-	136.123	136.123
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	47.370	47.370
Ostala sredstva	45.986	9.494	-	1.267.172	1.322.652
UKUPNO AKTIVA	101.039.870	1.202.216	410.140	60.063.491	162.715.717
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	1.095	1.095
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	22.842.983	33.267	3.218	1.078.175	23.957.643
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	76.859.727	2.654.561	408.695	37.133.229	117.056.212
Rezervisanja	-	-	-	387.230	387.230
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	119.666	119.666
Odložene poreske obaveze	-	-	-	61.437	61.437
Ostale obaveze	592.637	19.412	9.257	897.251	1.518.557
Kapital	-	-	-	19.613.877	19.613.877
UKUPNO PASIVA	100.295.347	2.707.240	421.170	59.291.960	162.715.717
Neto spot pozicija	744.523	(1.505.024)	(11.030)		
Neto forward pozicija	(1.144.200)	1.495.373	-		
Neto devizna pozicija	(399.677)	(9.651)	(11.030)		

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Tržišni rizici (Nastavak)

6.2.2 Devizni rizik - rizik od promene kurseva valuta (Nastavak)

Tabela u daljem tekstu prikazuje sumiranu izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2022. godine. U tabelu su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima po valutama.

31.12.2022.	EUR (uključujući indeksirane)	USD	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10.050.053	87.253	65.110	9.611.799	19.814.215
Potraživanje po osnovu derivata	-	-	-	5.642	5.642
Hartije od vrednosti	1.707	-	-	6.740.272	6.741.979
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.016.313	1.268.603	264.401	8.062.522	11.611.839
Kredit i potraživanja od komitenata	87.135.250	-	-	19.777.889	106.913.139
Investicije u zavisna društva	-	-	-	127.752	127.752
Nematerijalna imovina	-	-	-	329.363	329.363
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2.022.577	2.022.577
Investicione nekretnine	-	-	-	140.515	140.515
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	47.370	47.370
Ostala sredstva	894.299	11.648	-	72.922	978.869
UKUPNO AKTIVA	100.097.622	1.367.504	329.511	46.938.623	148.733.260
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	581	581
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32.913.892	28.252	2.706	1.193.001	34.137.851
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	62.706.380	2.753.151	369.420	28.390.151	94.219.102
Rezervisanja	-	-	-	378.583	378.583
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	64.913	64.913
Odložene poreske obaveze	-	-	-	67.284	67.284
Ostale obaveze	576.170	21.784	10.330	557.364	1.165.648
Kapital	-	-	-	18.699.298	18.699.298
UKUPNO PASIVA	96.196.442	2.803.187	382.456	49.351.175	148.733.260
Neto spot pozicija	3.901.180	(1.435.683)	(52.945)		
Neto forward pozicija	(3.490.717)	1.454.000	-		
Neto devizna pozicija	410.463	18.317	(52.945)		

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.3 Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Banka meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenjivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente ali su informacije dostupne i utvrdive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedene iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.
- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrdivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrdivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrdive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Banka određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja.

Naredne tabele prikazuje *vrednosti finansijskih sredstava i obaveza knjižene po hijerarhiji fer vrednosti* na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

31.12.2023.	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Potraživanja po osnovu derivata	1.898	1.898	-	-	1.898
Hartije od vrednosti	5.203.368	5.203.368	5.203.368	-	-
Finansijska aktiva	5.205.266	5.205.266	5.203.368		1.898
Obaveze po osnovu derivata	1.095	1.095	-	-	1.095
Finansijska pasiva	1.095	1.095	-	-	1.095

31.12.2022.	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Potraživanja po osnovu derivata	5.642	5.642	-	-	5.642
Hartije od vrednosti	6.741.979	6.741.979	6.741.979	-	-
Finansijska aktiva	6.747.621	6.747.621	6.741.979	-	5.642
Obaveze po osnovu derivata	581	581	-	-	581
Finansijska pasiva	581	581	-	-	581

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Tržišni rizici (Nastavak)

6.2.3 Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Naredne tabele prikazuju knjigovodstvene i fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrednosti na dan 31. decembra 2023 i 2022. godine:

31.12.2023.

Finansijska aktiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke:	29.917.809	29.917.809	-	29.917.809	-
- Gotovina	6.017.473	6.017.473	-	6.017.473	-
- Gotovina kod centralne banke	23.900.336	23.900.336	-	23.900.336	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	19.696.333	-	-	19.696.333
Kredit i potraživanja od komitenata	103.654.790	102.311.244	-	-	102.311.244
Investicije u zavisna društva	127.752	127.752	-	-	127.752
Ukupno	153.396.684	152.053.138	-	29.917.809	122.135.329

Finansijska pasiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci:	23.957.643	22.583.674	-	5.836.245	16.747.429
- Obaveze prema finansijskim institucijama	18.121.398	16.747.429	-	-	16.747.429
- Depoziti i ostale obaveze prema bankama i centralnoj banci	5.836.245	5.836.245	-	5.836.245	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima:	117.056.212	116.508.220	-	-	116.508.220
- Obaveze prema finansijskim institucijama	9.457.562	8.972.605	-	-	8.972.605
- Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	107.598.650	107.535.615	-	-	107.535.615
Ukupno	141.013.855	139.091.894	-	5.836.245	133.255.649

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Tržišni rizici (Nastavak)

6.2.3 Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

31.12.2022.

Finansijska aktiva	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke:	19.814.215	19.814.215	-	19.814.215	-
- Gotovina	2.456.624	2.456.623	-	2.456.623	-
- Gotovina kod centralne banke	17.357.591	17.357.592	-	17.357.592	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	11.611.839	11.611.839	-	-	11.611.839
Kredit i potraživanja od komitenata	106.913.139	106.190.165	-	-	106.190.165
Investicije u zavisna društva	127.752	127.752	-	-	127.752
Ukupno	138.466.945	137.743.971	-	19.814.215	117.929.756

Finansijska pasiva	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci:	34.137.851	32.776.752	-	5.899.698	26.877.054
- Obaveze prema finansijskim institucijama	28.238.154	26.877.054	-	-	26.877.054
- Depoziti i ostale obaveze prema bankama i centralnoj banci	5.899.697	5.899.698	-	5.899.698	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima:	94.219.102	93.523.952	-	-	93.523.952
- Obaveze prema finansijskim institucijama	12.441.323	11.627.275	-	-	11.627.275
- Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.777.779	81.896.677	-	-	81.896.677
Ukupno	128.356.953	126.300.704	-	5.899.698	120.401.006

Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja. Fer vrednost najbolje odražava tekuću tržišnu cenu. Procenjene fer vrednosti finansijskih instrumenata određene su od strane Banke na bazi postojećih raspoloživih tržišnih informacija, odgovarajuće metodologije procene i neophodnog prosuđivanja za tumačenje podataka kod utvrđivanja fer vrednosti.

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija

Fer vrednost kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti zbog toga što je ročnost ovih plasmana do šest meseci s obzirom da su u pitanju visoko likvidni kratkoročni finansijski instrumenti.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**6.2. Tržišni rizici (Nastavak)****6.2.3 Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)***Kredit i potraživanja od komitenata*

Fer vrednost potraživanja po osnovu plasmana komitentima je obračunata na bazi očekivanih tokova gotovine primenom trenutno važećih kamatnih stopa Banke na dan bilansa stanja.

Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci i Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima

Procenjena fer vrednost depozita po viđenju je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti.

Fer vrednost oročenih depozita je obračunata diskontovanjem novčanih tokova na ugovorene datume primenom važećih kamatnih stopa za depozite ročnosti preko šest meseci kod kojih sadašnje kamatne stope iz cenovnika nisu jednake ugovorenim za ove depozite.

Primljeni krediti između ostalog uključuju primljene kredite od banaka i drugih međunarodnih finansijskih institucija. Fer vrednost obaveza prema bankama je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti obaveza zbog toga što je ročnost ovih obaveza do šest meseci.

Fer vrednost kredita od drugih međunarodnih finansijskih institucija se obračunava kod kredita koji su ugovoreni sa fiksnim i varijabilnim kamatnim stopama i to diskontovanjem novčanih tokova na ugovorene datume primenom kamatnih stopa određenih od strane ProCredit Grupe za Srbiju (*ProCredit Group funding interest rates*). Navedene stope Grupa redovno poredi sa stopama transakcija trećih lica kako bi utvrdila njihovu usklađenost sa tržišnim stopama.

Fer vrednost finansijskih derivata se utvrđuje korišćenjem zvaničnih srednjih kurseva Narodne banke Srbije, kao i primenom zvaničnih kamatnih stopa za posmatranu ročnost derivata.

Fer vrednost ulaganja u zavisno društvo je jednaka fer vrednosti neto imovine zavisnog društva.

6.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje usled nemogućnosti Banke da ispunjava svoje dospеле obaveze što može imati negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke. Banka upravlja ovim rizikom tako što obezbeđuje odgovarajuću i raznovrsnu strukturu izvora finansiranja koji obuhvataju sledeće:

- državne hartije od vrednosti;
- depozite komitenata sa različitim rokovima dospeća;
- depozite sa tržišta novca;
- kredite stranih banaka i međunarodnih finansijskih institucija;
- subordinirane kredite; i
- akcijski kapital.

Politike upravljanja likvidnošću imaju za cilj obezbeđenje dovoljno sredstava za isplatu svih obaveza o rokovima dospeća i zadovoljenje tražnje komitenata za novim kreditima.

Banka upravlja rizikom likvidnosti putem konstantnog praćenja ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava, kao i analizom očekivanih novčanih tokova kako bi se obezbedilo da Banka u svakom momentu može da ispuni svoje obaveze.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Pored toga, Banka izdvaja sredstva u obaveznu rezervu kod Narodne banke Srbije u skladu sa važećom zakonskom regulativom, a koja predstavlja meru zaštite od iznenadnih i značajnih povlačenja depozita, odnosno drugih izvora sredstava.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti, užim pokazateljem likvidnosti i pokazateljem pokrića likvidnom aktivom (LCR).

Pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Uži pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos likvidnih potraživanja banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Likvidna potraživanja prvog reda čine gotovina, sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali, sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je banka klasifikovala prema poslovnom modelu radi trgovanja i držanje radi prikupljanja i prodaje.

Likvidna potraživanja banke drugog reda čine ostala potraživanja banke koja dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti.

Obaveze banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća čine deo njenih obaveza, i to: 40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva, 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija. Ostale obaveze banke koje dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti predstavljaju obaveze banke sa ugovorenim rokom dospeća.

Pokazatelj pokrića likvidne aktive (LCR) predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa.

Obračun elemenata datog pokazatelja te samim tim i samog pokazatelja, vrši se u skladu sa zahtevima Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke Narodne banke Srbije („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Pokazatelji likvidnosti Banke u 2023. i 2022. godini sumirani su u sledećoj tabeli:

	31. decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
<i>Pokazatelj likvidnosti</i>				
2023. godina	3,55	2,77	3,55	2,36
2022. godina	2,81	2,28	2,81	2,03
<i>Uži pokazatelj likvidnosti</i>				
2023. godina	3,31	2,51	3,31	2,20
2022. godina	2,63	2,03	2,63	1,74
<i>LCR (%)</i>				
2023. godina	513	303	513	185
2022. godina	256	172	256	144

Kao deo upravljanja rizikom likvidnosti koji proizilazi iz finansijskih obaveza, Banka poseduje likvidnu rezervu koju čini gotovina i gotovinski ekvivalenti, kao i dužničke hartije od vrednosti koje su izdate od strane države, a koja se lako mogu prodati u skladu sa zahtevima likvidnosti.

Banka poseduje i rezerve likvidnosti u vidu odobrenih, a nepovučenih kreditnih linija. Navedena rezerva likvidnosti na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 1.172 miliona = EUR 10 miliona (31. decembar 2022. godine: RSD 1.173 miliona).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**Tabela u nastavku predstavlja strukturu *ukupne likvidne rezerve* Banke na dan **31. decembra 2023. godine**, prikazano po pripadajućim AOP delovima:

	Knjigo- vodstvena vrednost / fer vrednost	Raspoloživa vrednost
Izloženost prema centralnim bankama - Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (deo 0005)	15.165.752	15.165.752
Izloženost prema Republici Srbiji - Hartije od vrednosti (deo 0004); Krediti i potraživanja od komitenata (deo 0006)	5.201.558	5.201.558
Novčanice i kovani novac - Gotovina i sredstva kod centralne banke (deo 0001)	5.930.770	5.930.770
Rezerve kod Narodne banke Srbije (iznad zahtevanog nivoa za obračunski period) - Gotovina i sredstva kod centralne banke (deo 0001)	4.967.384	4.967.384
Stand-by-Line (kreditna linija) - Vanbilans	1.171.737	1.171.737
Ukupno	32.437.201	32.437.201

Tabela u nastavku predstavlja strukturu *ukupne likvidne rezerve* Banke na dan **31. decembra 2022. godine**:

	Knjigo- vodstvena vrednost / fer vrednost	Raspoloživa vrednost
Izloženost prema centralnim bankama - Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (deo 0005)	8.083.844	8.083.844
Izloženost prema Republici Srbiji - Hartije od vrednosti (deo 0004); Krediti i potraživanja od komitenata (deo 0006)	6.740.272	6.740.272
Novčanice i kovani novac - Gotovina i sredstva kod centralne banke (deo 0001)	2.455.220	2.455.220
Rezerve kod Narodne banke Srbije (iznad zahtevanog nivoa za obračunski period) - Gotovina i sredstva kod centralne banke (deo 0001)	2.236.854	2.236.854
Stand-by-Line (kreditna linija) - Vanbilans	1.173.224	1.173.224
Ukupno	20.689.414	20.689.414

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje finansijska sredstva i obaveze raspoređene po ročnosti u odgovarajuće vremenske korpe prema preostalim ugovorenim rokovima dospeća na izveštajni datum. Najveća ročna neusklađenost u periodu do jednog meseca proizlazi iz toga što se tekući računi Banke (koji čine značajan deo depozitnog portfolija) raspoređuju u korpu do jednog meseca.

31.12.2023.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	29.917.809	29.917.809	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	5.203.368	1.411.362	-	-	-	3.790.187	1.819
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	19.696.333	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	103.654.790	4.130.089	7.363.519	10.045.053	21.358.320	45.656.758	15.101.051
UKUPNO AKTIVA	158.472.300	55.155.593	7.363.519	10.045.053	21.358.320	49.446.945	15.102.870
<i>Vanbilansne stavke**</i>	<i>1.846.894</i>	<i>1.833.611</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>13.233</i>	<i>-</i>
PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	23.957.643	864.900	150.387	3.444.628	7.719.430	10.142.233	1.636.065
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	117.056.212	46.208.781	10.967.449	16.010.452	32.566.024	10.488.826	814.680
UKUPNO PASIVA	141.013.855	47.073.681	11.117.836	19.455.080	40.285.454	20.631.059	2.450.745
<i>Vanbilansne stavke**</i>	<i>23.421.171</i>	<i>3.991.742</i>	<i>2.594.844</i>	<i>3.032.301</i>	<i>4.043.067</i>	<i>12.938</i>	<i>-</i>
Ročna neusklađenost (bez ostale aktive i pasive)		8.081.912	(3.754.317)	(9.410.027)	(18.927.134)	28.815.886	12.652.125
Kumulativni gap (bez ostale aktive i pasive)		8.081.912	4.327.595	(5.082.432)	(24.009.566)	4.806.320	17.458.445

* Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravke.

** Vanbilansne stavke u aktivi se odnose na derivate, dok se u pasivi odnose na derivate, neiskorišćene kreditne obaveze i potencijalne obaveze po osnovu garancija, koje se shodno internoj politici za ove potrebe ne raspoređuju u potpunosti po periodima ročnosti.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

31.12.2022.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	19.814.215	19.814.215	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	6.741.979	400.341	-	1.191.515	433.158	4.715.258	1.707
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	11.611.839	11.611.839	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	106.913.139	4.552.423	8.690.797	11.457.784	22.377.623	44.177.503	15.657.009
UKUPNO AKTIVA	145.081.172	36.378.818	8.690.797	12.649.299	22.810.781	48.892.761	15.658.716
<i>Vanbilansne stavke**</i>	<i>3.569.142</i>	<i>2.461.763</i>	<i>942.152</i>	<i>-</i>	<i>165.227</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	34.137.851	931.355	3.934.230	5.012.704	8.696.889	13.462.059	2.100.614
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	94.219.102	42.135.747	6.998.279	9.971.754	19.222.386	14.617.743	1.273.193
UKUPNO PASIVA	128.356.953	43.067.102	10.932.509	14.984.458	27.919.275	28.079.802	3.373.807
<i>Vanbilansne stavke**</i>	<i>24.242.965</i>	<i>4.529.463</i>	<i>3.462.704</i>	<i>2.980.732</i>	<i>4.141.585</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Ročna neusklađenost (bez ostale aktive i pasive)		(6.688.284)	(2.241.712)	(2.335.159)	(5.108.494)	20.812.959	12.284.909
Kumulativni gap (bez ostale aktive i pasive)		(6.688.284)	(8.929.996)	(11.265.155)	(16.373.649)	4.439.310	16.724.219

* *Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravke.*** *Vanbilansne stavke u aktivi se odnose na derivate, dok se u pasivi odnose na derivate, neiskorišćene kreditne obaveze i potencijalne obaveze po osnovu garancija, koje se shodno internoj politici za ove potrebe ne raspoređuju u potpunosti po periodima ročnosti.*

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Banka je Strategijom za upravljanje rizicima, kao i respektivnim politikama s obzirom na konzervativnost pretpostavki raspoređivanja u vremenske korpe definisala limite za gap-ove po valutama (RSD i EUR, kao i u ukupnim iznosima) u vremenskim korpama do 90 dana i shodno definisanom donosi mere u slučaju pojave negativnog gap-a.

Takođe, ALCO odbor Banke je upoznat sa gapovima u ostalim vremenskim korpama, koji se redovno razmatraju zajedno sa mogućnostima koje stoje na raspolaganju u cilju potrebnog blagovremenog donošenja odluka.

Tabela u nastavku prikazuje knjigovodstvenu vrednost *nederivativne finansijske imovine i finansijskih obaveza* za koje se očekuje da će biti izmireni **u narednih 12 meseci** nakon datuma izveštavanja.

	2023.	2022.
AKTIVA		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	29.917.809	19.814.215
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	1.411.362	2.025.014
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	11.611.839
Kredit i potraživanja od komitenata	42.896.981	47.078.627
PASIVA		
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	12.179.345	18.575.178
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	105.752.706	78.328.166

Tabela u nastavku prikazuje vrednost *nederivativne finansijske imovine i finansijskih obaveza* za koje se očekuje da će biti izmireni **u periodu dužem od 12 meseci** nakon datuma izveštavanja.

	2023.	2022.
AKTIVA		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.792.006	4.716.965
Kredit i potraživanja od komitenata	60.757.809	59.834.512
PASIVA		
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	11.778.298	15.562.673
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	11.303.506	15.890.936

Banka se ne bavi špekulativnim poslovima – poslovima kupovine ili prodaje hartija od vrednosti ili valute čiji je osnovni cilj ostvarenje profita na osnovu očekivanih kretanja njihovih cena. Ugovori o kupoprodaji hartija od vrednosti i valute zaključuju se jedino sa ciljem zatvaranja pozicije likvidnosti, odnosno umanjjenja izloženosti finansijskim i tržišnim rizicima.

Banka je na kraju 2023. godine imala izloženosti po osnovu svop i spot transakcija koje nemaju značajan uticaj na ukupnu likvidnost Banke.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.3. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje derivate po fer vrednosti koje je Banka imala na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine:

31.12.2023.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
AKTIVA - SWAP	1.502	651	-	-	-	851	-
PASIVA - SWAP	1.046	1.046	-	-	-	-	-

31.12.2022.	Ukupno	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
AKTIVA - SWAP	3.650	787	1.115	-	1.748	-	-
PASIVA - SWAP	347	347	-	-	-	-	-

6.4. Rizici izloženosti

Rizik izloženosti Banke prati se na nivou pojedinačnog lica i na nivou grupe povezanih lica u skladu sa procedurama Banke i propisima Narodne banke Srbije (NBS).

Politika upravljanja kreditnim rizikom definiše procenu izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i prema licu povezanim sa Bankom.

Politika predstavlja skup svih aktivnosti u vezi sa identifikovanjem, merenjem i procenom ovog rizika, definisanje jasnih smernica u cilju pronalaženja i sagledavanja oblika povezanosti, utvrđivanje odgovornosti lica zaduženih za prikupljanje dokumentacije relevantne za uočavanje oblika povezanosti, u cilju usklađivanja sa definisanim limitima i zakonskim propisima.

Upravljanje rizikom izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i prema licu povezanim sa Bankom kontroliše se u postupku odobravanja, kao i u toku korišćenja plasmana Banke u Odeljenju za kreditne rizike u skladu sa usvojenim/propisanim limitima izloženosti tako da:

- izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica bude maksimalno 25% kapitala Banke; i
- zbir svih velikih izloženosti Banke i izloženosti prema licima povezanim sa Bankom ne bude veća od 400% kapitala Banke.

Kontrolu rizika izloženosti Banka vrši uspostavljenim limitima izloženosti koji joj omogućavaju diversifikaciju kreditnog portfolija, kao i korišćenjem instrumenata materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a u skladu sa Odlukom NBS o adekvatnosti kapitala banke.

Na dan 31. decembra 2023. godine najveća izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznosila je 10,57%, dok je zbir velikih izloženosti iznosio 14,36% i bio znatno ispod propisanog maksimuma.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)*

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**6.5. Rizik ulaganja**

Banka je dužna da, u skladu sa zakonskim propisima i podzakonskim aktima, obezbedi pretpostavke za uspešno poslovanje Banke u uslovima prihvatljivih parametara rizika, kako bi se ostvarili zadati poslovni ciljevi, odnosno pozitivan finansijski rezultat i očuvanje kapitala Banke.

Rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine obuhvata:

- (a) ulaganje Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru; i
- (b) ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke.

U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije, ulaganja u nefinansijske subjekte, osnovna sredstva i investicione nekretnine predstavlja regulatorni pokazatelj, koji Banka mora da održava na nivou koji ne sme preći 60% kapitala, dok ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne sme preći 10% njenog kapitala, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana ovog sticanja. Apetitima rizika su granične vrednosti kalibrirane na nižem nivou.

Politikom upravljanja ostalim materijalno značajnim rizicima omogućava se blagovremeno i sveobuhvatno identifikovanje rizika ulaganja kome je Banka izložena, kao i analiza uzroka koji dovode do njegovog nastanka.

Banka je izložena riziku ulaganja i od potencijalnih fluktuacija vrednosti investicija u druga pravna lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine.

Izloženost Banke riziku ulaganja u 2023. godini se kretala u okviru propisanih limita, a na dan 31. decembra 2023. godine pokazatelj ulaganja Banke iznosio je 13,88% kapitala, što je znatno ispod propisanog i interno određenog nivoa (31. decembar 2022. godine: 12,71%).

6.6. Rizik zemlje porekla

Rizik zemlje Banka definiše kao rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik da Banka neće moći da izvrši prava nad određenim sredstvima u drugoj zemlji ili da druga ugovorna strana u stranoj zemlji nije u mogućnosti da izvrši svoju obavezu, jer postoje ograničenja transfera i konvertibilnosti ili eksproprijacija nametnuta na cross-border izloženost (usled političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica), te postoji mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke.

Banka sprovodi interno usvojenu Politiku upravljanja rizikom zemlje, kao i Pravilo za upravljanje rizikom zemlje da bi zaštitila svoje poslovanje od navedenog rizika. Sa ciljem da se kontroliše rizik zemlje, navedenom politikom Banka je definisala limite i trigere za limite koji se uspostavljaju na lokalnom nivou. Nivo limita definiše toleranciju prema ovom riziku. Triger zona služi kao rani signal upozorenja da ne bi došlo do kršenja limita, ali ne znači nužno preduzimanje određenih mera.

Izloženost Banke riziku zemlje porekla se u 2023. godini kretala u okviru propisanih limita. ProCredit banke, članice Grupe, generalno nisu značajno izložene riziku zemlje iz razloga što nemaju relevantne cross-border izloženosti. Najveći deo izloženosti prema nerezidentima se odnosi na sredstva na nostro računima kod banaka u inostranstvu.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.7. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući i pravni rizik.

Politika upravljanja operativnim rizikom Banke je u potpunosti usklađena sa lokalnom regulativom, kao i Politikom upravljanja operativnim rizikom ProCredit Holdinga i Politikom za sprečavanje prevara.

U cilju snižavanja rizika operativnih rizika i sprečavanja prevara svi procesi su precizno dokumentovani i uspostavljeni su kontrolni mehanizmi. Baza za praćenje rizičnih događaja (RED) uspostavljena na nivou Banke omogućava kontinuirano i sistematično praćenje svih operativnih rizika, kao i definisanje korektivnih i preventivnih akcija kako bi se ubuduće ovi događaji izbegli ili umanjila mogućnost njihove pojave ili efekta na Banku. Analiza ovih događaja prezentuje se na Odboru za upravljanje operativnim rizicima koje predstavlja glavno telo za upravljanje operativnim rizicima na nivou Banke.

Jednom godišnje Banka sprovodi samoprocenu rizika primenjujući definisani upitnik za samoprocenu koji se primenjuje na nivou Banke i ProCredit grupe. Procena omogućava sagledavanje uticaja svakog pojedinačnog scenarija na gubitak Banke, kao i nivoa i implementiranosti kontrola i načina na koji kontrole umanjuju izloženost riziku.

Banka posebnu pažnju posvećuje analizi uvođenja novih proizvoda (aktivnosti) kojim su obuhvaćeni novi proizvodi, usluge, poslovni procesi, finansijski instrumenti, IT sistemi i organizaciona struktura. Pod definiciju „novog proizvoda/aktivnosti“ spadaju i značajno izmenjeni materijalni proizvodi (aktivnosti).

Obračun kapitalnog zahteva za operativni rizik vrši se primenom pristupa osnovnog indikatora, u skladu sa propisanom metodologijom. Na dan 31. decembra 2023. godine, kapitalni zahtev za operativni rizik iznosi RSD 752.668 hiljada.

6.8. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke prilikom upravljanja kapitalom mogu se svesti na nekoliko zahteva:

- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima propisanim od strane Narodne banke Srbije.
- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima od strane međunarodnih finansijskih institucija po osnovu dugoročnih kreditnih ugovora.
- Adekvatno upravljanje kapitalom od strane rukovodstva Banke trebalo bi da omogući očekivanu stabilnost rasta i razvoja Banke, kao i snažnu osnovu za dalji razvoj poslovnih mogućnosti Banke.

Adekvatnost kapitala se detaljno planira prilikom izrade biznis plana. O ostvarenim pokazateljima adekvatnosti kapitala Narodna banka Srbije se izveštava na kvartalnom nivou.

Narodna banka Srbije zahteva da svaka banka održava u svakom trenutku minimalno 10 miliona evra osnovnog kapitala, a isto tako banka je dužna da obračunava sledeće pokazatelje:

1. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive banke;
2. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive banke; i
3. Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive banke.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****6.8. Upravljanje kapitalom (Nastavak)**

Banka je dužna da ove pokazatelje održava na nivoima koji nisu niži od:

1. 4,5%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke;
2. 6%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke; i
3. 8%, za pokazatelj adekvatnosti kapitala banke.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke jednak je odnosu kapitala i rizične aktive banke koja predstavlja zbir:

- ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom; i
- kapitalnih zahteva za tržišne rizike i kapitalnog zahteva za operativni rizik, pomnoženih recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala definisanog Odlukom o adekvatnosti kapitala, što iznosi 8%.

Pored definisanih minimalnih pokazatelja kapitalne adekvatnosti od strane Narodne banke Srbije, Banka je unutar gore navedenih pokazatelja u svoje redovno poslovanje implementirala značajne bafere iznad regulatorno propisanih minimuma, u okviru risk apetita definisanih Strategijom Banke za upravljanje rizicima.

Kapital banke je jednak zbiru Nivo 1 kapitala (Osnovni kapital) i Nivo 2 kapitala (Dopunski kapital- najčešće podređena dugovanja (subordinirane obaveze) i kumulativne preferencijalne akcije), gde Nivo 1 kapitala banke predstavlja zbir Osnovnog akcijskog kapitala – Nivo 1 (najčešće vlasničke akcije) i Dodatnog akcijskog kapitala – Nivo 1 (najčešće nekumulativne preferencijalne akcije).

Zaštitni slojevi kapitala propisani regulativom Narodne banke Srbije su:

1. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala (2,5%);
2. Kontraciklični zaštitni sloj kapitala (0%);
3. Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku 0-2% (Banka se ne nalazi na listi Narodne banke Srbije sistemski značajnih banaka, stoga nema obavezu po ovom segmentu);
4. Zaštitni sloj kapitala za globalno sistemski značajnu banku (Banka nije globalno sistemski značajna); i
5. Zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik (3%).

	31.12.2023.	31.12.2022.
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala (min. 4,5%)	18,63%	19,06%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala (min. 6%)	18,63%	19,06%
Pokazatelj adekvatnosti kapitala (min. 8%)	18,63%	19,06%

Tokom 2023. godine, pokazatelj adekvatnosti kapitala je bio znatno iznad propisanog regulatornog limita od 8%.

Visina i struktura kapitala Banke u svakom trenutku mora da obezbedi pokriće minimalnih kapitalnih zahteva, kao i interne kapitalne zahteve za rizike kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Regulatorni kapital Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 16.958.742 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 17.018.718 hiljada).

Struktura kapitala prikazana je u Napomeni 38, dok su pokazatelj adekvatnosti kapitala i ostali pokazatelji poslovanja Banke prikazani u Napomeni 42. - Usaglašenost sa pokazateljima Narodne banke Srbije.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***7. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**

Prihodi i rashodi od kamata po vrstama finansijskih instrumenata prikazani su u sledećoj tabeli:

	2023.	2022.
Prihodi od kamata		
Prihodi od kamata po osnovu kredita	7.148.308	4.541.295
Prihodi od kamata po osnovu depozita i obavezne rezerve	220.088	62.989
Prihodi od kamata po osnovu hartija od vrednosti	811.196	266.471
Prihodi od kamata po osnovu ostalih plasmana i sredstava	23.415	10.170
Ukupno	8.203.007	4.880.925
Rashodi kamata		
Rashodi kamata po osnovu kredita	(835.198)	(379.958)
Rashodi kamata po osnovu depozita	(1.662.074)	(570.166)
Rashodi kamata po osnovu ostalih obaveza	(5.240)	(6.102)
Ukupno	(2.502.512)	(956.226)
Neto prihod po osnovu kamata	5.700.495	3.924.699

Prihode i rashode od kamata čine:

	2023.	2022.
Prihodi od kamata		
Banke i druge finansijske organizacije	827.228	145.516
Javni sektor	163.564	182.014
Pravna lica	4.965.037	3.129.134
Stanovništvo	534.459	298.281
Preduzetnici	259.079	177.168
Poljoprivrednici	1.406.119	943.779
Strane banke	47.521	5.033
Ukupno	8.203.007	4.880.925
Rashodi kamata		
Banke i druge finansijske organizacije	(189.698)	(57.380)
Javni sektor	(69.528)	(27.109)
Pravna lica	(564.661)	(159.503)
Stanovništvo	(756.851)	(212.891)
Preduzetnici	(10.303)	(1.791)
Poljoprivrednici	(138)	(13)
Strana lica	(4.688)	(1.848)
Strane banke	(90.886)	(83.028)
Strane finansijske institucije	(810.519)	(406.563)
Troškovi kamate na obaveze po lizingu - MSFI 16	(5.240)	(6.100)
Ukupno	(2.502.512)	(956.226)
Neto prihod po osnovu kamata	5.700.495	3.924.699

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

8. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2023.	2022.
Prihodi od naknada i provizija		
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	897.324	878.401
Naknade za bankarske usluge po kreditnim poslovima	71.688	51.586
Provizije iz poslovanja sa karticama	738.926	544.509
Provizije po izdatim garancijama	186.802	172.882
Naknade za usluge platnog prometa sa inostranstvom	283.254	264.334
Naknade za ostale bankarske usluge	46.810	43.810
Naknade za kupoprodaju deviza	287.207	291.664
Ukupno	2.512.011	2.247.186
Rashodi naknada i provizija		
Provizije za kredite	(123.158)	(135.188)
Usluge platnog prometa u zemlji	(36.406)	(39.796)
Usluge platnog prometa u inostranstvu	(162.363)	(150.654)
Rashodi iz poslovanja sa karticama	(236.953)	(170.858)
Ostali rashodi od provizija i naknada	(11.555)	(11.221)
Provizije po osnovu kupoprodaje deviza	(45.707)	(53.105)
Ukupno	(616.142)	(560.822)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1.895.869	1.686.364

9. NETO (GUBITAK)/DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	2023.	2022.
Dobitak po osnovu derivata		
Prihodi po osnovu svop valuta	310.439	544.363
Prihodi po osnovu spot transakcija	234	22
Ukupno	310.673	544.385
Gubitak po osnovu derivata		
Rashodi po osnovu svop valuta	(319.829)	(388.436)
Rashodi po osnovu spot transakcija	(71)	(234)
Ukupno	(319.900)	(388.670)
Neto (gubitak)/dobitak	(9.227)	155.715

10. NETO PRIHOD/(RASHOD) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	2023.	2022.
Neto prihod od kursnih razlika	151.362	109.048
Neto rashod od efekata ugovorene valutne klauzule	(106.211)	(205.716)
Neto prihod/(rashod)	45.151	(96.668)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***11. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

- (a) Neto prihodi i rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju:

	2023.	2022.
Neto rashod po osnovu pojedinačnih ispravki vrednosti	(670.531)	(518.655)
Neto rashod po osnovu ispravke vrednosti datih kredita	(258.184)	(260.668)
Neto rashod po osnovu ispravke vrednosti overdrafta i kreditnih kartica	(2.032)	(1.862)
Neto prihod od ukidanja ispravke vrednosti kredita i plasmana bankama	24	49
Neto prihod/(rashod) ispravke vrednosti plasmana kod centralne banke	(5.019)	996
Neto rashod ispravke vrednosti ostalih plasmana - eskont menica	(922)	(48)
Neto rashod ispravke vrednosti ostalih potraživanja	(7.623)	(1.068)
Neto rashod ispravke vrednosti i provizija platnog prometa	(982)	(4.268)
Neto rashod ispravke vrednosti potraživanja za naknadu od fizičkih lica	(1.061)	(25.923)
Neto rashod rezervisanja po osnovu vanbilansnih stavki	(44.773)	(44.538)
Neto prihod po osnovu ispravke vrednosti finansijskih sredstava kroz ostali rezultat	963	455
Neto rashod ispravke vrednosti po osnovu potraživanja iz dokumentarnih poslova	(4.904)	(11.394)
Neto rashod po osnovu efekta modifikacija	(109.192)	-
Ukupno neto rashod po osnovu ispravke vrednosti	(1.104.236)	(866.924)
Naplaćena otpisana potraživanja	201.706	68.084
Direktno otpisana nenaplativa potraživanja	(27.618)	(9.385)
Neto prihod po osnovu naplate otpisanih potraživanja	174.088	58.699
Neto rashod po osnovu obezvređenja	(930.148)	(808.225)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

11. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (Nastavak)

(b) Promene na računima **ispravke vrednosti** u toku godine prikazane su kako sledi:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 20)	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 23)	Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 24)	Ostala sredstva (Napomena 30)	Ukupno
2023.					
Početno stanje na dan 1. januara 2023. godine	9.340	104	2.033.095	19.019	2.061.558
Povećanja	6.493	448	2.806.333	10.841	2.824.115
Smanjenja	(1.474)	(472)	(1.867.717)	(3.218)	(1.872.881)
Otpis - prenos u vanbilans	-	-	(208.445)	(24.653)	(233.098)
Obezvredenje	-	-	-	21.161	21.161
Kursne razlike	(1)	-	(1.381)	211	(1.171)
Stanje ispravke vrednosti na dan 31. decembra 2023. godine	14.358	80	2.761.885	23.361	2.799.684
Neto (rashod)/prihod po osnovu ispravke vrednosti	(5.019)	24	(938.616)	(7.623)	(951.234)
Neto rashod po osnovu vanbilansnih stavki (Napomena 34)	-	-	-	-	(44.773)
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvredjenja finansijskih sredstava kroz ostali rezultat	-	-	-	-	963
Neto prihod po osnovu naplate otpisanih potraživanja	-	-	174.088	-	174.088
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	-	-	(109.192)	-	(109.192)
Ukupno neto rashod perioda (Napomena 11(a))	(5.019)	24	(873.720)	(7.623)	(930.148)

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 20)	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 23)	Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 24)	Ostala sredstva (Napomena 30)	Ukupno
2022.					
Početno stanje na dan 1. januara 2022. godine	10.348	153	1.671.227	21.554	1.703.282
Povećanja	2.810	607	2.325.030	4.294	2.332.741
Smanjenja	(3.806)	(656)	(1.502.212)	(3.226)	(1.509.900)
Otpis - prenos u vanbilans	-	-	(458.638)	(2.336)	(460.974)
Prodaja	-	-	-	(4.859)	(4.859)
Obezvredenje	-	-	-	3.990	3.990
Kursne razlike	(12)	-	(2.312)	(398)	(2.722)
Stanje ispravke vrednosti na dan 31. decembra 2022. godine	9.340	104	2.033.095	19.019	2.061.558
Neto (rashod)/prihod po osnovu ispravke vrednosti	996	49	(822.818)	(1.068)	(822.841)
Neto rashod po osnovu vanbilansnih stavki (Napomena 34)	-	-	-	-	(44.538)
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvredjenja finansijskih sredstava kroz ostali rezultat	-	-	-	-	455
Neto prihod po osnovu naplate otpisanih potraživanja	-	-	58.699	-	58.699
Ukupno neto rashod perioda (Napomena 11(a))	996	49	(764.119)	(1.068)	(808.225)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***12. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI**

	2023.	2022.
Dobici od prodaje plasmana	11.318	-
Ukupno	11.318	-

13. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2023.	2022.
Prihodi od naknade za menice	2.989	2.500
Nadoknada troškova od povezanih lica	59.650	51.393
Prihodi od naplaćenih troškova prilikom utuženja klijenta	15.874	13.941
Ostali poslovni prihodi	170	558
Prihodi od izdavanja nekretnina u zakup	23.124	31.549
Dobici od prodaje sredstva stečenih naplatom potraživanja	4.193	10.886
Prihodi od državnih subvencija	6.693	289
Ukupno	112.693	111.116

Nadoknada troškova od povezanih lica u 2023. godini se najvećim delom odnosi na:

- troškove smeštaja, transportne troškove i ostale usluge koje Banka plaća i vrši nadoknadu za članove ProCredit Grupe i ProCredit Holdinga u iznosu od RSD 59.107 hiljada (2022. godina: RSD 49.672 hiljade); i
- zakup poslovnog prostora od ProCredit Leasing u iznosu od RSD 264 hiljade (2022. godina: RSD 508 hiljada) i ostale nadoknade IT troškova od RSD 130 hiljada (2022. godina: RSD 200 hiljada).

Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina u zakup se u najvećoj meri odnose na izdavanje dela poslovne zgrade u ulici Milutina Milankovića 17 u iznosu od RSD 21.423 hiljade (2022. godina: RSD 30.049 hiljada).

14. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2023.	2022.
Troškovi neto zarada	811.022	652.544
Troškovi doprinosa na zarade	386.589	324.827
Troškovi poreza na zarade	103.779	83.356
Ostali lični rashodi - druga davanja radnicima	25.967	30.070
Troškovi angažovanja radnika za privremene poslove	3.424	5.643
Troškovi rezervisanja za otpremnine (Napomena 34)	1.333	406
Ukupno	1.332.114	1.096.846

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

	2023.	2022.
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine (Napomena 26)	18.730	15.580
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 27)	113.198	141.383
Troškovi amortizacija sredstava sa pravom korišćenja (Napomena 27)	35.972	35.193
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina (Napomena 28)	4.393	4.863
Ukupno	172.293	197.019

16. OSTALI PRIHODI

	2023.	2022.
Prihodi od ukidanja rezervisanja za sudske sporove (Napomena 34)	54.306	197.722
Prihodi od promene vrednosti nekretnina (Napomena 27)	912	6.801
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	5.697	5.746
Prihod po osnovu umanjenja obezvređenja sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	4.859
Ostali prihodi	28.182	1.497
Ukupno	89.097	216.625

Prihodi od ukidanja rezervisanja za sudske sporove u 2023. godini odnose se na smanjenje iznosa pojedinačnih rezervisanja po osnovu sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 54.306 hiljada (2022. godina: RSD 197.722 hiljade).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***17. OSTALI RASHODI**

	2023.	2022.
Troškovi zakupa	47.499	41.214
Troškovi marketinga	207.177	139.789
Troškovi materijala	50.295	40.408
Troškovi komunikacije	67.729	49.361
Troškovi autorizacije platnih kartica Dina, Master i Visa	486.895	382.906
Troškovi osiguranja	257.083	218.527
Troškovi konsultantskih usluga	233.034	213.893
Troškovi obezbeđenja	63.999	53.678
Troškovi osiguranja zaposlenih	19.359	18.461
Troškovi seminara	59.895	46.806
Troškovi reprezentacije	17.904	15.667
Troškovi licenci	476.402	415.021
Troškovi e-bankinga	83.875	75.278
Troškovi doprinosa	7.936	7.362
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 34)	83.965	197.293
Troškovi održavanja	117.348	104.298
Nematerijalni troškovi	120.245	93.884
Troškovi agencije za naplatu potraživanja	3.160	1.773
Troškovi službenih putovanja	18.477	13.496
Transportni troškovi	22.753	12.485
Troškovi taksa	92.534	79.310
Troškovi manjkova i naknada šteta	86.233	116.247
Troškovi revizije	8.300	7.549
Obezvređenje osnovnih sredstava i sredstava namenjenih prodaji	605	723
Gubici od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	241	3.242
Troškovi advokata	21.977	20.316
Troškovi poreza	30.324	30.059
Rashodi od smanjenja vrednosti nekretnina i sredstava stečenih naplatom potraživanja	21.161	3.990
Ostali poslovni rashodi	97.869	85.273
Ukupno	2.804.274	2.488.309

Troškove marketinga čine, pored štampe promo materijala, izrada marketinških rešenja, radio kampanje, emitovanje TV priloga i donacije.

Troškovi osiguranja se odnose na osiguranje imovine, osiguranje vozila, osiguranje transporta i obaveznu premiju osiguranja depozita fizičkih lica, preduzetnika i malih i srednjih pravnih lica u skladu sa Zakonom o osiguranju depozita.

Troškovi konsultantskih usluga u 2023. godini se odnose na usluge predviđene „Management Service Agreement“ ugovorom sa ProCredit Holdingom u iznosu od RSD 209.037 hiljada (2022. godina: RSD 190.971 hiljada) i ostale konsultantske usluge u iznosu od RSD 24.997 hiljada (2022. godina: RSD 22.922 hiljade).

Troškovi licenci predstavljaju troškove jednogodišnjeg korišćenja softvera koji nisu vlasništvo Banke i njihovo održavanje (Microsoft licence, SQL, Quipu, EMC, Siron, Sophos, itd.).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***17. OSTALI RASHODI (Nastavak)**

Nematerijalne troškove čine:

	2023.	2022.
Održavanje službenih prostorija	27.969	24.881
Održavanje IT opreme i software-a	7.321	5.134
Troškovi komunalnih usluga	57.756	46.993
Ostali rashodi	27.199	16.876
Ukupno	120.245	93.884

18. POREZ NA DOBITAK**(a) Komponente poreza na dobitak**

	2023.	2022.
Porez na dobitak	278.643	173.429
Dobitak po osnovu odloženih poreza	(6.043)	(4.832)
Gubitak po osnovu odloženih poreza	-	7.365
Ukupno poreski rashod perioda	272.600	175.962

(b) Usaglašavanje poreza na dobitak i dobitka pre oporezivanja i prikaz efektivne poreske stope

	Stopa 2023.	2023.	Stopa 2022.	2022.
Dobitak pre oporezivanja		2.606.567		1.407.452
Porez po obračunatoj stopi	(15%)	(390.985)	(15%)	(211.118)
Nepriznati troškovi		(17.483)		(31.940)
Poreski nepriznati prihodi		129.825		69.629
Efektivna poreska stopa	(10,69%)	(278.643)	(12,32%)	(173.429)
Dobitak po osnovu odloženih poreza		6.043		4.832
Gubitak po osnovu odloženih poreza		-		(7.365)
Ukupno poreski rashod perioda		(272.600)		(175.962)
Efektivna poreska stopa		10,46%		12,50%

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***18. POREZ NA DOBITAK (Nastavak)****(c) Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza**

	2023.	2022.
Razlika između poreske i računovodstvene vrednosti NPO i nematerijalne imovine	2.292	(7.365)
Odloženi poreski prihod po osnovu revalorizacije nekretnina	3.548	2.994
Odloženi poreski prihod po osnovu otpremnina	203	60
Odloženi poreski prihod po osnovu efekata prve primene MSFI 9	-	1.778
Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza (Napomena 36(b))	6.043	(2.533)

Banka na dan 31. decembra 2023. godine ima tekuće poreske obaveze po osnovu poreza na dobitak (Napomena 35) u iznosu od RSD 119.666 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 64.913 hiljada).

(d) Gubitak po osnovu odloženih poreza koji se odnosi na ostali rezultat

	2023.	2022.
Odloženi poreski rashod po osnovu revalorizacije	(179)	(22.165)
Odloženi poreski rashod po osnovu HOV	(17)	(43)
Gubitak po osnovu odloženih poreza (Napomena 36(b))	(196)	(22.208)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***19. KLASIFIKACIJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA**

Klasifikacija finansijskih instrumenata prema MSFI 9 prikazana je u sledećoj tabeli:

31.12.2023.	Vrednovano po amortizovanoj vrednosti	Vrednovano po fer vrednosti kroz ostali rezultat - dužnički instrumenti	Vrednovano po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasnički instrumenti	Vrednovano kroz bilans uspeha	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 20)	29.917.809	-	-	-	29.917.809
Potraživanja po osnovu derivata (Napomena 21)	-	-	-	1.898	1.898
Hartije od vrednosti (Napomena 22)	-	5.201.549	1.819		5.203.368
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 23)	19.696.333	-	-	-	19.696.333
Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 24)	103.654.790	-	-	-	103.654.790
Ostala sredstva (Napomena 6.1.2)	1.021.771	-	-	-	1.021.771
UKUPNO AKTIVA	154.290.703	5.201.549	1.819	1.898	159.495.969
OBAVEZE					
Obaveze po osnovu derivata (Napomena 31)	-	-	-	1.095	1.095
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci (Napomena 32)	23.957.643	-	-	-	23.957.643
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima (Napomena 33)	117.056.212	-	-	-	117.056.212
UKUPNO PASIVA	141.013.855	-	-	1.095	141.014.950

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***19. KLASIFIKACIJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)**

31.12.2022.	Vrednovano po amortizovanoj vrednosti	Vrednovano po fer vrednosti kroz ostali rezultat - dužnički instrumenti	Vrednovano po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasnički instrumenti	Vrednovano kroz bilans uspeha	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 20)	19.814.215	-	-	-	19.814.215
Potraživanja po osnovu derivata (Napomena 21)	-	-	-	5.642	5.642
Hartije od vrednosti (Napomena 22)	-	6.740.272	1.707		6.741.979
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 23)	11.611.839	-	-	-	11.611.839
Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 24)	106.913.139	-	-	-	106.913.139
Ostala sredstva (Napomena 6.1.2)	624.101	-	-	-	624.101
UKUPNO AKTIVA	138.963.294	6.740.272	1.707	5.642	145.710.915
OBAVEZE					
Obaveze po osnovu derivata (Napomena 31)	-	-	-	581	581
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci (Napomena 32)	34.137.851	-	-	-	34.137.851
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima (Napomena 33)	94.219.102	-	-	-	94.219.102
UKUPNO PASIVA	128.356.953	-	-	581	128.357.534

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	31.12.2023.	31.12.2022.
Žiro račun	10.419.001	6.611.375
Blagajna u dinarima	970.518	902.321
Deponovani viškovi likvidnih sredstava kod NBS	500.000	2.100.000
Nedospela kamata po osnovu obavezne rezerve kod NBS	3.140	2.154
Dinarska novčana sredstva	11.892.659	9.615.850
Blagajna u stranoj valuti	5.046.955	1.563.643
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	12.992.553	8.644.062
Novčana sredstva u stranoj valuti	18.039.508	10.207.705
<i>Minus: Ispravka vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke (Napomena 11(b))</i>	<i>(14.358)</i>	<i>(9.340)</i>
Stanje na dan	29.917.809	19.814.215

Dinarsku obaveznu rezervu banke izdvajaju na svoj žiro račun kod Narodne banke Srbije. Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 76/2018 i 77/2023).

Banka je dužna da obračunava i izdvaja dinarsku obaveznu rezervu na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih obaveza u toku prethodnog kalendarskog meseca po stopi od 7% na obaveze sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno do 730 dana i 2% na obaveze sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, odnosno preko 730 dana od obračuna za septembar 2023. godine (do avgusta 2023. godine: 5% i 0%). Dodatno dinarsku obaveznu rezervu čini i 46%, odnosno 38% dinarske protivvrednosti obračunate devizne obavezne rezerve (do avgusta 2023. godine: 38% i 30%).

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve u visini obračunate dinarske obavezne rezerve.

U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije, Banka obračunava i izdvaja deviznu obaveznu rezervu na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja deviznih obaveza u prethodnom kalendarskom mesecu po stopi od 23% na obaveze sa ugovorenim rokom do dve godine, odnosno do 730 dana, 16% na obaveze sa ugovorenim rokom preko dve godine, odnosno preko 730 dana (do avgusta 2023. godina: 20% i 13%) i po stopi od 100% na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih obaveza indeksiranih deviznom klauzulom.

Deviznu obaveznu rezervu banke izdvajaju na devizne račune Narodne banke Srbije. Od ukupno obračunate devizne obavezne rezerve 54% (na obaveze do dve godine, odnosno do 730 dana), odnosno 62% (na obaveze preko dve godine, odnosno preko 730 dana) se izdvaja u devizama, a preostalih 46%, odnosno 38% u dinarima na žiro računu.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene devizne obavezne rezerve u visini obračunate devizne obavezne rezerve. Obračunata devizna obavezna rezerva za period od 18. decembra 2023. godine do 17. januara 2024. godine bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u Izveštaju o tokovima gotovine dat je u Napomeni 44.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***21. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA**

	31.12.2023.	31.12.2022.
Valutni svop sa NBS	-	2.607
Valutni spot sa domaćim bankama	-	22
Valutni svop sa stranim bankama	1.898	3.013
Stanje na dan	1.898	5.642

Potraživanja po osnovu derivata u iznosu od RSD 1.898 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembar 2022. godine: RSD 3.013 hiljada) se odnose na promenu fer vrednosti i kamatni diferencijal valutnih svopova sa ProCredit Bank Nemačka.

22. HARTIJE OD VREDNOSTI

	31.12.2023.	31.12.2022.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke HOV u evrima	1.819	1.707
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - dužničke HOV u dinarima	5.201.549	6.740.272
Stanje na dan	5.203.368	6.741.979

Dužničke hartije od vrednosti u dinarima obuhvataju obveznice Republike Srbije.

23. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Redovni devizni računi	4.679.211	3.539.264
Repo poslovi sa NBS	15.011.562	8.003.690
Novčana sredstva kod Centralnog registra	5.495	5.342
Kreditni finansijskim organizacijama	-	58.833
Kratkoročni depoziti povezanih banaka i NBS	-	3.818
Potraživanja za provizije i naknade	145	1.102
Razgraničen prihod od naknade po kreditima	-	(106)
Bruto krediti i potraživanja	19.696.413	11.611.943
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 11(b))</i>	(80)	(104)
Stanje na dan	19.696.333	11.611.839

U toku 2023. godine Banka je plasirala sredstva u dinarske repo transakcije sa Narodnom bankom Srbije po kamatnim stopama u rasponu od 4,17% do 5,55% na godišnjem nivou (2022: od 0,50% do 4,50% na godišnjem nivou).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Potraživanja po osnovu kredita	105.623.571	108.174.970
Potraživanje za kamatu i naknadu	1.219.335	1.079.768
Potraživanja po osnovu protesta po garancijama	49.785	51.003
Bruto krediti i potraživanja	106.892.691	109.305.741
Razgraničena naknada za odobrenje kredita	(389.179)	(359.507)
Razgraničeni rashodi po osnovu modifikacije kredita	(86.837)	-
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 11(b))</i>	<i>(2.761.885)</i>	<i>(2.033.095)</i>
Stanje na dan	103.654.790	106.913.139

Sektorska struktura kredita i potraživanja od komitenata

31.12.2023.	Javni sektor	Pravna lica	Preduzetnici	Stanovništvo	Poljoprivrednici	Strana lica	Ukupno 31.12.2023.
Kamate i naknade	105.552	654.614	44.307	80.257	334.358	245	1.219.333
Protesti	-	41.418	8.368	-	-	-	49.786
Kratkoročni plasmani	-	15.255.052	594.797	39.641	3.750.490	-	19.639.980
Dugoročni plasmani	-	58.878.245	3.578.171	8.016.627	15.510.549	-	85.983.592
Bruto plasmani komitentima	105.552	74.829.329	4.225.643	8.136.525	19.595.397	245	106.892.691
Razgraničena provizije za odobrenje kredita	-	(192.021)	(14.878)	(138.887)	(130.230)	-	(476.016)
Ispravka vrednosti	(105.548)	(1.640.581)	(414.413)	(236.172)	(365.058)	(113)	(2.761.885)
Stanje na dan 31.12.2023.	4	72.996.727	3.796.352	7.761.466	19.100.109	132	103.654.790

31.12.2022.	Javni sektor	Pravna lica	Preduzetnici	Stanovništvo	Poljoprivrednici	Strana lica	Ukupno 31.12.2022.
Kamate i naknade	105.661	620.741	44.403	82.394	226.432	137	1.079.768
Protesti	-	42.620	8.383	-	-	-	51.003
Kratkoročni plasmani	-	16.048.950	523.575	145.304	3.282.225	-	20.000.054
Dugoročni plasmani	-	62.500.575	3.768.833	7.388.140	14.517.368	-	88.174.916
Bruto plasmani komitentima	105.661	79.212.886	4.345.194	7.615.838	18.026.025	137	109.305.741
Razgraničena provizije za odobrenje kredita	-	(194.153)	(12.462)	(41.821)	(111.071)	-	(359.507)
Ispravka vrednosti	(105.659)	(1.121.567)	(335.715)	(198.001)	(272.104)	(49)	(2.033.095)
Stanje na dan 31.12.2022.	2	77.897.166	3.997.017	7.376.016	17.642.850	88	106.913.139

Kratkoročni krediti u dinarima odobravani su pravnim licima i preduzetnicima na period do 12 meseci uz pretežnu nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 1,50% + 3m Belibor do 3,00% + 3m Belibor na godišnjem nivou.

Kratkoročni krediti indeksirani u stranoj valuti odobravani su pravnim licima sa kamatnom stopom u rasponu od 4,45% + 6m Euribor do 5,15% + 6m Euribor na godišnjem nivou.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)**

Dugoročni krediti (maksimalni rok 60 meseci) odobravani su pravnim licima u dinarima po kamatnoj stopi u rasponu od 1,50% + 3m Belibor do 3,00% + 3m Belibor na godišnjem nivou.

Dugoročni krediti indeksirani u EUR odobravani su pravnim licima i preduzetnicima, po kamatnoj stopi u rasponu od 4,45% + 6m Euribor do 5,15% + 6m Euribor na godišnjem nivou.

Preduzetnicima se odobravaju plasmani po uslovima koji se primenjuju za pravna lica iz segmenta malih i srednjih preduzeća.

Kratkoročni plasmani u dinarima, odobravani su fizičkim licima uz fiksne nominalne kamatne stope od 9,0% a za plasmane sa promenljivom kamatnom stopom rasponi kamata su bili za kratkoročne plasmane 5,2 % + 3m Belibor do 5,5% + 3m Belibor a za dugoročne 3,9% + 6m Euribor do 4,5% + 6m Euribor i 5,2% + 3m Belibor do 6,9 + 3m Belibor.

Kratkoročni plasmani u dinarima nosiocima registrovanih poljoprivrednih gazdinstava odobravani su uz nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 3,20% + 3m Belibor do 4,00% + 3m Belibor na godišnjem nivou.

Dugoročni plasmani u dinarima registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima čiji su nosioci fizička lica odobravani su po nominalnoj fiksnoj kamatnoj stopi od 3,50% + 3m Belibor do 4,20% + 3m Belibor na godišnjem nivou.

25. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Učešće u kapitalu zavisnih društava u dinarima - ProCredit Leasing d.o.o. Beograd	127.752	127.752
Stanje na dan	127.752	127.752

Banka je osnivač i 100% vlasnik kapitala zavisnog pravnog lica ProCredit Leasing d.o.o. Beograd.

U skladu sa Zakonom o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje, Skupština ProCredit Leasing d.o.o. Beograd je dana 1. januara 2018. godine donela Odluku o prestanku rada i pokretanju likvidacije. Postupak likvidacije ProCredit Leasing d.o.o. Beograd je otpočeo 30. aprila 2018. godine i još uvek je u toku.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

26. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Nematerijalna imovina u pripremi	Licence za softver	Ukupno
Nabavna vrednost			
1. januar 2022. godine	238.379	500.186	738.565
Direktna povećanja	66.787	-	66.787
Prenos (sa)/na	(11.960)	11.960	-
Rashodovanje i prodaja	-	(26.774)	(26.774)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	293.206	485.372	778.578
Akumulirana ispravka vrednosti			
1. januar 2022. godine	-	460.409	460.409
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	-	15.580	15.580
Rashodovanje i prodaja	-	(26.774)	(26.774)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	-	449.215	449.215
Sadašnja vrednost na dan 1. januara 2022. godine	238.379	39.777	278.156
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2022. godine	293.206	36.157	329.363
Nabavna vrednost			
1. januar 2023. godine	293.206	485.372	778.578
Direktna povećanja	79.721	-	79.721
Prenos (sa)/na	(13.316)	13.316	-
Rashodovanje i prodaja	-	(358)	(358)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	359.611	498.330	857.941
Akumulirana ispravka vrednosti			
1. januar 2023. godine	-	449.215	449.215
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	-	18.730	18.730
Rashodovanje i prodaja	-	(358)	(358)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	-	467.587	467.587
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2023. godine	359.611	30.743	390.354

Najveći deo nematerijalne imovine u pripremi se odnosi na licence za prelazak na novu bankarsku aplikaciju čije se aktiviranje očekuje tokom 2024. godine.

Banka ne poseduje nematerijalnu imovinu za koju je procenjeno da ima neograničen koristan vek trajanja.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima vlasništvo nad sredstvima kojima raspolaže i nema tereta upisanih na imovini.

Na dan 31. decembra 2023. godine izvršen je test obezvređenja nematerijalne imovine u pripremi i ne postoje indikatori obezvređenja iste.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***27. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA**

Nekretnine, postrojenja i oprema (NPO) obuhvataju:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Ulaganja u tuđe objekte	20.080	26.926
Oprema	156.702	124.959
Ostala osnovna sredstva	2.627	2.192
Poslovna zgrada	1.645.108	1.660.600
Sredstva sa pravom korišćenja	141.001	175.093
Osnovna sredstava u pripremi	251.750	32.807
Sadašnja vrednost na dan	2.217.268	2.022.577

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

27. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Promene na NPO u toku 2023. i 2022. godine prikazane su kako sledi:

	Ulaganja u tuđe objekte	Oprema	Ostala NPO	Poslovna zgrada	NPO u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna vrednost							
1. januar 2022. godine	105.689	1.464.086	117.992	1.913.996	53.340	275.095	3.930.198
Direktna povećanja/smanjenja	-	-	-	225.407	70.232	25.231	320.870
Revalorizacija (Napomena 38(d))	-	-	-	147.765	-	-	147.765
Umanjenje obezvređenja (Napomena 16)	-	-	-	6.801	-	-	6.801
Prenos (sa)/na	8.480	80.918	1.367	-	(90.765)	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(34.302)	(174)	-	-	(15.185)	(49.661)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	114.169	1.510.702	119.185	2.293.969	32.807	285.141	4.355.973
Akumulirana ispravka vrednosti							
1. januar 2022. godine	76.710	1.346.407	112.245	580.353	-	90.040	2.205.755
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	10.533	72.912	4.922	53.016	-	35.193	176.576
Rashodovanje i prodaja	-	(33.576)	(174)	-	-	(15.185)	(48.935)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	87.243	1.385.743	116.993	633.369	-	110.048	2.333.396
Sadašnja vrednost na dan 1. januara 2022. godine	28.979	117.679	5.747	1.333.643	53.340	185.055	1.724.443
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2022. godine	26.926	124.959	2.192	1.660.600	32.807	175.093	2.022.577
Nabavna vrednost							
1. januar 2023. godine	114.169	1.510.702	119.185	2.293.969	32.807	285.141	4.355.973
Direktna povećanja/smanjenja	-	-	-	-	340.522	1.880	342.402
Revalorizacija (Napomena 38(d))	-	-	-	1.195	-	-	1.195
Umanjenje obezvređenja (Napomena 16)	-	-	-	912	-	-	912
Prenos (sa)/na	2.632	77.237	1.590	40.120	(121.579)	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(73.998)	(4.546)	-	-	-	(78.544)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	116.801	1.513.941	116.229	2.336.196	251.750	287.021	4.621.938
Akumulirana ispravka vrednosti							
1. januar 2023. godine	87.243	1.385.743	116.993	633.369	-	110.048	2.333.396
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	9.478	44.846	1.155	57.719	-	35.972	149.170
Rashodovanje i prodaja	-	(73.350)	(4.546)	-	-	-	(77.896)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	96.721	1.357.239	113.602	691.088	-	146.020	2.404.670
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2023. godine	20.080	156.702	2.627	1.645.108	251.750	141.001	2.217.268

Eksterne procene fer vrednosti poslovnih objekata vrše ovlašćeni procenjivači svakih 5 godina. Na kraju svake izveštajne godine vrše se interne procene kako bi se utvrdilo da li postoje eventualna odstupanja u odnosu na knjigovodstvenu vrednost na izveštajni datum.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***27. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)**

Ukupna sadašnja vrednost poslovnih zgrada koje su u vlasništvu Banke na dan 31. decembra 2023. godine, a koje Banka koristi za sopstvene potrebe, iznosi RSD 1.645.108 hiljada (31. decembar 2022. godina: RSD 1.660.600 hiljada). Navedene nekretnine se odmeravaju po modelu revalorizacije.

Najveći iznos od RSD 1.024.893 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 1.061.644 hiljade) se odnosi na deo zgrade Centrale koji Banka koristi za sopstvene potrebe. Ostatak vrednosti od navedenog iznosa čine ostale zgrade u iznosu od RSD 620.215 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 598.956 hiljada).

Eksterne procene za poslovne objekte u Nišu, Novom Sad i Čačku su rađene u decembru 2023. godine. Eksterne procene ostalih zgrada rađene su u periodu od 2019. do 2023. godine jer se procene od strane eksternog procenitelja rade na 5 godina. Na kraju svake godine rađene su interne procene fer vrednosti, kako bi se potvrdilo da trenutna vrednost tih zgrada, bazirana na poslednjoj eksternoj proceni, ne odstupa značajno od njihove trenutne fer vrednosti.

Tokom oktobra 2018. godine, odlučeno je da deo zgrade Centrale (ulaz B) bude izdat u zakup. Shodno tome, navedeni deo zgrade je reklasifikovan na investicione nekretnine i od tada se taj deo zgrade odmerava po modelu nabavne vrednosti (Napomena 28). U decembru 2022. godine je izvršena interna procena dela zgrade izdate u zakup kojom je potvrđeno da nije bilo obezvređenja.

Banka ima vlasništvo nad sredstvima kojima raspolaže i nema tereta upisanih na imovini.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka nema ugovorenih obaveza za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme.

28. INVESTICIONE NEKRETNINE

Nabavna vrednost	
1. januar 2022. godine	401.124
Smanjenje vrednosti investicione nekretnine	(225.407)
Stanje na dan	
31. decembra 2022. godine	175.717
Akumulirana ispravka vrednosti	
1. januar 2022. godine	(30.339)
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	(4.863)
Stanje na dan	
31. decembra 2022. godine	(35.202)
Sadašnja vrednost na dan	
31. decembra 2022. godine	140.515
Nabavna vrednost	
1. januar 2023. godine	175.717
Stanje na dan	
31. decembra 2023. godine	175.717
Akumulirana ispravka vrednosti	
1. januar 2023. godine	(35.201)
Obračunata amortizacija (Napomena 15)	(4.393)
Stanje na dan	
31. decembra 2023. godine	(39.594)
Sadašnja vrednost na dan	
31. decembra 2023. godine	136.123

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

28. INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)

Banka je izvršila internu procenu vrednosti investicione nekretnine i na dan 31. decembra 2023. godine nema indikacija o obezvređenju investicione nekretnine. Procenjena fer vrednost investicione nekretnine na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 226.620 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 233.098 hiljada).

29. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI

Stalna sredstva namenjena prodaji u iznosu od RSD 47.370 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembar 2022. godine: RSD 47.370 hiljada) se odnose na objekat u Novom Pazaru. Navedeni objekat je prodat, ali će biti isknjižen tek po isplati svih rata od strane kupca, kada i vlasništvo nad objektom shodno ugovoru prelazi na njega.

30. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2023.	31.12.2022.
<i>Finansijska sredstva izložena kreditnom riziku:</i>		
Potraživanja od klijenata po osnovu naknade	5.830	4.346
Potraživanja od klijenata po osnovu gotovinskog limita	76.397	60.409
Potraživanja po osnovu platnih kartica	827.435	531.486
Prolazni i privremeni računi	88.223	13.263
Dati avansi	12.573	4.078
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	8	-
Dati depoziti za zakup prostora	797	798
Ostale finansijske stavke izložene kreditnom riziku	19.705	11.296
<i>Ostala sredstva:</i>		
Zalihe sitnog inventara	1.187	1.125
Unapred plaćeni troškovi	154.128	173.813
Sredstva stečena naplatom potraživanja	83.334	115.998
Ostalo	76.396	81.276
Bruto ostala sredstva	1.346.013	997.888
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 11(b)):</i>		
Finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku	(9.197)	(1.575)
Ostalih sredstava	(14.164)	(17.444)
	(23.361)	(19.019)
Stanje na dan	1.322.652	978.869

Promene na sredstvima stečenim naplatom potraživanja u toku godine prikazane su kako sledi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje	115.998	146.943
Uvećanje sredstava stečenih naplatom potraživanja	15.818	10.889
Prodaja sredstava stečenih naplatom potraživanja	(781)	(41.834)
Otpis sredstava stečenih naplatom potraživanja	(47.701)	-
Stanje na dan	83.334	115.998

Banka sporna potraživanja po kreditima naplaćuje iz pokretne ili nepokretne imovine klijenta a prema sudskom rešenju. Sredstva nad kojima je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita, uključena su u ostala sredstva osim ukoliko nije drugačije naglašeno.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

31. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Valutni spot sa domaćim bankama	49	234
Valutni svop sa stranim bankama	1.046	347
Stanje na dan	1.095	581

Obaveze po osnovu derivata na dan 31. decembra 2023. godine se odnose na valutne spot transakcije sa domaćim bankama i valutne svop transakcije sa ProCredit Bank Nemačka.

32. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2023.	31.12.2022.
Transakcioni depoziti	308.249	418.750
Namenski depoziti	1.123	936
Drugi depoziti	5.333.750	4.599.630
Depoziti od banaka i finansijskih organizacija (a)	1.406.084	8.476.543
Primljeni krediti od banaka i finansijskih institucija (b)	16.715.314	20.582.867
Ostale obaveze - kamate i provizije	5.095	2.757
Nedospela kamata	248.382	146.384
Razgraničena provizija za primljene kredite	(60.354)	(90.016)
Stanje na dan	23.957.643	34.137.851

Efektivna kamatna stopa na depozite u stranoj valuti od banaka kretala se u 2023. godini do 5,348% godišnje.

(a) Depoziti od banaka i finansijskih organizacija

Finansijska organizacija	31.12. 2023.		31.12.2023. Iznos u RSD 000	31.12.2022. Iznos u RSD 000
	Iznos u EUR	Dospeće		
ProCredit Bank Nemačka	12.000.000	2024.	1.406.084	5.895.451
Banca Intesa a.d. Beograd	-	-	-	821.256
Blue Orchard, Luksemburg	-	-	-	1.759.836
Stanje na dan	12.000.000		1.406.084	8.476.543

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

32. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (Nastavak)

(b) Primljeni krediti od banaka i finansijskih institucija

Finansijska organizacija	Odobreni krediti u EUR/RSD	31.12.2023. Iznos u EUR/RSD	Dospeće	31.12.2023. Iznos u RSD 000	31.12.2022. Iznos u RSD 000
Evropski fond za jugoistočnu Evropu	15.000.000	9.000.000	2026.	1.054.563	1.407.869
Evropska banka za obnovu i razvoj	60.000.000	17.142.857	2022.-2025.	2.008.692	4.022.482
Evropska banka za obnovu i razvoj	10.000.000	5.714.285	2025.	669.564	1.005.621
Evropska banka za obnovu i razvoj	10.000.000	10.000.000	2027.	1.171.737	-
Evropska investiciona banka	30.000.000	16.122.271	2027.-2030.	1.889.106	2.279.184
Fond za dobru upravu	20.000.000	11.428.571	2025.	1.339.128	2.011.241
Razvojna banka Saveta Evrope	10.000.000	8.000.000	2027.	937.390	1.173.224
Razvojna banka Saveta Evrope	30.000.000	18.000.000	2026.	2.109.127	2.815.738
Razvojna banka Saveta Evrope	10.000.000	8.000.000	2026.	937.390	1.173.224
Evropska investiciona banka	20.000.000	20.000.000	2033.	2.343.474	2.346.448
Evropska banka za obnovu i razvoj	15.000.000	15.000.000	2027.	1.757.605	1.759.836
Ukupno (I)	230.000.000	138.407.984		16.217.776	19.994.867
Evropska banka za obnovu i razvoj	588.000.000	497.538.462	2026.	497.538	588.000
Ukupno (II)	588.000.000	497.538.462		497.538	588.000
Stanje na dan (I+II)				16.715.314	20.582.867

Banka je uzela kredite od Evropske banke za obnovu i razvoj sa kamatnom stopom 6m Euribor + 1,0% na godišnjem nivou.

Banka ima obavezu da usaglasí svoje poslovanje sa određenim pokazateljima definisanim u ugovorima o kreditima sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i Fondom za dobru upravu (GGF). Na dan 31. decembra 2023. godine, prema obračunu Banke, nije bilo neusaglašenosti sa svim definisanim pokazateljima.

Tabela u nastavku odnosi se na tokove gotovine iz aktivnosti finansiranja u vezi sa primljenim kreditima od banaka, fondova i drugih komitenata i promenama tokom 2023. i 2022. godine:

	Obaveze prema stranim bankama i fondovima	Obaveze prema drugim komitentima (Napomena 33)	Ukupni primljeni krediti
Neto obaveze po osnovu uzetih kredita na dan 1. januara 2023. godine	20.582.867	10.564.164	31.147.031
Povećanje - povlačenje kredita	1.812.181	-	1.812.181
Smanjenje - otplate kredita	(5.679.734)	(1.809.644)	(7.489.378)
Neto obaveze na dan 31. decembra 2023. godine	16.715.314	8.754.520	25.469.834
Neto obaveze po osnovu uzetih kredita na dan 1. januara 2022. godine	22.245.074	15.468.905	37.713.979
Povećanje - povlačenje kredita	4.106.284	2.432.411	6.538.695
Smanjenje - otplate kredita	(5.768.491)	(7.337.152)	(13.105.643)
Neto obaveze na dan 31. decembra 2022. godine	20.582.867	10.564.164	31.147.031

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

33. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Stanovništvo:		
- transakcioni	7.117.318	6.576.379
- štedni	45.385.089	29.147.074
- po osnovu kredita	843.078	1.210.936
- namenski	5.489	4.022
- ostale finansijske obaveze	12.308	9.372
- ostali	-	1
- nedospela kamata	5.016	5.209
	53.368.298	36.952.993
Privreda:		
- transakcioni	29.519.582	28.569.030
- po osnovu kredita	1.632.113	3.066.208
- namenski	828.608	311.554
- ostali	18.205.958	11.233.488
- primljeni krediti	8.754.520	10.564.164
- ostale finansijske obaveze	41.077	55.923
- obaveze za kamatu	5.239	2.645
- nedospela kamata	250.950	95.569
- opozivi depoziti	4.449.867	3.367.528
	63.687.914	57.266.109
Stanje na dan	117.056.212	94.219.102

Na oročene depozite fizičkih lica u dinarima Banka plaća kamatu u rasponu 0% do 6% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja sredstava.

Kamatna stopa na depozite fizičkih lica u stranoj valuti kreće se u rasponu od 0% do 5% godišnje, u zavisnosti od perioda oročavanja.

Na oročene depozite pravnih lica u dinarima Banka plaća kamatu u rasponu od 0% do 6,0% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja sredstava.

Kamatna stopa na depozite pravnih lica u stranoj valuti kreće se u rasponu od 0% do 4,9% godišnje, u zavisnosti od perioda oročavanja.

Primljeni krediti prikazani su u sledećoj tabeli:

Naziv institucije	Odobreni iznos u EUR	Stanje na dan		31.12.2023. Iznos u RSD 000	31.12.2022. Iznos u RSD 000
		31.12.2023. Iznos u EUR	Dospeće		
APEKS	39.075.110	20.269.592	2022–2030.	2.375.063	2.820.886
ProCredit Holding	16.000.000	10.000.000	2023–2025.	1.171.737	1.877.158
Proparco, Francuska	50.000.000	44.444.444	2027.	5.207.720	5.866.120
Ukupno	105.075.110	74.714.036		8.754.520	10.564.164

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

**33. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA
(Nastavak)**

Ne postoje kovenante za primljene kredite od APEKSa i ProCredit Holding Nemačka.

Banka ima obavezu da usaglasi svoje poslovanje sa određenim pokazateljima definisanim u ugovorima o kreditima sa kreditorom Proparco. Na dan 31. decembra 2023. godine, prema obračunu Banke, nije bilo neusaglašenosti sa svim definisanim pokazateljima.

Kamatne stope na primljene kredite se kreću u rasponu do 6m Euribor + 1,70% na godišnjem nivou.

Neiskorišćene kreditne linije prikazane su u sledećoj tabeli:

Naziv institucije	Ugovoren iznos	Valuta	Neiskorišćen iznos na dan 31.12.2023. u EUR	Neiskorišćen iznos na dan 31.12.2023. u RSD 000	Neiskorišćen iznos na dan 31.12.2022. u RSD 000	Rok dospeća
ProCredit Holding	10.000.000	EUR	10.000.000	1.171.737	1.173.224	30.03.2024.
Evropska investiciona banka	20.000.000	EUR	5.000.000	585.868	1.759.836	po povlačenju
Ukupno				1.757.605	2.933.060	

34. REZERVISANJA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Rezervisanja za troškove otpremnina	7.271	5.938
Rezervisanje za sudske sporove (Napomena 39.1)	242.057	279.431
Rezervisanja za vanbilansne pozicije (Napomena 39.2)	137.902	93.214
Stanje na dan	387.230	378.583

Promene rezervisanja u toku **2023. godine** prikazane su u sledećoj tabeli:

	Otpremnine	Sudski sporovi	Vanbilansne pozicije	Ukupno
Početno stanje	5.938	279.431	93.214	378.583
Povećanje	1.333	83.965	166.778	252.076
Smanjenje	-	(54.306)	(122.005)	(176.311)
Iskorišćen iznos	-	(67.033)	-	(67.033)
Kursne razlike	-	-	(85)	(85)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	7.271	242.057	137.902	387.230

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

34. REZERVISANJA (Nastavak)

Promene rezervisanja u toku **2022. godine** prikazane su u sledećoj tabeli:

	Otpremnine	Sudski sporovi	Vanbilansne pozicije	Ukupno
Početno stanje	5.532	311.414	48.713	365.659
Povećanje	406	197.293	172.484	370.183
Smanjenje	-	(197.722)	(127.946)	(325.668)
Iskorišćen iznos	-	(31.554)	-	(31.554)
Kursne razlike	-	-	(37)	(37)
Stanje na dan				
31. decembar 2022. godine	5.938	279.431	93.214	378.583

Rezervisanja za otpremnine zaposlenih na dan 31. decembra 2023. godine su utvrđena u skladu sa zakonskim propisima i opštim aktima Banke, korišćenjem diskontne stope od 6,50% godišnje (31. decembar 2022. godine: 7.52% godišnje), uz pretpostavku prosečnog rasta zarada po stopi od 10% godišnje (31. decembar 2022. godine: 10% godišnje), kao i stope fluktuacije zaposlenih od 10% godišnje (31. decembar 2022. godine: 9% godišnje).

Banka obračunava rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu nastati iz pravnih sporova u skladu sa metodologijom objašnjenoj u Napomenama 3. i 5.14.

Na dan 31. decembra 2023. godine protiv Banke se vodilo 11.044 pravnih sporova pred sudovima (31. decembar 2022. godine: 10.616). Na osnovu procedure koja je uspostavljena u Banci za obračun potencijalnih gubitaka po osnovu sudskih sporova, procenjena su i obračunata ukupna rezervisanja u iznosu od RSD 242.057 hiljada (31. decembar 2022. godina: RSD 279.431 hiljada).

Rukovodstvo Banke je odobrilo visinu obračunatih rezervisanja za pravne sporove i saglasno je sa procenom da neće nastati materijalno značajni gubici iz preostalih sudskih sporova iznad iznosa za koji je izvršeno rezervisanje.

35. TEKUĆE PORESKE OBAVEZE

Tekuće poreske obaveze po osnovu poreza na dobitak na dan 31. decembra 2023. godine iznose RSD 119.666 hiljada (31. decembar 2022. godina: RSD 64.913 hiljada).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

36. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

(a) Odložene poreske obaveze, neto se odnose na sledeće:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	41.543	39.251
Odložena poreska obaveza - revalorizacija nekretnina	(103.892)	(107.261)
Odložena poreska obaveza - revalorizacija finansijskih sredstava	(179)	(162)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	1.091	888
Ostalo	(1)	-
Stanje na dan	(61.438)	(67.284)

(b) Promene na neto odloženim poreskim obavezama u toku godine prikazane su kako sledi:

2023.	01.01.2023.	Priznato kroz bilans uspeha	Priznato kroz izveštaj o ostalom rezultatu	Ukupno 31.12.2023
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	39.251	2.292	-	41.543
Odložene poreske obaveze revalorizacija nekretnina	(107.261)	3.548	(179)	(103.892)
Odložene poreske obaveze revalorizacija finansijskih sredstava	(162)	-	(17)	(179)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	888	203	-	1.091
Ostalo	-	(1)	-	(1)
Odložene poreske obaveze, neto	(67.284)	6.043	(196)	(61.438)

2022.	01.01.2022.	Priznato kroz bilans uspeha	Priznato kroz izveštaj o ostalom rezultatu	Ukupno 31.12.2022.
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	46.616	(7.365)	-	39.251
Odložene poreske obaveze revalorizacija nekretnina	(88.090)	2.994	(22.165)	(107.261)
Odložene poreske obaveze revalorizacija finansijskih sredstava	(119)	-	(43)	(162)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	828	60	-	888
Odložena poreska obaveza po osnovu efekata prve primene MSFI 9	(1.778)	1.778	-	-
Odložene poreske obaveze, neto	(42.543)	(2.533)	(22.208)	(67.284)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***37. OSTALE OBAVEZE**

	31.12.2023.	31.12.2022.
Dobavljači	160.974	103.368
Obaveze za plaćanje u inostranstvo po doznakama	167.566	154.543
Razgraničena provizija za izdavanje garancija i akreditiva	18.745	18.008
Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	33.830	31.760
Razgraničeni administrativni troškovi	16.824	8.135
Razgraničeni prihodi od subvencionisane kamate	275.003	137.286
Obaveze za PDV	10.273	7.762
Obaveza za ostale poreze	13.202	4.870
Ostale obaveze iz poslovanja	637.302	480.308
Obaveze po osnovu lizinga - MSFI 16 (Napomena 40)	148.438	182.166
Razgraničene obaveze po osnovu naknada	18.376	16.583
Razgraničena provizija u valuti po kreditima	18.023	20.859
Stanje na dan	1.518.556	1.165.648

Ostale obaveze iz poslovanja obuhvataju:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Ugašeni računi	99.544	118.436
Neraspoređeni računi	55.206	49.506
Obaveze prema Fondu za razvoj	3.261	3.261
Obaveze prema NKOSK-u	416	1.036
Obaveze po osnovu primljenih avansa za prodaju nepokretnosti	49.220	35.685
Obaveze za procenu nepokretnosti	2.713	3.077
Privremeni račun	208.441	42.264
Obaveze u obračunu	215.152	221.407
Ostale obaveze	3.070	5.636
Obaveze po osnovu uplaćenih troškova izvšnih postupka	279	-
Stanje na dan	637.302	480.308

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***38. KAPITAL**

Kapital Banke obuhvata:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Akcijski kapital - obične akcije (a)	3.663.012	3.663.012
Emisiona premija (b)	2.776.745	2.776.745
Rezerve iz dobiti (c)	1.643.864	1.643.864
Revalorizacione rezerve (d)	652.023	433.411
Akumulirani rezultat – neraspoređeni dobitak (e)	8.544.266	8.950.776
Dobitak tekuće godine	2.333.967	1.231.490
Stanje na dan	19.613.877	18.699.298

(a) Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine se sastoji od 3.663.012 običnih akcija nominalne vrednosti od RSD 1 hiljadu po akciji, što ukupno iznosi RSD 3.663.012 hiljada. U toku 2023. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu Banke.

Struktura akcionara prema učešću u kapitalu i pravu odlučivanja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine je sledeća:

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Broj akcija	% vlasništva	Broj akcija	% vlasništva
ProCredit Holding AG & CO, Frankfurt, Nemačka	3.663.012	100%	3.663.012	100%

(b) Emisiona premija u iznosu od RSD 2.776.745 hiljada na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine nastala je kao razlika između ukupne nominalne vrednosti akcija i dinarske protivvrednosti iznosa uplaćenog od strane akcionara Banke po srednjem kursu Narodne Banke Srbije važećem na dan uplate. ProCredit Holding AG & CO KGaA je krajnji vlasnik Banke sa 100%. Akcionar ima pravo upravljanja Bankom, kao i pravo učešća u raspodeli dobiti. Imaoci običnih akcija odgovaraju za obaveze i snose rizik poslovanja Banke srazmerno broju akcija kojima raspoložu.

U skladu sa propisima Narodne banke Srbije Banka ima dovoljno neto kapitala da zadovolji minimalne zahteve Narodne banke Srbije. U skladu sa Zakonom o bankama novčani deo akcijskog kapitala Banke ne sme biti manji od EUR 10.000.000, preračunatom po srednjem kursu na dan bilansa stanja.

(c) Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom za procenjene gubitke.

(d) Revalorizacione rezerve nastale su kao rezultat usklađivanja vrednosti nekretnina i usklađivanja vrednosti vlasničkih i dužničkih instrumenata sa tržišnom vrednošću:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Revalorizacione rezerve po osnovu vrednovanja nekretnina	805.186	804.170
Rezerve fer vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju kroz ostali rezultat	1.012	916
Rezerve fer vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju kroz ostali rezultat	(154.175)	(371.675)
Stanje na dan	652.023	433.411

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***38. KAPITAL (Nastavak)**(d) Promene na *revalorizacionim rezervama za nekretnine* prikazane su kako sledi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje na dan 1. januara	804.170	678.570
Povećanje revalorizacionih rezervi	1.195	147.765
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(179)	(22.165)
Stanje na dan	805.186	804.170

Promene na *revalorizacionim rezervama vlasničkih instrumenata* koji se vrednuju kroz ostali rezultat prikazane su kako sledi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje na dan 1. januar	916	675
Povećanje revalorizacionih rezervi	113	284
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(17)	(43)
Stanje na dan	1.012	916

Promene na *revalorizacionim rezervama dužničkih instrumenata* koji se vrednuju kroz ostali rezultat prikazane su kako sledi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje na dan 1. januara	(371.675)	11.791
Povećanje/(smanjenje) revalorizacionih rezervi	217.500	(383.466)
Stanje na dan	(154.175)	(371.675)

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***38. KAPITAL (Nastavak)**

(e) Akumulirani rezultat obuhvata kumulirani neraspoređeni dobitak iz ranijih godina koji je proizašao iz razlike između prihoda i rashoda. Dobitak iz tekućeg perioda predstavlja razliku između prihoda i rashoda umanjenu za porez na dobitak, uvećan ili umanjen za dobitak ili gubitak po osnovu odloženih poreza.

	31.12.2023.
Neraspoređeni dobitak 2009. godine	120.094
Neraspoređeni dobitak 2011. godine	500.000
Neraspoređeni dobitak 2013. godine	807.537
Neraspoređeni dobitak 2014. godine	1.080.758
Neraspoređeni dobitak 2015. godine	738.000
Neraspoređeni dobitak 2016. godine	1.621.259
Neraspoređeni dobitak 2017. godine	1.189.346
Neraspoređeni dobitak 2018. godine	996.082
Neraspoređeni dobitak 2019. godine	680.985
Neraspoređeni dobitak 2020. godine	666.990
Neraspoređeni dobitak 2021. godine	83.976
Efekte prve primene MSFI 9	59.239
Akumulirani rezultat	8.544.266
Dobitak tekuće godine	2.333.967
Ukupno	10.878.233

Skupština akcionara Banke je na sednici održanoj 29. avgusta 2023. godine donela Odluku o raspodeli neraspoređene dobiti kojom je odobrena isplata dividende akcionarima ProCredit Holding AG & CO KgaA u ukupnom iznosu od RSD 1.638.000 hiljada.

39. POTENCIJALNE OBAVEZE I VANBILANSNE POZICIJE**39.1. Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Protiv Banke se vodi 11.044 (31. decembar 2022. godine: 10.616) pravnih sporova pred sudovima. Ukupno procenjeni iznos tužbenih zahteva, uključujući troškove i kamate, iznosi RSD 828.752 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 748.946 hiljada).

Konačan ishod sudskih sporova u toku je neizvestan. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 34, Banka je formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proisteći iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od RSD 242.057 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 279.431 hiljada). Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda preostalih sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

Banka vodi sudske sporove protiv trećih lica radi naplate svojih potraživanja. Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je izvršila ispravku vrednosti na teret rezultata tekuće i prethodnih godina.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***39. POTENCIJALNE OBAVEZE I VANBILANSNE POZICIJE (Nastavak)****39.2. Vanbilansne pozicije**

Vanbilansne pozicije izložene kreditnom riziku, u bruto iznosu, prikazane su u sledećoj tabeli:

Preuzete buduće obaveze	31.12.2023.	31.12.2022.
Plative garancije:		
- u dinarima	697.516	788.197
- u stranoj valuti	2.885.301	2.229.479
Carinske garancije	1.622.654	1.118.056
Odobreni neiskorišćeni okvirni krediti	10.107.668	9.935.774
	15.313.139	14.071.506
Činidbene garancije u dinarima	2.700.295	2.531.741
Činidbene garancije u stranoj valuti	2.944.690	3.703.257
Ukupne vanbilansne pozicije na dan	20.958.124	20.306.504

Struktura odobrenih *neiskorišćenih okvirnih kredita* je sledeća:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Odobreni minusi po tekućim računima u dinarima	239.425	249.307
Odobreni okvirni krediti pravnim licima i preduzetnicima u dinarima	1.619.664	1.610.351
Odobreni krediti po kreditnim karticama u dinarima	52.055	46.118
Odobreni indeksirani revolving krediti	3.844.963	4.920.222
Odobreni dinarski revolving krediti	3.794.131	2.651.088
Odobreni krediti za projektno finansiranje	291.902	191.477
Odobreni neiskorišćeni gotovinski limit	191.008	267.211
Odobreni neiskorišćeni iznos kredita odobrenog u tranšama	74.520	-
Stanje na dan	10.107.668	9.935.774

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine formirala rezervisanja za vanbilansne pozicije u iznosu od RSD 137.902 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 93.214 hiljada), kao što sledi:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Izdate plative garancije u dinarima	24.352	10.010
Izdate plative garancije indeksirane	70.935	57.498
Neiskorišćeni okvirni krediti dinarski	15.503	9.203
Neiskorišćeni okvirni krediti indeksirani	6.765	4.623
Izdate plative garancije indeksirane - povezane banke	2	1
Ukupno rezervisanje za potencijalne obaveze u vanbilansnim pozicijama	117.557	81.335
Rezervisanja za činidbene garancije	20.345	11.879
Ukupna rezervisanja za vanbilansne pozicije (Napomena 34)	137.902	93.214

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

40. LIZING**Identifikovano sredstvo i period trajanja lizinga**

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima zaključenih 12 ugovora o lizingu. Svi ugovori o lizingu se odnose na zakup poslovnih prostora. Pri proceni trajanja zakupa za poslovnice, Banka procenjuje da raniji izlazak iz ugovora nosi sa sobom ekonomske posledice po poslovanje Banke.

Dodatno, pri ulasku u zakupe planirano je da se ostane u zakupu tokom celokupnog trajanja ugovora. Stoga, Banka za period trajanja ugovora za zakupe poslovnica određuje period jednak ugovorenom periodu bez umanjenja vezana za opcije za raniji izlazak iz ugovora.

Pored zakupa poslovnih prostora, Banka ima 2 ugovora o zakupu stanova za potrebe zaposlenih, koji su zaključeni na period od 12 meseci. Pri proceni trajanja zakupa stanova, Banka procenjuje da izlazak iz ugovora ne nosi sa sobom ekonomske posledice po poslovanje Banke, tako da ih tretira u skladu sa ugovorenim periodom od 12 meseci, odnosno, kao kratkoročni lizing.

Dodatno, rukovodstvo Banke nakon isteka ugovora donosi odluku o daljem produženju zakupa stanova, tako da nije izvesno da će zakup trajati duže od ugovorenog perioda od 12 meseci.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima zaključen ugovor o zakupu IT opreme, ali imajući u vidu da je vrednost svakog pojedinačnog sredstva iz ugovora manja od EUR 5.000, Banka koristi izuzetak za sredstva male vrednosti i ne priznaje ugovor u skladu sa MSFI 16.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***40. LIZING (Nastavak)**

Promene na obavezama po osnovu lizinga i sredstava sa pravom korišćenja u toku godine prikazane su kako sledi:

Lizing obaveza priznata na dan 1. januara 2022. godine	190.887
Plaćanja lizing obaveza u toku 2022. godine	(39.553)
Novi lizing ugovori u toku 2022. godine	25.231
Efekat diskontovanja lizing obaveze inkrementalnom stopom zaduživanja - trošak kamate	5.983
Kursne razlike	(382)
Ukupna lizing obaveza na dan 31. decembra 2022. godine	182.166
Plaćanja lizing obaveza u toku 2023. godine	(40.639)
Modifikacije ugovora u toku 2023. godine	1.880
Efekat diskontovanja lizing obaveze inkrementalnom stopom zaduživanja - trošak kamate	5.240
Kursne razlike	(209)
Ukupna lizing obaveza na dan 31. decembra 2023. godine (Napomena 37)	148.438
Obaveze po osnovu lizing ugovora sa dospećem do 1 godine	-
Obaveze po osnovu lizing ugovora sa dospećem od 1 do 5 godina	77.178
Obaveze po osnovu lizing ugovora sa dospećem preko 5 godina	71.260
Sredstva sa pravom korišćenja priznata na dan 1. januara 2023. godine	175.093
Amortizacija sredstava sa pravom korišćenja u toku 2023. godine - trošak amortizacije	(35.972)
Modifikacije ugovora u toku 2023. godine	1.880
Ukupna sredstva sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2023. godine (Napomena 27)	141.001

41. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Banka je izvršila usaglašavanje potraživanja slanjem izvoda otvorenih stavki svim pravnim licima i preduzetnicima na dan 30. novembra 2023. godine.

Od 11.219 (2022. godina: 11.219) ukupno poslanih izvoda otvorenih stavki, 841 (2022. godina: 919) je potvrđen, 6 (2022. godina : 19) je osporeno, dok ostali nisu vraćeni.

Ukupna vrednost osporenih potraživanja Banke iznosi RSD 97 hiljada (2022. godina: RSD 27 hiljada).

Imajući u vidu da je usaglašavanje sa dobavljačima vršeno na tri različita datuma, nije praktično navesti koliko iznose neusaglašene obaveze sa dobavljačima, ali nije bilo materijalno značajnih neusaglašanih stanja obaveza.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

42. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA NARODNE BANKE SRBIJE

Pokazatelji poslovanja	Propisani pokazatelji	Ostvareni	
		31.12.2023.	31.12.2022.
	EUR	EUR	EUR
Kapital	10 miliona	145 miliona	145 miliona
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	Min. 8%	18,63%	19,06%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Min. 6%	18,63%	19,06%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Min. 4,5%	18,63%	19,06%
Ulaganja banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i osnovna sredstva banke	Max. 60%	13,88%	12,71%
Zbir velikih izloženosti banke	Max. 400%	14,36%	26,27%
Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Max. 25%	10,57%	15,74%
Pokazatelj likvidnosti	Min. 1	3,55	2,81
Uži pokazatelj likvidnosti	Min. 0,5	3,31	2,63
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)	Min. 100%	513%	256%
Pokazatelj deviznog rizika	Max. 20%	2,52%	2,56%
Pokazatelj rizika koncentracije	Max. 50%	0,00%	0,00%

43. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

Banka je članica ProCredit Grupe, sastavljene od razvojno orijentisanih banaka koje posluju u istočnoj Evropi i Africi, kao i banke u Nemačkoj. Matično društvo Grupe je ProCredit Holding, Frankfurt – firma koja vodi ProCredit Grupu. ProCredit Holding u svom sastavu ima i dve Akademije, kao i kompaniju za izradu softvera Quipu.

Na konsolidovanom nivou ProCredit Grupa je nadgledana od strane Bundes Bank i BaFin-a. Sve članice Grupe su u većinskom vlasništvu ProCredit Holding-a, a u slučaju Banke, ProCredit Holding (PCH) poseduje 100% običnih akcija Banke.

(a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine

	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	Stanje na dan 31.12.2023.	Stanje na dan 31.12.2022.
Kredit i potraživanja od povezanih banaka i drugih finansijskih organizacija	-	1.615.154	1.615.154	801.643
ProCredit Bank Nemačka	-	1.615.154	1.615.154	800.783
Ostali dati depoziti u stranoj valuti	-	-	-	-
Nostro računi	-	1.615.154	1.615.154	800.783
ProCredit Finance II SPV	-	-	-	860
Investicije u zavisna društva	127.752	-	127.752	127.752
ProCredit Leasing (Napomena 25)	127.752	-	127.752	127.752

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

43. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (Nastavak)

(a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine (Nastavak)

	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	Stanje na dan 31.12.2023.	Stanje na dan 31.12.2022.
Obaveze po osnovu derivata	-	-	1.046	1.046	347
ProCredit Bank Nemačka (Napomena 31)	-	-	1.046	1.046	347
Ostale obaveze	18.023	-	53.284	71.307	50.586
QUIPU GMBH Nemačka	-	-	52.598	52.598	28.418
ProCredit Bank Nemačka	-	-	254	254	-
ProCredit Bank Kosovo	-	-	200	200	581
ProCredit Bank Severna Makedonija	-	-	-	-	214
Makedonska Akademija	-	-	232	232	-
Nemačka Akademija	-	-	-	-	514
ProCredit Holding	18.023	-	-	18.023	20.859

(b) Prihodi i rashodi iz odnosa sa povezanim licima u toku godine

	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	2023. Ukupno	2022. Ukupno
Prihodi od kamata	-	-	19.350	19.350	2.330
ProCreditBank Nemačka	-	-	19.350	19.350	2.330
Rashodi kamata	94.274	-	89.298	183.572	218.659
ProCredit Bank Nemačka	-	-	89.298	89.298	74.228
ProCredit Holding	94.274	-	-	94.274	139.723
ProCredit Bank Bugarska	-	-	-	-	4.708
Prihodi od naknada i provizija	-	47	-	47	512
SPV	-	-	-	-	470
ProCredit Leasing	-	47	-	47	42
Rashodi naknada i provizija	65.737	-	100.668	166.405	163.214
ProCredit Bank Nemačka	-	-	100.668	100.668	91.665
ProCredit Holding	65.737	-	-	65.737	71.549

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

43. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (Nastavak)

(b) Prihodi i rashodi iz odnosa sa povezanim licima u toku godine (Nastavak)

	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	2023. Ukupno	2022. Ukupno
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	-	-	126.573
ProCredit Bank Nemačka	-	-	-	-	126.573
Neto gubitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	-	-	28.776	28.776	-
ProCredit Bank Nemačka	-	-	28.776	28.776	-
Ostali poslovni prihodi	3.284	546	75.722	79.552	63.347
ProCredit Bank BIH	-	-	7.633	7.633	6.570
ProCredit Bank Severna Makedonija	-	-	11.839	11.839	6.587
ProCredit Bank Rumunija	-	-	6.138	6.138	4.043
ProCredit Holding	3.284	-	-	3.284	65
ProCredit Bank Bugarska	-	-	14.599	14.599	6.609
ProCredit Leasing	-	546	-	546	1.722
ProCredit Bank Albanija	-	-	8.927	8.927	8.514
ProCredit Bank Gruzija	-	-	8.331	8.331	9.861
ProCredit Bank Kosovo	-	-	11.430	11.430	16.645
ProCredit Bank Moldavija	-	-	6.825	6.825	2.731
Ostali rashodi	173.716	-	413.581	587.297	501.417
Nemačka Akademija	-	-	45.080	45.080	34.160
Makedonska Akademija	-	-	366	366	-
ProCredit Holding	173.716	-	-	173.716	159.496
QUIPU GMBH Nemačka	-	-	363.911	363.911	304.920
QUIPU Shpk Kosovo	-	-	4.219	4.219	2.841
ProCredit Bank Nemačka	-	-	5	5	-

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***43. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (Nastavak)****(c) Preuzete i potencijalne obaveze sa povezanim licima**

	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	Stanje na dan 31.12.2023.	Stanje na dan 31.12.2022.
Izdane plative garancije	-	-	15.109	15.109	8.927
ProCredit Bank Severna Makedonija	-	-	3.242	3.242	2.927
ProCredit Bank Bugarska	-	-	11.867	11.867	6.000
Potraživanja po osnovu primljenog revolving kredita	1.171.737	-	-	1.171.737	1.173.224
ProCredit Holding (Napomena 33)	1.171.737	-	-	1.171.737	1.173.224
Potraživanja po forward FX svop kupovini strane valute -					
ProCredit Bank Nemačka	-	-	1.495.373	1.495.373	1.376.894
Potraživanja po forward FX svop prodaji strane valute -					
ProCredit Bank Nemačka	-	-	1.495.721	1.495.721	1.378.913

(d) Krediti zaposlenima

Banka je u toku 2023. godine odobravalala kredite zaposlenima po uslovima koji se ne razlikuju od tržišnih.

U toku 2023. godine Banka je zaposlenima odobrila kredite u iznosu od RSD 96.657 hiljada (2022. godina: RSD 93.404 hiljade).

Stanje kredita datih zaposlenima na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 275.523 hiljade (31. decembar 2022. godine: RSD 390.284 hiljade).

Članovima Upravnog odbora u toku 2023. godine nisu odobravani krediti.

(e) Primanja rukovodstva i Upravnog odbora

Članovi Izvršnog odbora Banke ostvaruju primanja po osnovu zarade. Bruto zarade isplaćene članovima Izvršnog odbora u toku 2023. godine iznosile su RSD 61.900 hiljada (2022. godina: RSD 35.366 hiljada).

Ukupna bruto primanja članova Upravnog odbora u 2023. godini iznosila su RSD 7.741 hiljadu (2022. godina: RSD 3.146 hiljada).

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.*(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)***44. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI U IZVEŠTAJU O TOKOVIMA GOTOVINE**

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata iskazanih u Izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

	31.12.2023.	31.12.2022.
U dinarima:		
Žiro račun	10.419.001	6.611.375
Gotovina u blagajni	970.518	902.321
Ukupno	11.389.519	7.513.696
U stranoj valuti:		
Devizni računi (Napomena 23)	4.679.211	3.539.264
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	5.046.955	1.563.643
Ukupno	9.726.166	5.102.907
Stanje na dan	21.115.685	12.616.603

45. UTICAJ GLOBALNE MAKROEKONOMSKE NESTABILNOSTI NA POSLOVANJE BANKE

Početak marta 2022. godine došlo je do povećane nestabilnosti na svetskim finansijskim i robnim tržištima usled eskalacije konflikta u Ukrajini, koji i dalje traje i koji je praćen uvođenjem sankcija određenim ruskim kompanijama i pojedincima. Pored toga, u oktobru 2023. godine, počeo je sukob na Bliskom istoku između Izraela i Palestine.

Ovi događaji doveli su do višestrukih problema koji utiču na stabilnost globalne ekonomije, rastuće stope inflacije, energetska nestabilnost i nesigurnost u globalnom bankarskom sektoru, koji mogu imati značajne finansijske efekte na mnoge entitete. To uključuje entitete sa fizičkim operacijama u pogođenim područjima i sektorima, kao i indirektno interesne strane (npr. dobavljači i kupci, investicije i zajmodavci).

Banka je izvršila analizu svog kreditnog portfolija kako bi procenila mogućnost negativnog uticaja rata u Ukrajini i sankcija protiv Rusije i Belorusije na kvalitet kreditnog portfolija i poslovanje Banke. Inicijalno su identifikovani klijenti sa materijalnim poslovnim odnosima sa ovim zemljama. Uglavnom, ovi klijenti su bili u mogućnosti da se prilagode promenljivoj situaciji, a u skladu sa tim prilagode svoje poslovne odnose i ublaže potencijalne rizike. Ni sankcije ni indirektni efekti rata nisu doveli do značajne promene u kvalitetu kreditnog portfolija.

Pored ove analize, od trećeg kvartala 2022. godine Banka analizira i mogući uticaj energetske krize na kreditni portfolio tako što su identifikovani klijenti iz energetske intenzivnih industrija u kombinaciji sa slabijim finansijskim pokazateljima.

Zaključak je da do kraja 2023. godine, Banka nije imala migraciju klijenata u lošiji klaster i da energetska kriza nije imala značajne negativne efekte na kreditni portfolio.

Uprkos ograničenoj direktnoj izloženosti, usled nastavka sukoba i dalje makroekonomske nestabilnosti, može se očekivati dodatni negativan uticaj na globalnu ekonomiju, posebno na cene energenata, promene deviznih kurseva, kamatne stope, berzanske aktivnosti, poremećaje lanaca snabdevanja i pojačane inflatorne pritiske, koji mogu indirektno uticati na poslovanje Banke.

Banka će svakako pažljivo nastaviti da prati trendove i blagovremeno reaguje u slučaju dodatnih poremećaja na tržištu, te po potrebi sprovede dodatne analize kreditnog portfolija.

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023.
(Svi iznosi su izraženi u RSD hiljada osim ako nije drugačije naznačeno)

46. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2023.**

Sadržaj

1.	Opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture ProCredit Bank a.d. Beograd	1
2.	Analiza finansijskih izveštaja	3
3.	Informacije o kadrovskim pitanjima	6
4.	Informacije o ulaganjima u zaštitu životne sredine i korporativnoj društvenoj odgovornosti	7
5.	Planirani razvoj u narednom periodu	11
6.	Aktivnosti istraživanja i razvoja.....	11
7.	Informacije o otkupu sopstvenih akcija.....	11
8.	Postojanje ogranaka.....	11
9.	Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika	12
10.	Događaji nakon datuma izveštajnog perioda	22

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

1. Opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture ProCredit Bank a.d. Beograd

ProCredit Bank a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Banka“ ili „ProCredit Bank“) osnovana je Ugovorom o osnivanju Micro Finance Bank a.d. Beograd, zaključenim 31. marta 2001. godine između 5 osnivača – inostranih finansijskih institucija.

Banka je dobila dozvolu za rad Rešenjem Narodne banke Jugoslavije broj G.538 od 5. aprila 2001. godine. Banka je stekla svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar Privrednog suda u Beogradu pod brojem V Fi-3571-01 od 9. aprila 2001. godine (registarski uložak 3-135-00).

Banka obavlja svoje aktivnosti u skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom i ima „veliko ovlašćenje“ za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom.

Banka poslovanje obavlja u svom sedištu u Beogradu, u ulici Milutina Milankovića br. 17 i 6 ekspoziura od kojih su po jedna u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu, Nišu, Subotici i Pančevu.

Ko su akcionari ProCredit Bank u Srbiji?

ProCredit Grupu, u okviru koje danas posluje ProCredit Bank u Srbiji, predvodi ProCredit Holding, sa sedištem u Frankfurtu na Majni u Nemačkoj. Banka je član ProCredit Grupe.

ProCredit Holding AG & CO KGaA je vlasnik 100% kapitala Banke i ujedno krajnji matični entitet ProCredit Grupe.

Ključne specifičnosti ProCredit Grupe

ProCredit Grupa se sastoji od banaka i finansijskih institucija koje pružaju bankarske usluge u zemljama u razvoju u Istočnoj Evropi i Latinskoj Americi, kao i u Nemačkoj. ProCredit banke u svom poslovanju poštuju najviše standarde odgovornog bankarstva.

Sve banke u okviru ProCredit Grupe posluju kao „matične banke“ za mala i srednja preduzeća, poljoprivrednike i građane, dok u svom radu negujemo poslovni pristup zasnovan na etičkim vrednostima. Uspostavili smo *pet osnovnih principa* na kojima se zasniva poslovanje ProCredit institucija:

- **Transparentnost:** Klijentima, javnosti i našim zaposlenima pružamo transparentne informacije. Na primer, trudimo se da naši klijenti u potpunosti razumeju uslove ugovora koje zaključuju sa nama, angažovani smo na polju finansijske edukacije u cilju podizanja svesti javnosti o opasnostima netransparentnih finansijskih ponuda.
- **Kultura otvorene komunikacije:** Komuniciramo međusobno na otvoren, fer i konstruktivan način. Konfliktima na radnom mestu pristupamo profesionalno, radeći zajedno na pronalaženju rešenja.
- **Društvena odgovornost i tolerancija:** Našim klijentima nudimo pouzdane i dobro utemeljene savete. Pre nego što ponudimo kredite klijentima, mi procenjujemo njihovu ekonomsku i finansijsku situaciju, njihov poslovni potencijal i njihovu mogućnost otplate kako bi se izbegla prezaduženost i pružile odgovarajuće finansijske usluge. Pored toga, svim klijentima i zaposlenima pristupamo uz poštenje i uvažavanje, bez obzira na njihovo poreklo, boju kože, jezik, pol ili verska uverenja.

Takođe, vodimo računa o tome da se zahtevi za kredite procenjuju u pogledu usklađenosti podnosioca zahteva sa našom etičkom poslovnom praksom. Krediti se ne odobravaju preduzećima ili pojedincima ukoliko se sumnja da praktikuju rad koji je nebezbedan, štetan za životnu sredinu ili se kosi sa moralnim principima, što se posebno odnosi na korišćenje dečje radne snage.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

1. Opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture ProCredit Bank a.d. Beograd (Nastavak)

Ključne specifičnosti ProCredit Grupe (Nastavak)

- **Visoki profesionalni standardi:** Naši zaposleni preuzimaju ličnu odgovornost za kvalitet svog rada i konstantno rade na svom profesionalnom razvoju.
- **Lični integritet i posvećenost:** Prava i ličnost svih zaposlenih u ProCredit Grupi uživaju najviše poštovanje. Istovremeno, od zaposlenih se u svakom trenutku očekuje posvećenost i iskrenost.

U svom svakodnevnom radu, Banka nije fokusirana na kratkoročno povećanje profita, već na uspostavljanje i održavanje dugoročnog partnerstva sa svim svojim klijentima.

Odnosi sa povezanim stranama

Banka je članica ProCredit Grupe, sastavljene od razvojno orijentisanih banaka koje posluju u Istočnoj Evropi i Latinskoj Americi, kao i banke u Nemačkoj.

Matično društvo Grupe, ProCredit Holding, Frankfurt – firma koja vodi ProCredit Grupu, u svom sastavu ima i dve Akademije, kao i kompaniju za izradu softvera Quipu.

Na konsolidovanom nivou Grupa je nadgledana od strane Bundes Bank i BaFin-a. Sve članice Grupe su u većinskom vlasništvu ProCredit Holding-a, a u slučaju Banke, ProCredit Holding poseduje 100% običnih akcija Banke.

Banka je osnovala ProCredit Leasing d.o.o. Beograd. ProCredit Leasing d.o.o. je registrovan kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005. godine. Banka je 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o. Beograd.

U skladu sa Zakonom o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje, Skupština ProCredit Leasing d.o.o. je dana 1. januara 2018. godine donela Odluku o prestanku rada i pokretanju likvidacije, koja je u zakonskom roku dostavljena Narodnoj banci Srbije kao regulatornom telu, i koja je dala saglasnost za pokretanje postupka likvidacije. Postupak likvidacije ProCredit Leasing d.o.o. je otpočeo 30. aprila 2018. godine i još uvek je u toku.

S obzirom da Banka ispunjava uslove iz člana 8. Odluke o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, nisu sastavljeni konsolidovani finansijski izveštaji na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2023.

Transakcije koje se obavljaju između članica grupacije uključuju kredite, depozite, usluge obuka zaposlenih i druge transakcije i predmet su analize transfernih cena za 2023. godinu.

Detaljan prikaz transakcija sa povezanim stranama obelodanjen je u Napomeni 43. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

2. Analiza finansijskih izveštaja

ANALIZA BILANSA STANJA

Struktura ukupne bilansne aktive i pasive Banke i učešće pojedinih kategorija je sledeća:

AKTIVA	Iznos u RSD hiljada	Učešće u %	PASIVA	Iznos u RSD hiljada	Učešće u %
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	29.917.809	18,39	Depoziti i ostale obaveze prema prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	23.957.643	14,72
Potraživanja po osnovu derivata	1.898	0,00	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	117.056.212	71,94
Hartije od vrednosti	5.203.368	3,20	Obaveze po osnovu derivata	1.095	0,00
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	12,10	Rezervisanja	387.230	0,24
Kredit i potraživanja od komitenata	103.654.790	63,71	Tekuće poreske obaveze	119.666	0,07
Investicije u zavisna društva	127.752	0,08	Odložene poreske obaveze	61.438	0,04
Nematerijalna imovina	390.354	0,24	Ostale obaveze	1.518.556	0,93
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.217.268	1,36	Ukupne obaveze	143.101.840	87,94
Investicione nekretnine	136.123	0,08	Akcijski kapital	6.439.757	3,96
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	47.370	0,03	Dobitak	10.878.233	6,69
Ostala sredstva	1.322.652	0,81	Rezerve	2.295.887	1,41
UKUPNO AKTIVA	162.715.717	100,00	UKUPAN KAPITAL	19.613.877	12,06
			UKUPNO PASIVA	162.715.717	100,00

Ukupna bilansna suma Banke na dan 31. decembra 2023. godine beleži rast od RSD 13.982.457 hiljada ili 9,40% u odnosu na 31. decembar 2022. godine, kada je iznosila RSD 148.733.260 hiljada.

Najveći rast beleže krediti i potraživanja od banaka u iznosu od RSD 8.084.494 hiljade ili 69,62% u odnosu na 31. decembar 2022. godine, prvenstveno zbog povećanog ulaganja u repo transakcije.

S druge strane, krediti i potraživanja dati komitentima beleže pad u iznosu od RSD 3.258.349 hiljada, odnosno 3,05% u odnosu na isti datum 2022. godine. U sektorskoj strukturi datih kredita i depozita dominira sektor pravnih lica sa učešćem u ukupnim bruto plasmanima u iznosu od RSD 74.829.329 hiljada ili 72,19% (31. decembar 2022. godine: 77,42%), pri čemu dugoročni plasmani učestvuju sa 79,42% (31. decembar 2022. godine: 79,91%).

Pad u 2023. godini beleže i hartije od vrednosti u iznosu od RSD 1.538.611 hiljada ili 22,82%, što je prvenstveno posledica dospeća državnih obveznica koje je izdalo Ministarstvo finansija Republike Srbije.

U strukturi obaveza došlo je do povećanja nivoa depozita prema drugim komitentima za RSD 22.837.110 hiljada, odnosno 24,24% u odnosu na 31. decembar 2022. godine, što je uglavnom posledica povećanja oročenih depozita fizičkih lica.

Na dan 31. decembra 2023. godine, depoziti stanovništva čine 45,10% (31. decembar 2022. godine: 39,22%), a depoziti privrede 54,90% ukupnih depozita komitenata (31. decembar 2022. godine: 60,78%).

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

2. Analiza finansijskih izveštaja (Nastavak)**ANALIZA BILANSA STANJA (Nastavak)**

Istovremeno sa povećanjem depozita komitenata, došlo je i do smanjenja obaveza prema drugim finansijskim organizacijama u iznosu od RSD 10.180.208 hiljada, odnosno 49,49% u odnosu na 31. decembar 2022. godine, najvećim delom zbog smanjenja depozita u stranoj valuti od povezanih pravnih lica.

Ukupan kapital čini 12,05%, a akcijski kapital 3,96% ukupne pasive Banke na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembar 2022. godine: 12,57%, odnosno 4,33%, respektivno).

Nije bilo promena u strukturi akcionara tokom 2023. godine. Tokom 2023. godine Banka je odobrila dividende akcionaru u iznosu od RSD 1.638.000 hiljada, a isplatila je dividende u iznosu od RSD 1.392.300 hiljada.

Banka je u vlasništvu jednog akcionara koji ima učešće od 100% u ukupnom akcionarskom kapitalu. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine je sledeća:

U RSD hiljada	Akcijski kapital	% učešća
ProCredit Holding AG & CO KGaA, Frankfurt, Nemačka	3.663.012	100,00
Ukupno	3.663.012	100,00

Detaljna struktura pozicija bilansa stanja i podaci o poslovnoj politici Banke i ProCredit Grupe u pogledu plasiranja sredstava, naplate plasmana i ocene finansijskog stanja dužnika prikazani su u Napomenama 20. do 40. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

Banka je u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu vršila usaglašavanje uzajamnih potraživanja i obaveza sa svojim dužnicima i nije bilo materijalno značajnih neusaglašenih potraživanja i obaveza.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

2. Analiza finansijskih izveštaja (Nastavak)**ANALIZA BILANSA USPEHA**

Banka je prema finansijskim izveštajima za 2023. godinu iskazala prihode u iznosu od RSD 10.979.320 hiljada (2022. godina: RSD 7.616.399 hiljada) i rashode u iznosu od RSD 8.645.353 hiljade (2022. godina: RSD 6.384.909 hiljada). Banka je u tekućoj poslovnoj godini ostvarila neto dobitak od RSD 2.333.967 hiljada (2022. godina: RSD 1.231.490 hiljada).

Struktura prihoda i rashoda i njihovo učešće u odgovarajućim kategorijama bilansa uspeha za 2023. godinu je sledeća:

Opis	Iznos u RSD hiljada
Prihodi	
Prihodi od kamata	8.203.007
Prihodi od naknada i provizija	2.512.011
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	45.151
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11.318
Ostali poslovni prihodi	112.693
Ostali prihodi	89.097
Dobitak po osnovu odloženih poreza	6.043
Ukupno prihodi	10.979.320
Rashodi	
Rashodi kamata	(2.502.512)
Rashodi naknada i provizija	(616.142)
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(9.227)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(930.148)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1.332.114)
Troškovi amortizacije	(172.293)
Ostali rashodi	(2.804.274)
Porez na dobitak	(278.643)
Ukupno rashodi	(8.645.353)
Neto rezultat – dobitak nakon oporezivanja	2.333.967

Dobitak Banke nakon oporezivanja je povećan za 89,52%, najvećim delom zbog povećanja prihoda od kamata i naknada u 2023. godini.

Prihodi od kamata čine 74,71% ukupnih prihoda u 2023. godini i povećani su u odnosu na 2022. godinu za RSD 3.322.082 hiljade ili 68,06%, prvenstveno usled rasta prihoda od kamata po osnovu kredita pravnim licima i preduzetnicima i plasiranja viška likvidnih sredstava Narodnoj banci Srbije kroz repo transakcije.

Rashodi kamata čine 28,95% ukupnih rashoda u 2023. godini i povećani su u odnosu na 2022. godinu za RSD 1.546.286 hiljada ili 161,71%, prvenstveno zbog povećanja depozita fizičkih lica. Shodno tome, najveći rast su imali rashodi od kamata plaćenih po osnovu depozita fizičkih lica.

Povećanje neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u 2023. godini za RSD 121.923 hiljade ili 15,09% u odnosu na 2022. godinu je rezultat povećanja rezervisanja po datim kreditima komitentima.

Detaljna struktura pozicija bilansa uspeha prikazana je u Napomenama 7. do 18. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

3. Informacije o kadrovskim pitanjima

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala 431 zaposlenog radnika (31. decembar 2022. godine: 404 radnika).

ProCredit Bank ulaže značajne napore i sredstva u kontinuiran razvoj svojih zaposlenih. Tokom proteklih godina, tačnije u periodu od 2014. do kraja 2023. godine, investirano je oko 9 miliona evra u različite programe obuke i usavršavanja svojih zaposlenih.

Tokom 2023. godine programi obuke i svi seminari su vraćeni u redovni način rada, odnosno uživo i u prostorijama akademije u Firtu, kao i u trening centru na Avali. Samo se veoma mali broj teoretskih blokova, održao po izuzetku – online.

Plan je da se i tokom 2024. godine u programe obuke uloži oko pola miliona evra. Intenzivni višegodišnji programi obuke se organizuju o trošku Banke kako za postojeće menadžere tako i za zaposlene kod kojih je prepoznat ovaj potencijal. Pored njih, za programe na akademijama mogu se prijaviti svi zaposleni koji imaju interesovanje za ovaj vid usavršavanja. Akademije je uspešno završilo 66 zaposlenih, a trenutno obe akademije pohađa 19 koleginica i kolega.

Posebna pažnja posvećuje se učenju engleskog jezika. Za zaposlene se organizuju šestonedeljni intenzivni kursevi jezika sa predavačima kojima je engleski maternji jezik. Tokom 2023. godine organizovano je 6 kurseva u trajanju od 4 do 6 nedelja – ukupno 11 zaposlenih im je prisustvovalo. Kursevi se nastavljaju i u 2024. godini, biće 6 kurseva, i biće organizovani i kao online i kao hibrid (kombinacija predavanja uživo i online).

Osim navedenih treninga za stalno zaposlene, 4 puta u 2024. godini će se organizovati i uvodna obuka iz oblasti bankarstva i finansija pod nazivom ProCredit Onboarding Programme u trajanju od šest meseci, namenjena diplomiranim studentima i zainteresovanim pojedincima sa praktičnim radnim iskustvom. Cilj ovog Programa je obuka novozaposlenih i selekcija najboljih kandidata za otvorene pozicije u našem timu.

ProCredit Onboarding Programme je međunarodni program, održava se na engleskom jeziku uz učešće zaposlenih iz svih zemalja u kojima ProCredit Bank ima svoja predstavništva. Ovaj program predstavlja polaznu tačku za zaposlenje u Banci i tokom proteklih deset godina ovaj program je pohađalo više od 750 mladih diplomaca iz svih krajeva Srbije, od kojih je oko 340 primljeno u radni odnos u Banci, a aktivno je ostalo u radnom odnosu 110 i oni danas čine važan deo tima.

U Banci se posebno neguje kultura otvorene i direktne komunikacije, na svim nivoima. Tako svi zaposleni imaju redovne godišnje evaluacije rada sa timom evaluatora koji je sastavljen od predstavnika najvišeg menadžmenta, uključujući članove Izvršnog odbora. Ove evaluacije se sprovode od 2013. godine i značajno utiču na poboljšanje učinka rada i na upravljanje resursima.

Pored detaljne godišnje evaluacije, svi zaposleni imaju i redovan godišnji razgovor sa direktno nadređenim, tako da je omogućen kontinuiran *feedback* koji pospešuje dvosmernu komunikaciju i omogućuje zaposlenima da steknu širu sliku razvojne strategije i svog ličnog doprinosa uspehu Banke.

Rodna ravnopravnost predstavlja globalni problem, ali Banka timski i posvećeno radi na suzbijanju bilo kakve rodne ili drugačije neravnopravnosti na radnom mestu. ProCredit Bank je posvećena poštovanju najviših etičkih standarda i standarda usklađenosti sa zakonima i propisima.

Kako bismo dalje osnaživali naše zaposlene, ali i osvestili o različitim bitnim temama, pokrenut je projekat *ProCredit Talks*. Cilj projekta je da barem jednom mesečno pokrijemo neku važnu temu i o tome prodiskutujemo sa stručnjacima. Teme su bile raznolike: klimatske promene i zaštita životne sredine, ljudska prava i inkluzija, mentalno zdravlje, kao i mnoge druge. Zaposleni Banke imaju tako priliku da saznaju relevantne činjenice, ali i pitaju sve što ih interesuje.

4. Informacije o ulaganjima u zaštitu životne sredine i korporativnoj društvenoj odgovornosti

ProCredit Bank teži da kroz svoje poslovanje i pružanje usluga klijentima smanji negativan uticaj na okolinu i društvenu zajednicu u kojoj posluje. Poslovanje na način koji obezbeđuje održiv ekološki i socijalni pristup je centralna komponenta svih institucija koje su deo ProCredit Grupe. S tim u vezi, sve ProCredit institucije definisale su i implementirale visoke standarde zaštite životne sredine i društvene zajednice u kojima posluju kroz sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

Banka se u svom poslovanju pridržava Politike Grupe o upravljanju zaštitom životne sredine koja je implementirana u 2011. godini. Ova politika ažurirana je u toku 2016. godine i usklađena sa zahtevima ISO 14001 standarda. Dodatno, Politika Grupe je ažurirana i 2019. godine, pri čemu je dodatno usklađena sa zahtevima ProCredit Holdinga. Politika utvrđuje pristup Banke po kojem institucija sistematski i sveobuhvatno smanjuje interni i eksterni uticaj na okolinu i zajednicu. ProCredit Bank je u potpunosti usvojila Sistem zaštite životne sredine (*Environmental Management System - EMS*). Kroz ovaj sistem, Banka je u prethodnim godinama uspela da smanji negativan uticaj na životnu sredinu, i to ne samo kroz interne mere za smanjivanje potrošnje energije i resursa, već i kroz finansiranje projekata energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i ostalih mera za zaštitu životne sredine.

Sa ciljem institucionalizacije EMS-a Banka je osnovala Službu za energetske efikasnost i zaštitu životne sredine sa 2 stalno zaposlena radnika u čije zadatke, između ostalog, spadaju nadzor usaglašenosti Banke sa važećim zakonima u oblasti zaštite životne sredine i stalno ohrabrivanje i podizanje svesti zaposlenih da u svom poslu primenjuju pravila i principe na kojima počiva pristup kompanija u upravljanju i očuvanju životne sredine. Vremenom je i sam tim rastao, kako bismo pokrili širok spektar aktivnosti u okviru Službe.

U toku 2016. godine, Banka je uskladila EMS sa zahtevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015 i tako postala prvi nosilac ovog sertifikata iz oblasti upravljanja zaštitom životne sredine u finansijskom sektoru u našoj zemlji. Ovom sertifikacijom Banka je potvrdila usklađenost sa zakonima iz oblasti zaštite životne sredine i plansko smanjivanje uticaja na okolinu uz uključivanje najvišeg rukovodstva u procese EMS-a.

Krajem 2019. godine, nakon isteka prvobitnog trogodišnjeg sertifikacionog perioda, Banka je uspešno prošla proces resertifikacije, čime je ponovo potvrđena usklađenost Banke sa zahtevnim ISO 14001 standardom. U toku 2020. i 2021. godine izvršena je redovna godišnja interna i eksterna provera sistema EMS u okviru kojih nisu pronađene neusaglašenosti sa standardom. U decembru 2022. godine Banka je uspešno završila još jedan proces resertifikacije u skladu sa ISO standardom 14001:2015, dok je 2023. godine izvršena uspešno još jedna nadzorna provera.

Sistemske i sveobuhvatne pristupe ovoj temi u ProCredit institucijama obavlja se kroz sledeća tri stuba:

Stub 1 - Interni sistem zaštite životne sredine

Ovaj stub se odnosi na sve mere koje se preduzimaju u okviru Banke sa ciljem unapređenja zaštite životne sredine, odnosno smanjivanja negativnog uticaja na okolinu kroz potrošnju energije i resursa. Mere koje Banka primenjuje odnose se ne samo na one mere kojima se utiče na navike zaposlenih, već i mere koje se odnose na promene poslovnih procesa, kao i mere tehničkog unapređenja objekata i opreme koji se koriste u svakodnevnom poslovanju.

Kako bismo pratili potrošnju energije i ostalih resursa u svom poslovanju koristimo alat („iEMS tool“) za upravljanje i praćenje potrošnje ovih stavki i to: električna i toplotna energija, gas, gorivo, voda, papir, papirni i drugi otpad, kao i emisije štetnih gasova sa efektom staklene bašte. Analiziraju se svi oblici potrošnje i na osnovu toga postavljaju se ciljevi za smanjenje potrošnje i uštedu ovih resursa, kroz definisanje Godišnjeg plana aktivnosti (*Annual Environmental Plan*).

4. Informacije o ulaganjima u zaštitu životne sredine i korporativnoj društvenoj odgovornosti (Nastavak)

Stub 1 - Interni sistem zaštite životne sredine (Nastavak)

Banka u svojim procedurama za nabavku primenjuje kriterijume za izbor tzv. „zelenih dobavljača“, čime se dodatno teži smanjivanju negativnog uticaja na životnu sredinu. Od 2019. godine, na osnovu ažuriranih uputstava ProCredit Holdinga, Banka je počela da primenjuje kriterijume održivog razvoja za svoje dobavljače. Započet je proces skrininga postojećeg stanja. Takođe, inicirane su promene u procesima i procedure nabavke. Banka ima kratkoročni cilj da dostigne minimum 50% dobavljača koji zadovoljavaju definisane kriterijume održivosti, dok se u dužem roku očekuje saradnja sa potpuno održivim dobavljačima. Ovim potezom, Banka dodatno promoviše održivi razvoj u Srbiji.

Banka je i tokom 2023. godine nastavila da se strogo pridržava standarda vezanih za Sistem zaštite životne sredine. To podrazumeva dalju implementaciju tehničkih i drugih mera u okviru institucije koji će doprineti daljem smanjivanju negativnih uticaja na životnu sredinu.

Banka je postavila srednjoročni cilj da postane karbonski neutralna institucija, a da bi se to postiglo, Banka će da nastavi da ulaže resurse u smanjivanje potrošnje energije i upotrebu obnovljivih izvora energije i materijala. Jedan deo toga predstavlja i vozni park Banke, te smo tokom 2022. godine dostigli rezultat od preko 90% električnih ili hibridnih vozila u okviru voznog parka. Plan za 2023. godinu je bio da dostignemo naš cilj od 100% *eco-friendly* vozila, što je i postignuto.

Što se tiče edukacije zaposlenih i širenja svesti o zaštiti životne sredine, naši stručnjaci redovno pohađaju obuke posvećene zaštiti životne sredine, učestvuju u konferencijama i brojnim aktivnostima Banke, čiji je cilj podizanje ekološke svesti građana u njihovim svakodnevnom životu, kako na poslu, tako i u njihovim domovima.

Kontinuirano unapređenje internih performansi je svakako odlika ProCredit Banke. Kontinuiranim praćenjem potrošnje, analizom datih rezultata, podizanjem svesti zaposlenih i konstantnim ulaganjem i zalaganjem, Banka teži da smanji svoj negativan uticaj na životnu sredinu na najmanju moguću meru s jedne strane, dok sa druge uvek teži da, gde je to moguće, ostvari pozitivan uticaj na društvo i okolinu u kojoj se nalazi.

Stub 2 - Upravljanje rizicima kreditiranja sa aspekta zaštite životne sredine i društvene zajednice (*Environmental and Social Risk in Lending*)

Cilj postojanja ovog stuba jeste da se smanji eksterni uticaj koji Banka ima kroz finansiranje klijenata. Sve ProCredit banke imaju listu isključenih delatnosti na kojoj se nalaze aktivnosti koje kao Grupa nismo spremni da podržimo, finansiramo ili promoviramo jer nisu u skladu sa našim principima i negativno utiču na životnu sredinu i društvenu zajednicu. Za aktivnosti koje podržavamo primenjujemo *Standard za upravljanje uticajem kreditnih aktivnosti na očuvanje životne sredine i socijalne odgovornosti*. Ovaj standard propisuje uslove i način procene ekoloških i socijalnih rizika prilikom kreditiranja klijenata.

Primenom ekoloških aspekata u procesu odobravanja kredita, ProCredit Bank se trudi da unapredi sveukupnu ekološku svest svojih klijenata.

U svemu tome, Banka se, sa jedne strane, trudi da što pouzdanije oceni ekološki i društveni uticaj koji će imati investicije klijenata, a sa druge proverava se da li je njihovo poslovanje u skladu sa principima zaštite životne sredine Banke, kao i važećim zakonima i propisima.

Takođe, Banka promoviše investicije u tehnologije i mere koje ne ugrožavaju životnu sredinu i pomažu smanjenju štetnih ekoloških uticaja ili koje poboljšavaju ekološki učinak.

4. Informacije o ulaganjima u zaštitu životne sredine i korporativnoj društvenoj odgovornosti (Nastavak)

Stub 2 - Upravljanje rizicima kreditiranja sa aspekta zaštite životne sredine i društvene zajednice (*Environmental and Social Risk in Lending*) (Nastavak)

U toku 2020. godine, implementirani su ažurirani Standardi za upravljanje uticajem kreditnih aktivnosti na očuvanje životne sredine i socijalne odgovornosti, čime se dodatno ovaj aspekt procene rizika u Banci poboljšao i uskladio sa savremenim izazovima koje nose klimatski i resursni rizici. Preciznije su definisane odgovornosti Službe za procenu rizika poslovnih aktivnosti klijenata sa aspekta zaštite životne sredine i društvene zajednice i Službe za energetske efikasnost i zaštitu životne sredine, pojednostavljeno je objašnjenje za sprovođenje eksterne procene ekoloških i socijalnih rizika, pojašnjen je proces procene rizika u slučaju zaštićenih zona. Izmenjena je i Lista isključenih delatnosti, što predstavlja najbitniji deo promena u Standardima u 2020. godini.

Krajem 2021. godine, dodatno su ažurirani Standardi za upravljanje uticajem kreditnih aktivnosti na očuvanje životne sredine i socijalne odgovornosti, što je dodatno doprinelo praćenju i analiziranju aktivnosti koje imaju značajan uticaj na životnu sredinu i društvenu odgovornost. Takođe, ažurirana je Lista isključenih delatnosti sa pojašnjenjima postojećih i dopunom novih tačaka. Novo ažuriranje Standarda za upravljanje i Liste isključenih delatnosti očekuje se tokom 2024. godine.

Konstantno unapređenje procesa je nastavljeno i u 2023. godini, kao i procena naših klijenata sa stanovišta ekoloških i socijalnih aspekata. Banka redovno analizira svoj portfolio u skladu sa grupama ekoloških rizika koji se mogu svrstati na nizak, srednji i viši nivo rizika. Svakako, s obzirom na *Listu isključenih delatnosti*, procenjene najrizičnije delatnosti Banka ne finansira i time daje svoj doprinos očuvanju životne sredine.

Stub 3 - Zeleno finansiranje

Zeleno finansiranje predstavlja značajan deo poslovnog razvoja Banke. Kroz ovaj vid finansiranja Banka snažno podržava razvoj zelene ekonomije u Srbiji, podržavajući projekte energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije, kao i drugih zelenih mera.

Prednosti takvog pristupa i podrške su višestruke za domaću privredu, jer unapređenje energetske efikasnosti svim preduzetnicima, preduzećima i poljoprivrednicima u našoj zemlji pružaju mogućnost da unaprede svoje konkurentne prednosti, tačnije da značajno smanje troškove i povećaju svoju produktivnost, kao i kvalitet proizvoda.

Pored toga, Banka sprovodi brojne aktivnosti posvećene unapređenju svesti klijenata o važnosti ulaganja u energetske efikasna rešenja i obnovljivih izvora energije, a zainteresovanim klijentima omogućena je kreditna podrška zahvaljujući kojoj mogu pod povoljnim uslovima da modernizuju svoje poslovanje, unaprede komfor života i osiguraju značajne uštede.

Tokom 2020. godine, Banka je isplatila skoro EUR 40 miliona zelenih kredita i tako omogućila rast ovog portfolija od 8% na godišnjem nivou.

Udeo zelenog u ukupnom portfoliju dostigao je blizu 16%, a srednjoročni cilj Banke je da zeleni portfolio dostigne petinu ukupne izloženosti klijenata.

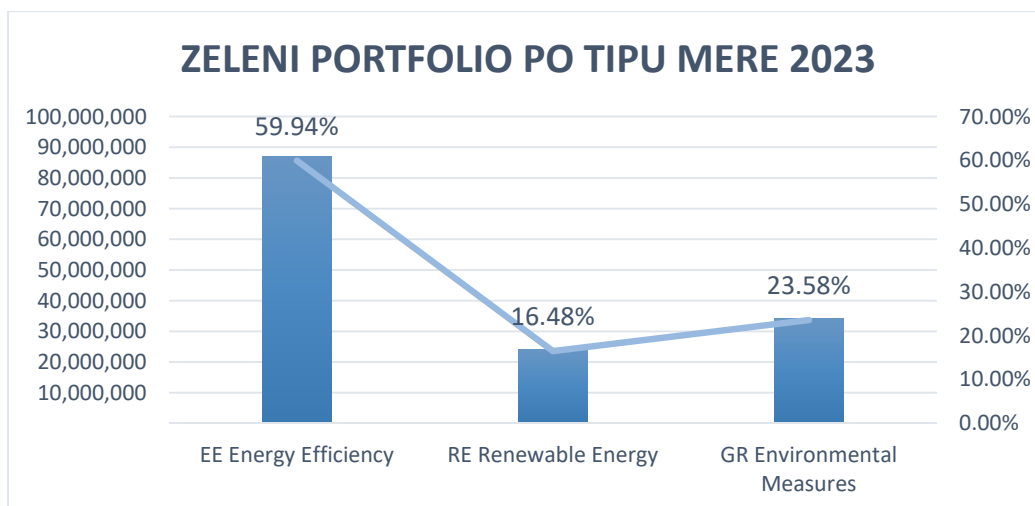
Tokom 2021. godine, Banka je isplatila oko 45 miliona zelenih kredita, dok je udeo zelenog u ukupnom portfoliju bio oko 14%.

Tokom 2022. godine, Banka je isplatila skoro 42 miliona eura u zelenom portfoliju, te njegov udeo u ukupnom portfoliju Banke iznosi oko 15%.

Tokom 2023. godine, Banka je isplatila okvirno 44 miliona eura zelenih kredita, a njihov udeo u ukupnom portfoliju Banke iznosi oko 16%.

4. Informacije o ulaganjima u zaštitu životne sredine i korporativnoj društvenoj odgovornosti (Nastavak)

Stub 3 - Zeleno finansiranje (Nastavak)

EE- energetske efikasne mjere; RE- obnovljivi izvori energije; GR – ekološki prihvatljive mjere (u skladu sa ProCredit klasifikacijom i internim procedurama)

Uvereni smo da samo ovakav sistematski i celovit pristup zaštiti životne sredine ukazuje na našu istinsku posvećenost tim vrednostima i da, s druge strane, može da osigura održivost u upravljanju svim aktivnostima Banke koje se odnose na očuvanje životne sredine i društvene zajednice.

ProCredit Bank je član šire društvene zajednice i kao takva sa svim drugim učesnicima sudeluje u stvaranju društvenog proizvoda, njegovoj raspodeli, razmeni i potrošnji. U tom smislu Banka kao jedan od svojih osnovnih ciljeva prepoznaje korporativnu društvenu odgovornost kao deo svojih etičkih odgovornosti u delu podrške deci i porodici, mladima, školstvu, sportu i obrazovanju.

Nefinansijskim izveštavanjem i društveno odgovornim poslovanjem Banka podržava i podstiče razvoj različitih segmenta društva kroz širok spektar aktivnosti.

U cilju doprinosa zajednici, ProCredit Bank je organizovala više donacija tokom 2023. godine koje su uključivale donaciju korišćenog nameštaja dobrog kvaliteta bolnicama u Subotici i Somboru, kao i jednoj osnovnoj školi u Boru.

Pored toga, donirali smo određeni broj knjiga „Ti si ta“ autorke Ane Dornik onkološkom odeljenju Opšte bolnice u Subotici, a sa ciljem osnaživanja žena. U okviru našeg internog projekta „Otvorena biblioteka“, prikupili smo određeni broj već korišćenih knjiga, koje su donirane Narodnoj biblioteci Vuk Karadžić u Kragujevcu.

Jedna jako bitna tema koju smo pokrili tokom 2023. godine jeste važnost recikliranja i ponovne upotrebe različitih stvari i proizvoda. Organizovan je interni *ProCredit Garage Sale* sa ciljem donacije polovnih, ali očuvanih stvari koje su bile izložene za prodaju. Sav prikupljen novac je kasnije iskorišćen za zamenu stolarije prostorija Međuopštinske organizacije slepih Kruševac.

Projekat „Proizvedi energiju“ sa nagradnim konkursom, koji je rađen sa National Geographic, imao je za cilj edukaciju šire javnosti o korišćenju obnovljivih izvora energije. Važnost zaštite životne sredine za ProCredit Bank se ogleda i u tome što je organizovana i sadnja 110 stabala u Subotici u saradnji sa organizacijom „Zelena oaza“.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

5. Planirani razvoj u narednom periodu

Povećanje baze klijenata svih segmenata ostaje strateški cilj Banke kao osnova budućih operacija. Veći obim transakcija kao i značajnije učešće depozita po viđenju obezbediće stabilan izvor finansiranja u narednim godinama.

U skladu sa ciljem Banke da poveća klijentsku bazu, planirana je dalja penetracija segmenta stanovništva sa ponudom kompletnog spektra finansijskih proizvoda koji će u potpunosti pokriti sve potrebe ovih klijenata. Banka će, kako bi maksimizovala domet ka potencijalnim klijentima uvećati broj savetnika za fizička lica u svojim filijalama. Fokus banke ostaje dalja promocija digitalnog bankarstva u ovom klijentskom segmentu kao i konstantno uvođenje novih i adaptacija postojećih tehnoloških rešenja sa ciljem uvećanja efikasnosti.

Strateški segment i glavni stub daljeg razvoja ostaje segment mikro, malih i srednjih preduzeća. Dalja optimizacija procesa i adaptacija ponude finansijskih usluga ostaje preduslov dalje uspešne saradnje sa postojećim i akvizicije novih klijenata.

Banka će nastaviti saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama koje vide ProCredit banku kao stabilnog partnera, uspešnog u plasiranju njihovih sredstava na tržištu Srbije.

Razvoj zaposlenih nastaviće kroz identifikovanje sa našom institucijom poštovanjem pristupa visoke lične odgovornost pomoću obuka, promocija, podrškom inicijativama zaposlenih i odabira osoblja koje deli vrednosti ProCredit Grupe. Jedna od najbitnijih investicija Banke ostaće investiranje u obuke i razvoj zaposlenih.

Od budućih optimizacija unutrašnjih procesa očekuje se poboljšanje efikasnosti. Koncept bezgotovinskog poslovanja direktno utiče na povećanje efikasnosti zaposlenih i procesa. Povećanje efikasnosti ostaće bitan cilj i za narednu godinu. Promocija elektronskog i mobilnog bankarstva i samouslužnih zona pomogla je pozicioniranju Banke kao moderne institucije, dostupne klijentima 24 sata dnevno, 7 dana u nedelji. Gore navedene usluge biće podržane novim softverskim sistemom koji će poboljšati efikasnost zaposlenih u radu sa klijentima.

Adekvatan menadžment operativnih troškova će omogućiti da se odnos troškova i prihoda bude oko 50%.

Postizanje planiranog prinosa na kapital očekuje se od povećanja sveukupne saradnje sa klijentima, kako postojećih, tako i novih. Stagnacija u prvoj i očekivani pad kamatnih stopa u drugoj polovini 2024. godine uz adekvatne planirane mere smanjenja cena sredstava na strani pasive zadržaće neto kamatnu maržu blizu nivoa iz prethodne godine. Povećanje broja klijenata i obim transakcija uticaće na povećanje prihoda od naknada i provizija i time će upotpuniti stranu prihoda i održati profitabilnost na nivou iz prethodne godine.

6. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Banka u 2023. godini nije imala aktivnosti vezane za istraživanje i razvoj tržišta.

7. Informacije o otkupu sopstvenih akcija

Banka u toku 2023. godine, kao ni ranijih godina nije imala aktivnosti vezane za otkup sopstvenih akcija.

8. Postojanje ogranaka

Banka nema ogranke u svojoj organizaciji.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika

Struktura upravljanja rizicima organizovana je u skladu sa odredbama Zakona o bankama, važećim odlukama Narodne banke Srbije koje definišu oblasti upravljanja rizicima i adekvatnosti kapitala Banke, kao i odredbama statuta Banke.

Prema važećoj zakonskoj regulativi, Upravni odbor Banke odgovoran je za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima u Banci i za nadzor nad istom, a dužan je i da obezbedi da Izvršni odbor Banke identifikuje rizike kojima je Banka izložena, kao i da kontrolu tih rizika vrši u skladu sa odobrenim politikama i procedurama.

Odgovornost Izvršnog odbora Banke, u pogledu rizika, jeste da sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom, usvaja procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, odnosno analizira efikasnost njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi sa tim aktivnostima.

Odeljenje za upravljanje rizicima odgovorno je za identifikaciju, merenje, procenu i upravljanje rizicima koje je Banka preuzela u svom redovnom poslovanju, kao i davanje mišljenja o novim proizvodima koji generišu rizik i ostalim opštim oblastima koje podrazumevaju rizik.

Politike za upravljanje rizicima koje se primenjuju u Banci, odobrene od strane Upravnog odbora, usklađene su sa važećim zakonskim okvirom i zahtevima Narodne banke Srbije.

Pored usklađenosti sa lokalnim regulatornim zahtevima, politike Banke poštuju zahteve regulatora Savezne Republike Nemačke. Banka o svojoj risk poziciji redovno obaveštava nadležna odeljenja Grupe za upravljanje rizicima na kvartalnom nivou. Odeljenja za upravljanje rizicima Grupe redovno prate ključne indikatore rizika, obezbeđujući dodatnu podršku u slučaju potrebe.

Upravljanje rizicima na nivou Banke je regulisano Strategijom Banke za upravljanje rizicima u okviru koje su definisani i apetiti rizika Banke, politikama po svim značajnim rizicima, Strategijom za upravljanje kapitalom Banke, Politikom Banke o upravljanju kapitalom, te Planom upravljanja kapitalom Banke.

Indikatori apetita rizika uspostavljeni na nivou Banke, baziraju se na sledećim principima (kriterijumima):

- Indikatori detaljno opisuju apetit visokog nivoa rizika (limit) prevođenjem na kvantitativna i kvalitativna merenja koja pokrivaju glavna (core) poslovna područja;
- Indikatori su integrisani sa strateškim ciljevima i odražavaju strukturu značajnih rizika kojima je Banka izložena i nivo rizika potreban za ostvarenje poslovnog plana. Apetit rizika sadrži kvantitativne indikatore, koji se mogu dodeliti nivoima poslovnih linija Banke, vrstama rizika i drugim nivoima radi efikasne kontrole rizičnog profila Banke i ProCredit Grupe;
- Indikatori apetita rizika imaju ciljane (target) nivoe rizika postavljene u Strategiji Banke u korelaciji sa sistemom limita / pragova koji se primenjuju za kontrolu rizičnog profila na operativnom nivou;
- Apetit rizika uključuje indikatore koji definišu iznos rizika u stresnom okruženju za adekvatnu procenu otpornosti Banke na interne i eksterne faktore rizika;
- Indikatori apetita rizika integrisani su u sve interne procese Banke, uključujući njeno poslovno planiranje, adekvatnost kapitala, likvidnost i upravljanje aktivom i pasivom (ALM); i
- Indikatori apetita rizika uključuju matricu rizika (procena verovatnoće ispoljavanja rizika i uticaj rizika) predviđenu zakonskim zahtevima nacionalnog regulatora.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena većem broju rizika, od kojih su najznačajniji navedeni u daljem tekstu.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)

/I/ Kreditni rizik

Banka je u svom poslovanju izložena kreditnom riziku koji se može definisati kao mogućnost da dužnik ne izvrši svoje obaveze prema Banci u ugovorenom iznosu i na dan dospeća. Izloženost kreditnom riziku prevashodno proizilazi iz poslova kreditiranja komitenata.

Da bi održala kreditni rizik na prihvatljivom nivou, Banka:

- sagledava kreditnu sposobnost svakog pojedinačnog dužnika na osnovu njegove ukupne zaduženosti po kreditima, garancijama i drugim kreditnim proizvodima;
- analizira rizike koji proizilaze iz same investicije koja je predmet kreditiranja;
- utvrđuje limite kreditnih zaduženja komitenata na bazi procene rizika;
- posluje samo sa kreditno sposobnim komitentima i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja; i
- ima odvojene procese plasmana kreditnih proizvoda, odnosno odnosa sa klijentima od procesa analize kreditne sposobnosti komitenata i to za sve plasmane srednjim i velikim klijentima.

Kako bi kontrolisala kreditne rizike, Banka je definisala opreznu politiku kreditiranja. Klijenti koji se kreditiraju se pažljivo i detaljno analiziraju. Odluke o kreditiranju klijenata se donose na osnovu sposobnosti otplate korisnika kredita i odgovarajućeg sredstva obezbeđenja.

Odluka o kreditnoj izloženosti bazira se na sledeća četiri kriterijuma:

- (a) Pouzdanost, reputacija i stabilnost poslovanja klijenta:** rezultat analize profila klijenta i toga koliko dobro klijent ublažava rizik poslovanja, rizik upravljanja, organizacioni rizik, tržišni rizik i politički i pravni rizik. Ovo uključuje i kreditnu istoriju klijenta kod Banke i drugih finansijskih institucija, kao i pregled korišćenja usluga koje Banka pruža; klijentove odluke donete u prošlosti, kao i klijentovu pravnu istoriju. Rezultat klasifikacije rizika, za izloženosti za koje je obavezan, takođe se kritički uzima u obzir.
- (b) Platežna sposobnost:** rezultat analize odgovornih zaposlenih o sposobnosti klijenta da otplati svoj dug.
- (c) Zaloga:** struktura i vrednost koja odgovara zahtevima Banke.
- (d) Poslovni potencijal:** klijentove potrebe kao dopuna zahtevu koji je predmet trenutne obrade i potencijalna buduća saradnja sa Bankom.

Klasifikacija finansijskih sredstava i rezervisanja za kreditni rizik

Banka je razvila procedure za klasifikaciju kredita i ostalih potraživanja Banke, a u skladu sa procenjenim stepenom naplativosti.

Centralni element pristupa MSFI 9 modela obezvređenja za Banku je model očekivanog gubitka za priznavanje i merenje obezvređenja. Ovaj model zahteva blagovremeno identifikovanje očekivanih kreditnih gubitaka kako bi se obezbedilo da iznos identifikovanih očekivanih kreditnih gubitaka na svaki datum izveštavanja odražava promene u kreditnom riziku finansijskih instrumenata.

Cilj pristupa modela obezvređenja je da se identifikuju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja obzirom na sve realne i potkrepljujuće informacije, uključujući i one koje su predviđajućeg (*forward-looking*) karaktera.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/i/ Kreditni rizik (Nastavak)****Klasifikacija finansijskih sredstava i rezervisanja za kreditni rizik (Nastavak)**

Model izdvaja tri nivoa (*stages*) zasnovana na promenama u kreditnom riziku izloženosti od datuma inicijalnog priznavanja – Nivo 1, 2 i 3.

Nivo 1 obuhvata finansijska sredstva koja nisu imala značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja kao i ona koja pokazuju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja ili za koja ne postoje okidači za alokaciju u Nivo 2 ili 3.

Nivo 2 obuhvata finansijska sredstva koja su imala značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja ali za koja ne postoji nijedan objektivni dokaz obezvređenja, dok Nivo 3 uključuje sve izloženosti koje su obezvređene na datum izveštavanja.

Kroz obračun rezervisanja Banka obračunava ispravku vrednosti na mesečnom nivou za potraživanja kod kojih se ispravka vrednosti formira na nivou portfolija (grupna rezervisanja), kao i za pojedinačne ispravke vrednosti – ispravke vrednosti koje se utvrđuju na nivou individualnog klijenta.

U slučaju *grupne procene obezvređenja*, prvo se sprovodi klasifikacija finansijskih sredstava prema indikatorima kvaliteta portfolija u nivoe obezvređenja. Nivoi obezvređenja se razlikuju po stepenu povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja.

U skladu sa MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, odgovarajuća LLP stopa (stopa ispravke vrednosti) će zavisiti od segmenta portfolija u kojem se nalazi izloženost klijenta (Nivo 3, Nivo 2 i Nivo 1).

U slučaju pojedinačno beznačajnih kreditnih izloženosti koje pokazuju znake obezvređenja, obično se ne obavlja pojedinačni test obezvređenja, zbog toga što operativni troškovi ne opravdavaju obiman test obezvređenja za svakog od ovih klijenata.

Ispravke vrednosti se obračunavaju primenom opšteg pondera po principu kontaminacije, na utvrđenu osnovicu u slučaju grupnog rezervisanja. Samo u izuzetnim slučajevima Banka može da obavi test obezvređenja za pojedinačno beznačajne kreditne izloženosti putem individualne procene obezvređenja.

Individualna ispravka vrednosti (zasnovana na individualnoj proceni) se obračunava na pojedinačno značajne izloženosti koje pokazuju znakove obezvređenja i za njih se test obezvređenja sprovodi na pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno značajne izloženosti - su kreditne izloženosti prema klijentu za koje na datum izveštavanja zbir bilansnog dela i vanbilansnog dela Banke prelazi iznos od EUR 250.000.

Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta sa povezanim licima. Pojedinačna ispravka vrednosti utvrđuje se na osnovu neto sadašnje vrednosti budućih priliva. Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja ili dela potraživanja za koje se ne očekuje da bude naplaćeno.

U 2023. i 2022. godini nije bilo finansijskih sredstava koja su kreditno obezvređena, a kod kojih su ugovoreni uslovi značajno izmenjeni tako da dolazi do prestanka priznavanja originalnog sredstva i priznavanja novog finansijskog sredstva (POCI).

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/i/ Kreditni rizik (Nastavak)****Kvalitet kreditnog portfolija i maksimalna izloženost**

Sledeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine koji prikazuje ukupnu maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku, pre sredstava obezbeđenja.

Pored kreditne izloženosti po osnovu plasmana komitentima i bankama, tabela takođe uključuje: plasmane Narodnoj banci Srbije (NBS) po repo poslovima, blagajničke zapise NBS, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, finansijska sredstva kojima se trguje, kao i vanbilansne stavke po kojima Banka može imati kreditni rizik razložene po stavkama koje čine tu poziciju:

Bilansne stavke izložene kreditnom riziku	Neto izloženost 31.12.2023.	Neto izloženost 31.12.2022.
Kreditni i potraživanja sa poslovnom svrhom	64.509.260	69.177.093
Kreditni i potraživanja za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	6.130.110	6.146.747
Poljoprivredni krediti i potraživanja	31.381.001	30.352.087
Potrošački krediti i potraživanja	1.634.419	1.237.212
Kreditni i potraživanja od komitenata	103.654.790	106.913.139
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.696.333	11.611.839
Gotovina i sredstva kod centralne banke	29.917.809	19.814.215
Hartije od vrednosti	5.203.368	6.741.979
Ostala sredstva*	1.021.771	624.101
Ukupno bilansne stavke izložene kreditnom riziku	159.494.071	145.705.273
Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku**	20.820.222	20.213.290
Stanje na dan (bilansne i vanbilansne stavke)	180.314.293	165.918.563

* *Struktura ukupnih ostalih sredstava prikazana u Napomeni 30. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.*

** *Struktura bruto izloženosti svih vanbilansnih pozicija je prikazana u Napomeni 39.2 uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu, dok je u tabeli iznad prikazan iznos neto izloženosti (razlika između bruto i neto izloženosti jednaka je iznosu rezervisanja za potencijalne obaveze u vanbilansnim stavkama).*

Prethodna tabela predstavlja ukupnu izloženost Banke kreditnom riziku na 31. decembra 2023. godine, odnosno 31. decembra 2022. godine, gde se 57,48% (31. decembar 2022. godine: 64,44%) odnosi na kredite i potraživanja od komitenata.

Posmatrano kroz učešće samo bilansnih potraživanja (podrazumeva bilansnu poziciju Kreditni i potraživanja od komitenata), 91,29% od ukupnih bilansnih plasmana klasifikovano je u najpovoljniju kategoriju rizika po internoj klasifikaciji Banke, odražavajući visok stepen naplativosti potraživanja (31. decembar 2022. godine: 91,93%).

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/i/ Kreditni rizik (Nastavak)****Kvalitet kreditnog portfolija i maksimalna izloženost (Nastavak)**

Sledeće tabele pokazuju kvalitet kredita i potraživanja od komitenata raspoređenog po nivoima obezvređenja:

31.12.2023.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	95.440.788	(814.815)	94.625.973
Nivo obezvređenja 2	7.161.758	(233.246)	6.928.512
Nivo obezvređenja 3	3.814.129	(1.713.824)	2.100.305
Ukupno	106.416.675	(2.761.885)	103.654.790

31.12.2022.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	98.897.645	(611.903)	98.285.742
Nivo obezvređenja 2	7.191.283	(178.433)	7.012.850
Nivo obezvređenja 3	2.857.306	(1.242.759)	1.614.547
Ukupno	108.946.234	(2.033.095)	106.913.139

Instrumenti obezbeđenja

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su depoziti, hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima, zaloga nad pokretnom imovinom, jemstva pravnih i fizičkih lica, garancije drugih banaka i slično. Utvrđivanje fer vrednosti kolaterala u skladu je sa važećom politikom Banke za procenu vrednosti zaloge (kolaterala).

Banka je najviše koristila hipoteke kao instrument obezbeđenja naplate potraživanja – na dan 31. decembra 2023. godine 56,53% bruto kredita datih komitentima obezbeđeno je hipotekom (31. decembar 2022. godine: 52,0%).

Izveštavanje i analiza kreditnog rizika

Banka u svom poslovanju ima uspostavljen sistem za izveštavanje o izloženosti kreditnom riziku sa ciljem da se osigura pravovremena identifikacija, tačna procena, praćenje, sveobuhvatan pregled u skladu sa domaćom regulativom i internim pravilima Banke.

Kroz izveštavanje i analizu na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog potraživanja, pružaju se potpune, tačne i pravovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija, kako bi se osiguralo da Upravni odbor, Izvršni odbor i Odeljenje za upravljanje kreditnim rizikom donose ispravne i informacijama i analizama podržane odluke o riziku svojstvenim kreditnim aktivnostima Banke.

Praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija priprema se na mesečnoj osnovi. Izveštaj ima za cilj da obezbedi analizu strukture i karakteristika trenutnog portfolija, posebnosti iskazane kroz kreditni rizik i poređenje sa prethodnim periodima, kako bi se stekla jasna slika o trendovima i eventualnom povećanju nivoa kreditnog rizika.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/i/ Kreditni rizik (Nastavak)****Izveštavanje i analiza kreditnog rizika (Nastavak)**

Bitni elementi izveštaja su:

- Struktura portfolija po vrstama plasmana;
- Pregled top izloženosti;
- Kretanje kvaliteta ukupnog portfolija;
- Praćenje parametara rizika prema strukturi portfolija u odnosu na interno postavljene limite;
- Struktura portfolija po internoj klasifikaciji;
- Promene na rezervisanjima obračunatim po internoj metodologiji;
- Pokrivenost portfolija sredstvima obezbeđenja;
- Restrukturirani portfolio;
- Praćenje postavljenih limita koncentracije; i
- Ostale analize i izveštaji koji ukazuju na promene u kretanju kreditnog rizika i pogoršanje kvaliteta portfolija.

Detaljni pregledi i analize u vezi sa izloženošću Banke kreditnom riziku prikazani su u Napomeni 6.1. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

/ii/ Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje usled nemogućnosti Banke da ispunjava svoje dospele i buduće obaveze, što može imati negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke.

ProCredit Bank upravlja ovim rizikom tako što obezbeđuje odgovarajuću i raznovrsnu strukturu izvora finansiranja koji obuhvataju sledeće:

- Depozite komitenata sa različitim rokovima dospeća;
- Depozite sa tržišta novca;
- Kredite stranih banaka i međunarodnih finansijskih institucija;
- Subordinirane kredite;
- Akcijski kapital; i
- Državne hartije od vrednosti.

Politike upravljanja likvidnošću imaju za cilj obezbeđenje dovoljno sredstava za isplatu svih obaveza o rokovima dospeća i zadovoljenje tražnje komitenata za novim kreditima. Banka upravlja rizikom likvidnosti putem konstantnog praćenja ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava, kao i analizom očekivanih novčanih tokova kako bi se obezbedilo da Banka u svakom momentu može da ispuni svoje obaveze.

Pored toga, Banka izdvaja sredstva u obaveznu rezervu kod Narodne banke Srbije u skladu sa važećom zakonskom regulativom, a koja predstavlja meru zaštite od iznenadnih i značajnih povlačenja depozita, odnosno drugih izvora sredstava.

Banka takođe poseduje i rezerve likvidnosti u vidu odobrenih, a nepovučenih kreditnih linija.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti, užim pokazateljem likvidnosti i pokazateljem pokriva likvidnom aktivom.

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)

/ii/ Rizik likvidnosti (Nastavak)

Pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Uži pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos likvidnih potraživanja prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Likvidna potraživanja prvog reda čine gotovina, sredstva na tekućem računu, zlato i drugi plemeniti metali, sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 100% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.

Likvidna potraživanja drugog reda čine ostala potraživanja banke koja dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti. Obaveze banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća čine deo njenih obaveza, i to: 40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva, 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija. Ostale obaveze koje dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti predstavljaju obaveze banke sa ugovorenim rokom dospeća.

Banka je tokom 2023. i 2022. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog minimuma. Takođe, Banka je na 31. decembra 2023. godine i tokom cele 2023. i 2022. godine imala uži pokazatelj likvidnosti iznad propisanog minimuma.

Pokazatelj dnevne likvidnosti Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosio je 3,55, a uži pokazatelj likvidnosti iznosio je 3,31.

Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo u narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da pokazatelj pokriva likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niže od 100%. Na dan 31. decembra 2023. godine, pokazatelj pokriva likvidnom aktivom (LCR) je iznosio 513%.

Izloženost Banke riziku likvidnosti detaljno je prikazana u Napomeni 6.3. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

/iii/ Rizik od promene kamatnih stopa

Banka je izložena promenama u nivou tržišnih kamatnih stopa koje imaju uticaja na njenu finansijsku poziciju i tokove gotovine. Kao rezultat takvih promena, kamatna marža može da se poveća ili smanji.

Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim kamatnim stopama i Banka ih redovno usklađuje.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/iii/ Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)**

Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju neto prihoda od kamate, održavanje tržišne kamatne stope na konzistentnom nivou u skladu sa poslovnom strategijom Banke.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, kao i analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Učešće kamatonosne aktive u ukupnoj aktivi Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 80%, dok učešće kamatonosne pasive u ukupnoj pasivi iznosi 69%.

Izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa detaljno je prikazana u Napomeni 6.2.1. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

/iv/ Devizni rizik

Devizni rizik proističe iz potencijalnih negativnih efekata promena deviznih kurseva na finansijski rezultat i kapital Banke.

Banka upravlja deviznim rizikom kroz oprezno planiranje i procenjivanje otvorene devizne pozicije, i njeno usaglašavanje sa propisanim limitima od strane Narodne banke Srbije i pridržavanje ograničenja rizika propisanih od strane Narodne banke Srbije, kao i ograničenja sadržanih u internim aktima propisanim od strane Upravnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Banka aktivno upravlja deviznim rizikom usaglašavajući valutnu strukturu aktive i pasive. Pri tome, Banka održava deviznu poziciju pomoću odobravanja kredita sa deviznom klauzulom (kreditni indeksirani u EUR) i zaključujući ugovore o valutnim svopovima.

Učešće deviznog podbilansa (uključujući sredstva i obaveze indeksirane u EUR) iznosi 63% aktive, odnosno 64% pasive Banke na dan 31. decembra 2023. godine.

Pokazatelj deviznog rizika Banke je tokom cele 2023. godine bio usklađen i znatno ispod propisanog maksimuma.

Izloženost Banke deviznom riziku detaljno je prikazana u Napomeni 6.2.2. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

/v/ Rizik druge ugovorne strane

Pod rizikom druge ugovorne strane (counterparty risk) podrazumeva se rizik od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

U zavisnosti od izvora izloženosti riziku, rizik druge ugovorne strane i rizik izdavaoca može dodatno da se podeli na sledeće vrste rizika:

- rizik glavnice (*Default risk*);
- migracioni rizik;
- rizik koncentracije; i
- rizik derivata.

Banka upravlja rizikom druge ugovorne strane kroz definisani set limita u skladu sa politikama Banke i lokalnom regulativom i vrši stalno praćenje izloženosti u skladu sa definisanim limitima.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/vi/ Rizici izloženosti**

Rizik izloženosti Banke prati se na nivou pojedinačnog lica i na nivou grupe povezanih lica u skladu sa procedurama Banke i propisima Narodne banke Srbije.

Politika upravljanja kreditnim rizikom definiše procenu izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i prema licu povezanim sa Bankom.

Kontrolu rizika izloženosti Banka vrši uspostavljenim limitima izloženosti koji joj omogućavaju diversifikaciju kreditnog portfolija, kao i korišćenjem instrumenata materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke.

Na dan 31. decembra 2023. godine najveća izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznosila je 10,57%, dok je zbir velikih izloženosti iznosio 14,36% i bio znatno ispod propisanog maksimuma.

/vii/ Adekvatnost kapitala

Ciljevi Banke prilikom upravljanja kapitalom mogu se svesti na nekoliko zahteva:

- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima propisanim od strane Narodne banke Srbije.
- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima od strane međunarodnih finansijskih institucija po osnovu dugoročnih kreditnih ugovora.
- Adekvatno upravljanje kapitalom od strane rukovodstva Banke trebalo bi da omogući očekivanu stabilnost rasta i razvoja Banke, kao i snažnu osnovu za dalji razvoj poslovnih mogućnosti Banke.

Adekvatnost kapitala se detaljno planira prilikom izrade biznis plana. O ostvarenim pokazateljima adekvatnosti kapitala Narodna banka Srbije se izveštava na kvartalnom nivou. Narodna banka Srbije zahteva da svaka banka održava u svakom trenutku minimalno 10 miliona evra osnovnog kapitala.

Kapital Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosio je EUR 145 miliona (31. decembar 2022. godine: EUR 145 miliona).

Takođe, Banka je u obavezi da pokazatelje kapitalne adekvatnosti održava na nivoima koji nisu niži od:

- 4,5% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala;
- 6% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala; i
- 8% za pokazatelj adekvatnosti kapitala.

Pored definisanih minimalnih pokazatelja kapitalne adekvatnosti od strane Narodne banke Srbije, Banka je unutar gore pomenutih pokazatelja u svoje redovno poslovanje implementirala značajne bafere iznad regulatorno propisanih, u okviru apetita rizika definisanih Strategijom Banke za upravljanje rizicima.

Kapital se sastoji iz osnovnog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala. Banka nema dodatni osnovni kapital, te se njen osnovni kapital u potpunosti sastoji od osnovnog akcijskog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije, odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala u slučaju Banke su nematerijalna ulaganja.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/vii/ Adekvatnost kapitala (Nastavak)**

Odluka o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije bliže propisuje način izračunavanja kapitala, ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom, tržišnim rizicima i operativnim rizikom, kao i kapitalnog zahteva za kreditni rizik, tržišni i operativni rizik.

Adekvatnost kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. godine je iznosila:

- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala – 18,63%;
- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala – 18,63%; i
- Pokazatelj adekvatnosti kapitala – 18,63%.

I tokom cele 2023. godine, pokazatelj adekvatnosti kapitala je bio znatno iznad propisanog regulatornog limita od 8%.

Visina i struktura kapitala Banke u svakom trenutku mora da obezbedi pokriće minimalnih kapitalnih zahteva, kao i interne kapitalne zahteve za rizike kojima je Banka u svom poslovanju izložena, kao što je detaljnije objašnjeno u Napomeni 6.8. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

Struktura kapitala prikazana je u Napomeni 38, dok su pokazatelj adekvatnosti kapitala i ostali pokazatelji poslovanja Banke prikazani u Napomeni 42. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

/viii/ Operativni rizici

Politika upravljanja operativnim rizikom Banke je u potpunosti usklađena sa lokalnom regulativom, kao i Politikom upravljanja operativnim rizikom ProCredit Holdinga i Politikom za sprečavanje prevara.

U cilju snižavanja rizika operativnih rizika i sprečavanja prevara svi procesi su precizno dokumentovani i uspostavljeni su kontrolni mehanizmi. Banka svoje poslovanje zasniva na kulturi transparentnosti i svesnosti o postojanju rizika. U okviru Banke organizuju se dvogodišnji treninzi za operativne rizike i sprečavanje prevara u cilju održavanja visokog nivoa svesti zaposlenih.

Baza za praćenje rizičnih događaja (RED) uspostavljena na nivou Banke omogućava kontinuirano i sistematično praćenje svih operativnih rizika, kao i definisanje korektivnih i preventivnih akcija kako bi se ubuduće ovi događaji izbegli ili umanjila mogućnost njihove pojave ili efekta na Banku. Analiza ovih događaja prezentuje se na Odboru za upravljanje operativnim rizicima koje predstavlja glavno telo za upravljanje operativnim rizicima na nivou Banke.

Pored ovoga, o svim bitnim događajima operativnog rizika obaveštava se i nadležno odeljenje u Banci. Tokom 2023. godine detektovano je 42 događaja operativnog rizika u ukupnom iznosu od EUR 147.580,56 (bruto iznos).

Jednom godišnje Banka sprovodi samoprocenu rizika primenjujući definisani upitnik za samoprocenu koji se primenjuje na nivou Banke i ProCredit grupe. Procena omogućava sagledavanje uticaja svakog pojedinačnog scenarija na gubitak Banke, kao i nivoa i implementiranosti kontrole i načina na koji kontrole umanjuju izloženost riziku.

Godišnja samoprocena se sprovodi zajedno za operativne rizike i prevenciju sprečavanja prevara. Pored toga, Banka od 2013. godine radi i scenario analize ekstremnih rizika.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

9. Upravljanje i zaštita od finansijskih rizika (Nastavak)**/viii/ Operativni rizici (Nastavak)**

Banka posebnu pažnju posvećuje analizi uvođenja novih proizvoda (aktivnosti) kojim su obuhvaćeni novi proizvodi, usluge, poslovni procesi, finansijski instrumenti, IT sistemi i organizaciona struktura. Pod definiciju „novog proizvoda/aktivnosti“ spadaju i značajno izmenjeni materijalni proizvodi (aktivnosti).

Rukovodstvo odobrava uvođenje novih proizvoda (aktivnosti) pri čemu se obaveštavaju i relevantna odeljenja / službe Banke koje takođe učestvuju u procesu i analizi rizika.

U slučaju da Banka donese odluku da neku aktivnost koju obavlja poveri trećem licu, pre donošenja same odluke procenjuje se da li dobavljač ima finansijski, tehnički i kadrovski kapacitet da obavlja aktivnost koju Banka planira da mu poveri i analizira kakva je izlazna strategija moguća u slučaju problema u realizaciji ugovora kako bi se zaštitila.

O poverenim aktivnostima Banka obaveštava Narodnu banku Srbije i ProCredit Holding u skladu sa lokalnom regulativom, politikama Banke, politikama ProCredit Holdinga i internim procedurama.

Ciljevi i politike upravljanja značajnim finansijskim rizicima i kapitalom Banke detaljno su obelodanjeni su u Napomeni 6. uz finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

10. Događaji nakon datuma izveštajnog perioda

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

U Beogradu, 8. marta 2024. godine

Ivan Smiljković
Član izvršnog odbora

Igor Anić
Predsednik izvršnog odbora

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

